

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

308971

ప్రతి దినము ప్రకటంపఁబడును

VOL. 4.

చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 25 వ తేది మంగళవారము

No. 147

సంపుటము. ౪.

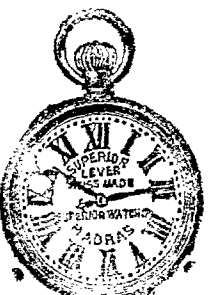
పింగళినామ సంవత్సర విజృంభణ దశమి శుద్ధ నవమి.

సంచిక ౧౪౭

మిక్కిలి మనోహరమును సువాసన 126
(రిజిస్టరు కాలిఫోర్నియా) **అటో దిల్ బహార్.** (రిజిస్టరు కాలిఫోర్నియా)
ఇప్పటికాలపు దుని కనుమరుగై, సాటిలేని మనోజ్ఞుడుగు సువాసనలని.
అల్పాహారముగా, గాఢాయముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన శేకల పుష్కలము.
నీ తువాలవై కొన్ని దిండువులు చిలుకరించుచో, మనోగ్యుడుగు సువాసన ని స్మరింపడును.
ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.
చిన్నవైజు (అర డ్రాం) సీసా 1-౩ రు 0-8-0
మధ్యవైజు వైజు 1-౧ డ్రాం " " 0-12-0
పెద్దవైజు 2 " " 1-4-0
పెద్దవైజు 4 " లేక 1/2 డ్రాం " 2-0-0
పి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.
పట్ల, కట్టణములందలి ప్రసిద్ధుడుగు ప్రతిపాపులను దొగడును. దీనికి అనేకమగు నలు నెట్లు లభింపు. కావున, తాము కొనుగడుచు సీసాలైన న, కాడ్లైన న అటో దిల్ బహార్ అను చేరును కలిగింపును. ఈ అటో రిబ్బహారుయొక్క సులభములను పరిశీలనచేయ గోరువారి దిగువవారికి వ్రాసినచో అణాకమ్మిగుల సువాసన కాడ్ల ఉచిండును లభింపును.
సోల్ ఏజంటు ఆర్థర్ ఇండియా కంపెనీ లిమిటెడ్ లండన్, ఇండియా, జమ్మియన్ నీ బొంబాయి.

సుపీరియర్ లీవర్ జ్యూయల్స్ వాచ్
గొలుసుతో నూతన ధర రు 3-0-0. పోస్టేజి 0-4-0
దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ లభింపు.
ఈగడియారము డయిలరీగా మా కంపెనీ చేత ఎక్జిక్యూటివ్ లు సురక్షితముగా ఉంచును. ఇది మాకు కంపెనీలో కలవీగమును. ఇప్పుడు ప్రూఫ్ అను గ్లాసు ద్వారా గతిని మొదలుపెట్టబడి తనియించును. ఇది మౌంట్ అటో దిల్ బహార్ గాగమున గ్యారంటీ చేసి అతికించుచుండును. సీమనండి మా కై తియ్యచేయబడినది. కాన నెవరి యొద్దను జిక్కుదు. ఒక్కొక్క గుర తియ్యచేయబడినది తియ్యచే జిక్కువలె నుంచుతిమి. వాడుకలను పరిశీలించుట స్వేచ్ఛ ధరగల గడియార మిది యొకటియని యని యనుభవించున దెలియును. ఇదిగల కనేక గడియారములు బొమ్మల ద్వారా పులిముల నందియున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడు. ఇది పట్టణమున నీకులు కొనింపించుచుండునది, పేరుమాట లేదుకు! సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టు బాక్సు నెం 161 మద్రాస్,

నిర్మలమైన మలబారు సారాయి
(కొబ్బరికల్లునుండి బట్టిదినబడినది)
కొలంబో అరక్ నలనె, ఇది మలబారు సారాయి చేయబడినది.
బహు నిర్మలమయినది. ఆరోగ్యకరమయినది.
జను కాలుగలను బుద్ధుల పెట్టెలుగ అప్పుచును.
విడి సీసాలు అమ్ముబడవు.
యస్. పి. సారథి, అందుకో, (826) మదరాసు.

స్వచ్ఛ నిధనం శ్రేయః. స్వచ్ఛ నిధనం శ్రేయః
మంచి సమయము! సదాచారము సగము వెల!!
(సాంధ్ర తాత్పర్యము) 878
ఈ గ్రంథము శ్రుతి స్మృత్యాయుక్తముగాని గ్రంథ సహాయములక సంక్షిప్తముగా ఉన్నది. ఈ గ్రంథమును తిప్పక శ్రుతివాదుల గ్రహించి దీనిలోని విషయములను సాధారణముగా గాంచి ఆచరించి సదాచారములై దీర్ఘము దారోగ్యముల జెందుచునీ సమ్యక్మున్నాము. అగలు మేము 2-0-0 లు ఈ నెలలోగా సాధారణముగా 1-0-0 కే ఇయ్యబడును.
లాలా చార్మి మే. ఈ గ్రంథములు దొంగిల ధలు:—
చాంపియన్ అందు కింపెని, గుంటూరు.
ప్రాణము గల బొమ్మలు
బహుశక్తి, ధైర్యము, శిలములు - డేగాలు. గ్యాసు దీపములు - బొమ్మల కాళ్లు - గారి డి పుస్తకములు విక్రయించెదము. క్యాటలాగు కావలెనా? (592)
బి. ఈశ్వరప్ప అందు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము
(పద్య కావ్యము.)
వ్యాసమహర్షి వివరించుచున్న పదమొదటి పురాణము. ఇది నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టింది? భువనేశ్వరులు కలిగి? అనావ్యక్తములను తెల్పెట్లుమా? ఈ మొదలగు విషయములన్నియు యిందు స్పష్టముగా వివరింపబడి యున్నది. గొప్పబారీ గ్రంథము. వైమంచి మార్గిప్రాముఖ్యమున్నది. శ్రీమిగుల సులభము. 900 పుటలు. అక్షరశైలి ప్రతిమూర్తి యున్నది. మే 5-0-0. కర్నూలు వేతే.
శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము
శ్రీతి:— సులభము, చదువలయు, భావగర్భము. 2000 పద్యములనుండును. మంచి గానియలనై ఉన్నది. కావితో లైంకు గురు 1-8-0. పోస్టు ఖర్చులు మే.
(52) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ
తెలుగుపండితుడు, ముగ్గురినీల్ హైస్కూలు, కడప.

అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1 కి వెల 0-8-0.
తలనొప్పు, మామిడి, పొచ్చెపు నొప్పుల కాని దోషము. వాయువు, స్వేదన, నొప్పి, ముతానగలిగి యుండును. ప్రతియింట నుండదలసినది.
వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు తయారుచేయబడు నుంచుండును.
దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.
అమృతాంజనం డిపో. } 103, కేంబ్రిడ్జ్, బొంబాయి.
1, కంబెనెట్టి బిడి, మద్రాసు.

మోటరు యంత్ర విద్యాల
3-24 పాటర్నకోడ్లు, మాంటుకోడ్లు.
ఆంగ్లమునే ఆధునిక ప్రశాస్త్ర సాంకేతికములు కలుగ జేయుచున్నా.
వై నా-రికి దరఖాస్తు చేసికొనవలయును.
పురంజయ అను చక్కని నవల
లోకప్రసిద్ధి గాంచిన కెనెత్తు దొరవారి కెనెత్ (Kenneth) అను నవలనుండి యానవాసింపబడినది. ఇందలి ప్లాటు, కథాచమత్కారమును మిగుల మనోరంజకములు. ఈ గ్రంథకర్తగారి నవల లన్ని దేశముల మెప్పునడయుచున్న నుటచే వేరే చెప్పవలసిన అత్యున్నతము.
వెల చిందాదారులకు రు 0-12-0. ఇతరులకు రు 1-2-0
అద్రసు:— మేనేజరు, లీలావతి గ్రంథమాల, రాజమండ్రి. (గోదావరి జిల్లా) 896

తామ్రమైనము
ఇది గానికలక తయారు కాబడి తనని రుజువు పుస్తకల సమర్థులకు 100 0-0 లు యివ్వ
అన్ని చక్కని గుండులు, సువ్వలకు, సాదలకు సిద్ధము. ఇది యెట్టి కఠినమేహవ్యాధుల కలుగను అతిమాత్రము నయినను తీర్చించిన సుఖవ్యాధులచే కలుగు బాధల నయచేసే రామ వాణమునలె ఖండించి యానానంతముగా చేయును.
1 కం 100 మాత్రలు 10 0-0 2 కం 100 మాత్రలు 4-0-0
సగము బుడ్లు ఇవ్వబడును.
యస్. పి. యస్. రాజు అందు సన్న
(118) 20, కందప్ప మొదలికిడి, సోకారుపేట మదరాసు.
ప్రాంచి:— లక్ష్మీనరసాపురం అనపర్తిపాడు, గోదావరి జిల్లా

నిర్బంధవిమోచనోత్సవములు.

యూడగండి గ్రామము

ఈ నెల 21 తేది శుక్రవారము భీమవంతులూకా యూడగండి గ్రామపంచాయతీ, రాజకీయభంధులును దేశభక్తులును అగు శ్రీమతి ఆనెలెంటు అరండేలు వాడియాగార్లను హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు, ప్రవాసమునండి విముక్తులను గావించినందుకు తమ సంతోషమును వెల్లడిచుటకై ఒక గొప్ప ఉత్సవమును గావించిరి. శ్రీమతి ఆనెలెంటు అరండేలు వాడి యాగార్ల ఛాయాపటములు పుష్పమాలాలంకృతుల గావించి బిడుగు మెండవీడు కుర్రగింపులు దేవాలయమునకు గొంపోయి ఆచ్చట ఈశ్వరునికి పూజావిధానము లాచరించి శ్రీమతి ఆనెలెంటు అరండేలు వాడియాగార్లకు భగవంతుడు ఆయురారోగ్యము లాసంగు గాతముని ప్రార్థించిరి. తదనంతరము ఒక సభ జరుపబడి నాయకుల జీవితమును సభితులకు తెలుపబడినది. అనంతరము పురాణ కాలక్షేపము చేయబడి సభ జయప్రదముగా జరుపబడినది. —పురవాసి.

రాజమహేంద్రవర వర్తక సంఘమువారి దేశభక్తి ఆనెలెంటు అరండేలు యొక్కయు ఆమె యనుచరుల యొక్కయు ప్రవాస భీమవంతుల మొదట వినివచ్చుచు మా పట్టణ వర్తకులు తమ యాగ్రహమును తెలియజేయుటకై బజారును కట్టివేసి గొప్ప సభ గావించిన వార్తనంద తెలియజేయుచున్నాము.

ఇప్పుడు ఆదేశబంధువుల విడుదల మహోత్సవ సమయమున మా పట్టణ వర్తక సంఘము వారు పాఠశాలకు పటిక తెల్లము పంచివెట్టిరి. మరునాడు బీదలకు అన్నదానము చేసిరి. నాలుగునందలకుండి బీదలు తృప్తిగ భుజించి సంతసించిరి. శ్రద్ధాభక్తులతో పనిచేసిన వర్తక సంఘమువారి దేశభక్తి కొని యాడతగి యున్నది. — (ఒక విశేషం.)

చాలకొల్లు-రామమోహనకృష్ణులు

శ్రీ ఆనెలెంటు అరండేలు, వాడియాగార్ల నిర్బంధ విమోచన శుభవార్త మొన్నటిదినము (19-9-17) మా పురమున చేరినది. నిన్నటిదినము (20-9-17) వధ్యాహ్నము 8 గంటలకు మా పురవాసులు రామమోహన పతనమందిములో సభికుడి ఆంధ్రప్రదేశ్ గా సంసాదకులు 18-9-17 తేది ప్రతికలో పంపించిన శ్రీ ఆనెలెంటు అరండేలు వాడియాగార్ల ఛాయాపటమును సభవారి యెదుటపంచి వాడికి జయజయ ధ్యానములతో స్వాగతమిచ్చి ఈ విడుదలలో మన ప్రభువులు కనబరచిన యువారభావమున కభినందించుచు సాత్వికపాటకు లకు అన్యోన్యమైత్రిని వృద్ధిచేయు భగవంతుని ప్రార్థించిరి.

బ్రాహ్మణకొడూరు అభినందనసభ

శ్రీమతి ఆనెలెంటు అరండేలు, శ్రీమత అరండేలు వాడి యాగార్ల నిర్బంధావాస విమోచనమునకు ఈ గ్రామవాసులు తెల్లరు అపమితానందభరితులై ప్రహృత్తి గుంటూరు వేంకట సుబ్బారావుగారి ఆధిపత్యమున ఈ నెల 20 వ తేదీన బహిరంగ సభను జరిపిరి. తప్పకలో ముమ్మగు శ్రీవారల ఛాయాపటములను పుష్పమాలాలంకృతుల గావించిరి. అనంతరము శ్రీవారలు భారతదేశాభివృద్ధికై గావించిన మహోపకారములను, పొందుచున్న వ్యయప్రయాసలను వారి నిర్బంధావాసము క్రికొరకు భారతదేశ పితామహులగు డాక్టరు శర్. యస్. సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు దేశీయుల నుద్బోధించి సల్పిన ప్రయత్నములను, శ్రీవారి మార్గానువర్తనై ప్రజలు ప్రజానాయకులు గావించిన సక్రమాంధోళనమును ప్రజాస్వాతంత్ర్యప్రదాన బద్ధాదరు లగు బ్రిటిషు దొరతనమువారు ప్రజాభిప్రాయము నాడరించి నిర్బంధితుల విమోచనముల జేయుటయును అభినందించుచు ఆనందించుచు, కృతజ్ఞతను విశ్వాసమును వెల్లడించుచు ఆ సభ యందు మాధవశెట్టి లక్ష్మీనరసయ్యగారు బి. వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు, మద్ది లక్ష్మీనానుచంబిగారు సంగ మీరరాఘవయ్యగారు గంభీరపన్యాసములు గావించినవిదప శ్రీ ఆనెలెంటు అరండేలు వాడియాగార్లకు దీక్షాయురారోగ్యములు గలుగుటకును కొలదికాలములో మన వాంఛితార్థమును ప్రజాపరిపాలనాభాగ్యము లభ్యమగుటకును సర్వేత్వరుని ప్రార్థించుచు ఆగ్రాసనాధిపతి వందనములతో సభ జయప్రదముగా ముగించబడినది. (బ్రాహ్మణ కొడూరు వార్తప్రకటన.)

బుడమగుంట గ్రామము.

ఈ నెల 21 తేది శుక్రవారము రాత్రి 9 గంటలకు శ్రీమతి ఆనెలెంటు, అరండేలు, వాడియా, గార్ల విడుదలను పురస్కరించుకొని మా గ్రామమునందలి శ్రీ గోపాలకృష్ణ పుస్తక భాండాగారమువారి ఆదగణ్యమైన మా గ్రామ రచ్చమీద సుక బహిరంగ సభ బుడమగుంట శివరామయ్యగారి ఆగ్రాసనాధిపత్యముక్రింద జరిగెను. గడ్డం కొండా రెడ్డిగారు నిర్బంధవాసమునండి విడుదలయైన నాయకులను గూర్చియు, స్వపరిపాలనమును సంపాదించుట వలన గలుగు లాభములను గూర్చియు, స్వపరిపాలనమును పొందుటకు ఆనుసరింపవలసిన విధానములను గూర్చియు అతివిశిష్ట పన్యాసము గావించిరి. ఉపన్యాసాంతమున సభాసభుల కందఱికి కజ్జామును పంచివెట్టబడినది. తదనంతరము మా గ్రామమునందలి బిడుగు నొక గొప్ప యుత్సవముతో నిర్బంధవిముక్తుల పటము లారేగింపబడినది. కొందఱు మనోహరస్వరముతో జాతీయగీతములను పాడిరి. బిస్సెంటుక్కి జయ, ఆంధ్రమాతకు జయ, అనుధ్యానములతో జనులందఱును మిక్కిలి యుత్సాహమును వెల్లడించిరి. గృహిణు లందఱును హారతు లాసంగి. ఆ దినము ఉదయముననే 4 గురు సభ్యులతో మా గ్రామము నందు స్వపరిపాలనాసమితి కొక కాఖ సెలకొల్పబడినది. దానికి ఏటూరు. కాళారెడ్డిగారు. అభ్యుత్థులుగను పదూరు వేంకట్రాయులుగారు ఉపాధ్యక్షులుగను గడ్డం కొండా రెడ్డిగారు కార్యదర్శిగను ఎన్నుకొనబడిరి. —

చాలపర్రు-పురజన సమావేశము.

ఈ నెల 20 వ తేది నాడు చాలపర్రు గ్రామమున మాగంటి సీతయ్యచౌదరిగారి యాధిపత్యమున దాదాపు 200 మంది సభ్యులతో నొక గొప్ప సమావేశము జరుపబడినది. అందుఁ గావించబడిన తీర్మానములు:

1. ప్రాత అబ్రాహ్మణోద్భవము (దక్షిణ ఇండియా ప్రజాసంఘము) తరపున రా. బి. పి. త్యాగరాజుశెట్టిగారిచే ఇండియామంత్రిగారి కంపెనీచేన తంత్రివాడైన నిరసిండును సవినబ్రాహ్మణేశ్వర సభవారికి దను సానుభూతి దెలుపుట.
2. శ్రీమతి బెసంట్సు తదనంతరము నిర్బంధవిమోచనమునకై దొరతనమువారి నభినందించుట.

ఈ తీర్మానములు తొలుత ఆగ్రాసనాధిపతిగారిచే నుప పాదించబడి ప్రస్తుత రాజకీయ స్థితిగతులను గూర్చి చక్కని యుపన్యాస మొసంగఁ బడినది. అనంతరము చౌదరి ప్రతికాగి పతులగు గారపాటి అంజనేయచౌదరిగారిచే గంభీరపన్యాస మితిర్మానముల సందర్భమునఁ గావించఁ బడినది. వారి యుపన్యాసమున ప్రస్తుతాంధోళనము, తేదియమున దొరతనమునా కలంబించిన దయనీతి, అధికారవ్యవస్థనందభిప్రాయ భేదములు, నిర్బంధవిమోచనము, ప్రాత అబ్రాహ్మణోద్భవము సవిన బ్రాహ్మణేశ్వరయ్యలకు గల తారతమ్యము, బహుజనాభిప్రాయము మొదలగు విషయములు విపులముగఁ జర్చింపబడినవి.

ఈ తీర్మానములు భిన్నాభిప్రాయమును మాటలేకుండ సర్వజనాంగీకారమును బొందినవి. తోడనే చుడరామనందు తత్కారణమున జరుపబడనున్న సవిన బ్రాహ్మణేశ్వర సమావేశమునకు దను పురవాసుల యామోదమును దంత్రివ్యవస్థనంద దెలుపుటకు నిశ్చయింపబడినది గాని వర్గాధిక్యతచే నది కొనసాగకుండుట కంతయు విచారకరము. — ఒక విశేషం.

రాజమండ్రి సెప్టెంబరు 22:— సెప్టెంబరు 20 తేది వి నాయకచర్మ నాడు ఆనెలెంటు అరండేలు విడుదలచేసినందుకు గౌరవాధ్యక్షుగా రాజమండ్రి పురజనులందఱు గొప్పయూరే గింపుచేసి సాయంకాలము 6 గంటలకు పురమందిరములో పౌరమహాసభను జేసి సర్పాధ్యక్షులగు అభినందించి సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి ధైర్యసాహసములపాఠి దెసెంటు అరండేలు వాడికి నామె సహకారులకు సభివాదములు వందనముల నొసంగిరి.

ఆనాడు సాయంకాలము 8 గంటలకు స్వగృహ్యసమితి ఆగ్రాసనాధిపతిగారి కనుపరీశ్రీ రాములుగారి యింటిలో శ్రీమత మహాసభ జరిగెను. నూరుమందివరకు శ్రీమత సభనలంకరించిరి. మంగళహారతులతోను అభివాదములతోను ఆనెలెంటు అరండేలు వాడికి పటములను గౌరవములు సలిపి యామె పవిత్రచారి శ్రీమతను గురించి యుపన్యాసములు చదువబడినవి. తరువాత స్వగృహ్యసమితి కొక శ్రీమత యుప కాఖ స్థాపించబడినది. పదునైదుగురు సభ్యులుగా తక్షణమే చేరిరి. పలువురు చేరెనెంచిరి. అనంతరము సభ ముగిసెను. (స్వకీయవిశేషం).

సాత్విక నిరోధము

గాంధీ తిలక్కుగార్ల అభిప్రాయములు.

బొంబాయి గాస్ట్రియ కౌన్సిలు సంఘమువారు సాత్విక నిరోధ విషయమును గూర్చి చర్చించినపుడు, మహర్షి గాంధీగారి విషయమున తమకు గల అభిప్రాయము నిలుల వ్యక్తపరచి రని “టిబ్యూను” పత్రికా విశేషముడు వ్రాయుచున్నాడు: “జాతీయ మహాసభవారు సాత్విక నిరోధావలంబనమునకు గడంగ కలయునని గాంధీగారి అభిప్రాయము కాదు. అఖిల భారతదేశ సమక్షమునను జాతీయ మహాసభ వారిట్టి విధానము నవలంబించుట అచింతనీయని విశిష్ట కార్యముని వారి అభిప్రాయము. ప్రభుత్వమువారు కార్యములతో నేకీభ వింపని నా. 6 ప్రత్యేకముగ సాత్విక నిరోధము నవలంబించి స్వాతంత్ర్యత్యాగముతో తగిన ఫలితముల నందవలయును. నిజముగ సాత్విక నిరోధముకు తన అంతరాత్మ బోధనల ననుసరించి వర్తించి, యెన్ని కష్టములనైన ననుభవించుకొనినప్పుడు యెందును. అతడు చాధ మొందు నేగాని, యెదుటివారిని బాధింపడు. ప్రతి పూతము ఆతని స్వభావమునకు విరుద్ధము. తన ఆత్మగౌరవమునకును అంతరాత్మ బోధనలకును ప్రతికూలముగనున్న శాసనములకు ఆతడు బద్ధుడగు నుండ నేరడు.”

గాంధీగారి కట్టి అభిప్రాయ ముండటచే, నిరంకుశాధికారుల కిది శాసన ప్రయోగమునకు ప్రతిఘాతముగ సాత్విక నిరోధమును జాతీయాభిప్రాయముగా నవలంబించరాదని వారి అభిప్రాయమని “టిబ్యూను” పత్రికా విశేషముడు వ్రాయుచున్నాడు.

‘అన్యాయ శాసనమునకు లోబడరాదని అంతరాత్మ బోధించినపుడు ప్రతి వ్యక్తియు సాత్విక నిరోధమును పాటించవలెనని గాంధీగారి మతముగాని యీ యుద్యమము కొనసాగుటకు గల లోపముల నన్నిటిని గాంధీగారు గుర్తించిరి.

గాంధీగారు సాత్విక నిరోధమును ఆత్మబలమని వర్ణించి యుండగా ఆధ్యాత్మిక విషయములను రాజకీయ విషయములలోనికి జొర్రుట చుంచిది కాదని ‘ఆ సభయందే, తిలకు గారిటుల నుడివిరని “టిబ్యూను” పత్రికా విశేషముడు వ్రాయుచున్నాడు.

‘ఆధ్యాత్మిక సమితికి మొదల రాజకీయములు. తమకు సుబోధకము లగుటలేదని తిలకుగారు చెప్పిరి. తాము మహారాష్ట్ర లగుటచే తమమానసమునకును, గుజరాతు దేశమహాత్మునిమానసమునకును విభేదము కలదని వారు నుడివిరి. “గీతాహస్య” గ్రంథకర్త గ్యాచరణవాది, కావున తాము సాత్విక క్రియాభావముల సులక్షణములను గుర్తింపజాలవనిరి. తిలకుగారు సార్వైలు మారిరి దేశభక్తులు; ఆంధోళనపరులు. సత్యవ్రతశ్రీమత నాయకు డగు గాంధీగారు హిందూను రీతిదేశభక్తులు; యోగిశేఖరుడు. గాంధీతిలకు లిశేషురు మనజాతీయ జీవనమునందలి రెండు ప్రబలశక్తుల ప్రతినిధులు. ఒకరు ఆదర్శముల నపేక్షింతురు; యింకొకరు కాలజ్ఞ వర్తకులు. ఒకరు రాజకీయములకు ఆధ్యాత్మిక విషయములకు హ్యాయత్నింపుచున్నారు; ఇక నొకరు ఆధ్యాత్మిక శక్తులను గాజకీయ యుధములనుగ నుపయోగింప యత్నింపుచున్నారు. ఈ యుగపుర భావములకు కలిపి, యొక ఆశయవ్యక్తిని కల్పించి, తదనుగుణముగ వర్తింప నెల్లరుడు ప్రయత్నింపవలయును. — “తిలకు” పత్రిక.

ఆనెలెంటు వాడియా, అరండేలుగార్ల నిర్బంధప్రవాసములు రద్దుచేయబడిన మహార్త ఆంధ్రప్రదేశ్ చార్జరా 21వ తేదీని తెలియరచ్చెను. వాణిప్రస్తు కాలము పరిణయందిరమున సభచేసి నిర్బంధవిముక్తులకు అభినందనలను, ప్రభుత్వమువారికి కృతజ్ఞతను జూపుచు తీర్మానములను ఆమోదించిరి. వెంకటాచలముగారు కొన్ని పద్యములను చదివి యుపన్యసించిరి. ఆంధ్రప్రదేశ్ తో కూడ వచ్చిన నిర్బంధ విముక్తుల పటము పూజింపబడినది. దేవాలయమునందును పూజలొనర్పబడినది. (సేలం జిల్లా వడిసాశ్వం గ్రామ విశేషం)

ఈ నెల 27-వ తేది గురువారం సాయంకాలము ఆరు గంటలకు బెజవాడ రామమోహన ధర్మ పుస్తక భాండాగార భవమున రాజాగారుమోహన రాయలవారి వార్షికోత్సవము జరుపబడును. వేమూరి రామకృష్ణారావు పంతులు, ఎం. పి. యల్. టి. గారు అధ్యక్షత వహింప దయతో నంగీకరించిరి. కొండపల్లి శ్రీరామ చంద్రరావు బి. పి. బి. ఎల్, బసవరాజు అప్పారావు, బి. పి. గార్లు ఉపన్యాసముల నిచ్చెదరు.

ప్రజాభిప్రాయములు

(౧)

I

కానూరు అగ్రహారపు ఇబ్బంది.

అయ్యా,

మాగ్రామమునకు మూడువంతులు పొలము బాడవకాన గడచిన రెండు సంవత్సరములు కురిసిన ఆతివర్షములచే బుడమ భాగ్యము కొన్నలు బొత్తిగా పండకపోవుటచే ననుష్ఠాలు, పనులు చాలబాధ పడవలసి వచ్చినది. ఈ యేడును నిత్యము వర్షమే గనుక తొలకరిపంట పూర్తిగా చెడినది. దున్నట కడసలేక మెరకపొలములు బీడుపడుచున్నవి. ఎరుదీర్చుములు వెనుకబట్టునో నుమారు 6, 7 చతురపుమైళ్ల వైశాల్యము గలిగి సముద్రమునలెనున్న యీ బాడవ నీ రెన్నడింకునో యెరుడు సస్యమున కదనగునో తెలియదు.

ఇది యిట్లుండ మూడేండ్లనుండి పంటలు లేనందున మూడువంతుల జనులకు కడుపునిండ తిండిలేక బాధపడుచుండ కలరాకూడ వీడించుచున్నది. తహస్సీలు దారువారికి రిపోర్టు చేయబడినది. నూతులలో నుండు కలుపుట తప్ప బొంబము లేమియు సప్తయి కాలేదు. వ్యాధిగ్రస్తులు మందులులేక ఆక్రమముగా మృత్యువువార బడుచున్నారు. మాయూరి భాగ్యవంతులు కొంచెము మందుకొనియిచ్చిసాయము చేసిన బాగుండును. కాని వారట్లు చేయరు. సరేకదా యీరోజులలో యింటికివెళ్లి అడిగిన నిప్పు అయినను యిచ్చరు. తలుపే తిచ్చరు. ఇట్టివానికి పరోపకారబుద్ధి ప్రసాదించుటకు దేవుని ప్రార్థించుచున్నాము.

ఈవని సుబ్బయ్య

II

కాకినాడ వర్తకము

అయ్యా,

ప్రస్తుతమును స్త్రీమర్దయొక్క రాకపోకలు తక్కువగా నుండుటం బట్టియు రైలు వేగముల సరఫరా కూడ కావలసి నంత లేకపోవుట చేతను ఇచ్చటినుండి యితర ప్రదేశములకు ఎగుమతి కావలసిన సరకు విస్తారముగా నుండుట వలన వర్తకులు తమ సరకులను కొలంబో మొదలగు ప్రాంతములకు తెనుగు ఓడలలో పంపుట ప్రారంభించిరి. ఈ సంవత్సరము ఇప్పటివరకు తెలుగు ఓడలలో యిచ్చటనుండి యెగుమతి కాబడిన ఉప్పుడుబియ్యము వస్త్రరా సరకు నుమారు ఒక లక్ష బస్తా లుండుననిన అతి కయోక్తి కానేరదు. ఈ తెనుగు యోడలలో పంపబడు సరకులను భీమాచేయు అలవాటు ఇది వరకు అమలులో అంతగాలేదు. కాని యిప్పుడప్పుడు కొన్ని కంపెనీలవారు మాత్రము హెచ్చు రేట్లనూడ భీమాచేయుట కు దృఢమిం చుచున్నారు. ఆంధ్రోద్యమ వాస్తవై ప్రబలయత్నములు జరుగుచున్న యిట్టి సమయమందు భారతజాతీయ సాధమునకు ఆంధ్రోద్యమము పునాదియనియు ఆద్రానిక ప్రధమ సోపానమని చెప్పందగు కాకినాడకు సముద్రభీమాకంపెనీ తన చేయూత నిచ్చిన యెడల కాకినాడ వర్తకము నునుపటికలె అంతగ అన్యలమీద ఆధారపడినదిగాక కొంత స్వాతంత్ర్యము కలిగినదై వర్ధిల్లనని నెక్కి వక్కాణింప వక్కరలేదు. నేడు గొప్పకంపెనీలని మనము అనుకొనుచున్న వన్నియు ఆరంభమందు కొద్దిపాటిచే యని చదువరులెరుగని హంశముకాదు. తొలుదొల్ల ఓనము: యని నేర్చిననేగాని మనవారలు ప్రజానాయకు లైతిరా!

ఆ. దుర్గయ్య.

III

బాలుని ధైర్యము.

అయ్యా,

ధూళిపూడి గ్రామమధ్య నున్న విష్ణ్వలయములో 20వ తేది సాయంత్రము కొందరుబాలురు ఆడికొనుచుండ పాతూరి నుబ్రహ్మణ్యంగారి కుమారుడు మధునూదనరావు 8 ఏండ్ల బాలుడు దేవాలయములో నున్న బావిలో నీరు తోడుచు కాలు జారి నూతిలో పడెను. చేరవనున్న మరియొక బాలుడగు పాతూరి అప్పయ్య, చిన్నతనమని యెంచక వెంటనే బావిలో దూకి ఆ బాలుని రెక్కలుపట్టుకొని అంచునై నిలువ బెట్టి తాను వైకివచ్చి ఆ బాలుని వైకి లాగి మృత్యుముఖము నుండి తప్పించెను. పాతూరిఅప్పయ్య పెంకండరి పాతశాలలో నాల్గవ తరగతి చదువుచున్న బాలుడు. వయస్సు 12 సంవత్స

రము లుండును. ఈ బాలుని ధైర్యసాహసాలు తక్కిన బాలురకు చెప్పుటకు సదరు స్కూల్ మాస్టరుగారగు బ్రహ్మశ్రీ బ్రహ్మాండం నరసింహం పంతులుగారు పాత శాలలో నొకసభ గావించిరి. బాలురకు పాతూరి అప్పయ్య చేసిన ధైర్యకృత్యమును గూర్చి చెప్పుచు బాలురందరు అట్టి ధైర్యకృత్యుల గలిగి ముండవలయు ననియు ప్రసయము వచ్చినపుడు తమ ప్రాణములమీద నాశ నిమిత్తక ఇతరుల ప్రాణముల సంరక్షించుటయు వెనుకంజ వేయకూడదని యు అట్టి ధైర్యకృత్యముల గావించిన నుహాళముల తాగి. ణముగ జూపుచు ముచ్చటించిరి. పాతూరి అప్పయ్యపేరు పాతశాలయొక్క గౌరవ పట్టికలో చేర్చుకొనబడెను.

చెరువు వేంకట సుబ్రహ్మణ్యం.

IV

త్యాగరాము శైలిగారి నాయకత్వము.

అయ్యా,

రాజకీయ వ్యవహార తంత్రజ్ఞులును విద్యావంతులును విజ్ఞానవంతులును శ్రీచుంతులును గలిగి దేశమంతయు స్వరాజ్యాంధోళనమగ్న మానసులైయున్న తరుణమున శైలిగారి మాట లెవరు పాటింపగలరు. దేశస్తోత్ర పాత్రయు సుగుణధన్య యు భారతీయులకు కల్పవల్లి యనంబరగిన శ్రీయంత ఆనిలిసెం టమ్మగారిని ప్రస్తుతమువిడుదల చేయకూడదని మనయిండియా కార్యదర్శిగారికి తంత్రీవార్త నంపినారనిన మాటవినినవో యె వ్వడు పరితపించుచుండగలడు. ఎవరైనను సమ్మతించు రనునది కలలోని వార్త. మొదట ప్రభుత్వమువారు బీసెంటమ్మగారిని నిర్బంధ ప్రవాస శిక్షపాలుచేసినపుడు గలిగిన ఆగ్రహముకం మెను శైలిగారి తంత్రీవార్తవలన రెండింతలాగ్రహ మధికమగు ననుట నిస్సందేహము. కాని శైలిగారు యంతటితో తృప్తి నొందక బ్రాహ్మణేతరుల కెల్లరిటు తాను నాయకుడననియు బ్రాహ్మణేతరులకు స్వరాజ్య మవసరము లేదనియు గూడ యిండియా కార్యదర్శిగారికి తంత్రీవార్తనంపినారట. మూడు ముప్పది సంవత్సరములుగా బడిన శ్రమకు నెద్దియో కొద్ది లాభము చేకూరుచుచున్న తటస్థించినపుడు శైలిగారింటికి దేశాభిమానులు యిట్లు పలుకుట సహజమే గదా! ఇంతమాత్ర ముననే దయాచుయులగు ఆంగ్లేయ ప్రభువులు స్వపరిపాలన మను గ్రహింపవలెనట కేవల సుసత్యము. వ్యాధుమూర్తులు సుదూరస్వభావులును ధర్మవేత్తలును ఆంధ్రప్రదేశ్మియా మహారాజిగారును సప్తమ ఎడ్వర్డుచక్రవర్తిగారును పంచమ జార్జి సార్వభౌముడును ఆ పృథ్వీ పృథు మహాస్వామిగారినిచ్చి యున్న వాగ్ధత్తములును హార్డింజీ మహాశయుడును మంత్రీ లాయడ జార్జిగారు మున్నగు రాజనీతిజ్ఞులు తదను గుణ్యముగా వెలిబుచ్చిన నూచనలును వృధలగునని యెవరు నమ్మగలరు. శైలిగారు యివియన్నియు న్యాయోద్వేషితో జూచినయెడల బాగుగా బోధపడగలవు. కాని కొట్టి సంఖ్యగల బ్రాహ్మణేతరులకు తాను నాయకుడనని చెప్పుట మిక్కిలి యసంభవము.

మారుతం యేనాదిరెడ్డి, పంచేడు.

గుంటూరు జిల్లా బాపట్ల తాలూకా నిడుబ్రోలు గ్రామమున శ్రీ ఆంధ్ర సరస్వతీ గ్రంథ నిలయము వారిచే స్థాపింప బడిన రాత్రి పాఠశాల యిదివరకు నొక సంవత్సరము క్రిందట కొలది విద్యార్థులచే నెలకొల్పబడి దినది నాభివృద్ధి నొందుచు ప్రస్తుతము ఏబదిమంది విద్యార్థులతోను ముగ్గురు ఉపాధ్యాయులతోను విరాజిల్లుచున్నది. దీనికగు వ్యయము లన్నియు గ్రంథాలయము వారే యిచ్చుచున్నారు.

ఈపాఠశాల విద్యార్థులు నిన్నటి దినమున (20-9-17) పాఠశాలభవనమునందు ఉదయమున విఘ్నేశ్వరపూజ మొనర్చి సాయంత్రము జంపని ఆంజనేయులుగారి అధ్యక్షత క్రింద నొక సభ జరుపబడియెను.

కోనసీమయందు నరేంద్రపుర మనుగ్రామములో శివార్చకుని ఇంట అయిదుగురు దొంగలువచ్చి పడి అయిదారు వందల రూపల విలువగల నగల నవహరించి పోవుచుండగా యిద్దరు దొంగలు నగలతో బట్టుబడిరినియు తమ్ము బట్టవచ్చిన గామి యింటలో యిద్దరిని కత్తితో బాడిచి గాయములు చేసిననియు మొత్తముమీద దొంగలైదుగురును బట్టుబడిరినియు కేసువిచారణయందున్న దనియు తెలియుచున్నది. వీరిలో కొందరు ప్రాతేనేరఘ్నులును, పంచములును ఈ నరేంద్రపురమున కనతి దూరమునందున్న పుల్లెటివర్య గామినివాసస్థులు నట. ఒక విలేఖరి.

ధర్మవర వార్తలు

ధర్మవరము డివిజన్ డెప్యూటీ కలెక్టరుగారు N.N.R 18-9-17 గల యు త్తరముతో: బాలు శ్రీకృష్ణాశక్తి యొడె యరు ధర్మగ్రంథాయతనమునకై భూమిస్థి పద్ధతియను గ్రంథపు బ్రతి నొకటి నుచితముగ ననుగ్రహించినందులకై శ్రీవారికి భాండాగార కార్యదర్శి తన కృతజ్ఞతను దెల్పుకొనుచున్నాడు.

శ్రీ ఆనిబెనెంటు—ఆరండేలు—వాడియాగార్ల నిర్బంధావాస శిక్షా విమోచనమునకై తమ మహాదానందుమున వెలిబుచ్చుచు ధర్మవర స్వరాజ్య శాఖాసమితివారు శ్రీవారల పటము నూరేగించుచు నభినందనోచ్ఛ్వాసము గావించిరి. ఆనంత పురమున నీనెల 23 వ తేది జరుగనున్న స్వరాజ్య సమితుల సభకై కార్యదర్శులగు బ్రహ్మశ్రీ మాట్టి శంకరావు బి. ఎ. గారు ధర్మవర ప్రజల సగౌరవముగ నాహ్వానించిరి.

ప్రస్తుతమున్న డాక్టరు మారిపోయి జనోపకార చింతగల క్రొత్తడాక్టరు మతియొకరు త్వరగా వచ్చుట తేమకరమని ధర్మవర ప్రజలు మరల మద్రాసు సర్జను జనల్ వారి కొక మహాజరి పంపుకొనిరి. అందు మాటముప్పది సంతకము లుండెను.

ఈ నెల 19 వ తేది బుధవారము సాయంత్రము 6 1/2 గంటల వేళ మా పురము నందలి నగరేశ్వరాలయమున ధర్మవరము డివిజన్ డెప్యూటీ కలెక్టరు టి. ఎన్. వేంకటస్వామి నాయడుగారు రైతుల కొక ప్రత్యేక సభ గావించి యందు పరిశుభ్రతను గూర్చి ప్రత్యక్ష ప్రమాణ పూర్వకమగు దృష్టాంతములలో సుక్ష్మక్రమగ నుపన్యసించిరి.

మదకసిన గ్రామవాసి "భూశిప్ప" యను పేరు గల పంచ ముగ్రుండు వాడుక చొప్పున కాల కృత్యములం దీర్చుకొని నూయ్య నారాధించుటకై యీ నెల 17 వ తేది ప్రాతః కాలమున 6 1/2 గంటల వేళ లేచి ముఖ ప్రక్షాళనము గావించు కొనక దనతోట యందలి బావిలో దిగుచు బండల వైని పాచి వలన గాలుజాతీ యందులోబడి యీత గా నందున మునిగి పోయెనట. ఇది తెలిసి పనివాండు నూతిలో దిగి చూడ మనిషి లభించ లేదనియుగ్ధిదర్శిత తానే (కుమాగుడు) బావిలో మునిగి వైకి లాగుకొని వచ్చెననియు కళే బరమును దరివై నుండిన కొన్ని నిమేషములకే భూతప్ప ప్రాణములు విడిచెననియు నతిని పెద్ద కుమారుడు సంతాప కరముగ వ్రాయు చున్నాడు. ఈ భూతప్ప పంచముడైనను మిక్కిలి యోగ్యుడు. కులగతములైన హింసాది వృత్తుల కడ మీయక వర్తించుచుండిన యువార స్వాంతుడు. ధనసంపాదన విధాన స్వార్థ్యమును స్వయంకృషిచే నెఱింగిన యను భవజ్ఞుడు. ఈ నిచ్చు జాతి సోదరుని జీవితమును గౌరవించి సర్వ జనోపయుక్తముగ ముద్రించి ప్రకాశమునకు దెచ్చిన మా నుండల సహాయ కరగ్రామము టి. ఎన్. వేంకటస్వామి నాయడు గా రెంతయు బ్రశంసా పాత్రులు.

ధర్మవర విలేఖరి.

కాకినాడయందున్న విద్యార్థులకు తోడు మల్లాడి సత్య లింగం నాయకరుగారి సత్రమును ఆధారముగా చూచుకొని బహుమంది విద్యార్థులు యితర గ్రామములనుండి వచ్చి వేదము, శాస్త్రము, ఇంగ్లీషు నభ్యసించుచుండగా యే కారణము చేతనో చాలామంది విద్యార్థులను సత్రమునుండి తగ్గించినందున ఈ పిల్లకాయలు తమ విద్యా పరిపూర్తి కాకమునుపే తమ తమ నెలవులకు చిన్నబోయిన మోములతో చేరవలసికవారై నారట:—ఒక విలేఖరి.

మమ్మదారీ, సాకతాలీ గాలకు ప్రతిదినమును విశేషముగ ఆభినందక తంత్రీపాత్రలు వచ్చుచున్నవనియు, నిర్బంధావాసముల రద్దుపరచు ఉత్తరువు వారికి 23 వ తేది వరకును జేరలేదనియు చిందవాలానుండి మొక విలేఖరుడు తంతినిచ్చుచున్నాడు.

వకటన

బెజవాడ బాలికాపాఠశాలకు 4 వ స్థానంబు క్లాసువరకు నేర్పుటకు ఒక బ్రాహ్మణ శ్రీ కావలసియున్నది. జీతము చదువునుబట్టి ఇవ్వబడును.

బెజవాడ } ఎమ్. పాపారావునాయుడు
23-9-17 } 897 చెవిడెంటు.

సర్. రంబీద నాథ రాకూరుగారి భావములు

ఆసిలిసెంటుమ్యూగారి యువన్యాసము.

ఆంగ్లదేశీయుడగు విద్వాంసుడునగు సైక మిత్రునకు సర్ రంబీదనాథుగారు వ్రాసిన లేఖను పత్రికలలో ప్రకటించిరి. ఆ లేఖయందట్లు వ్రాయబడినది. "నేనా ఆసిలిసెంటుమ్యూగారికి సానుభూతిని తెలుపుచు తండ్రిని పంపినందులకు మీకు ఆశ్చర్యము కలిగినదని మీరు మీ లేఖలో వ్రాసితిరి. మీ దేశమున గల గొప్ప చిత్తులనుబట్టి మా దేశస్థులు మీకు స్వల్పములుగ కనబడి వచ్చును. కాని ఇచ్చటి బాధల తీవ్రత మా కేమియును తగ్గలేదు. మరియు ప్రపంచమునందంతటను గూడ నైతిక సదున్యాయ ప్రబలత మాం దేశమున కతీతమైనవిగానే యున్నవి. మా దేశమున విద్యా సంపన్నులగువారికి దేశపూరితమునంద ధర్మకావకాశమును పొందవలెను కోరిక యతిశయించుచుండగ ప్రభుత్వము వారి ప్రతిరోధము గూడ హెచ్చుటచే యువజనులకు అవిశ్వాసమును నిరాశయును హెచ్చి వారిలో కొందరు వారుణ కార్యములకు గడంగుట గూడ తలపించినది. అందువైని దొరతనమువారు కేవలము కఠినచర్యలకు గడంగిరి. ఒక్కఁజంగాళముననే పెక్కునందలమంది విచారణ లేకుండ నిర్బంధింప బడియున్నారు. వీరిలో చాలమంది ఆనారోగ్య స్థలముల యందను కారాగృహము లందును ఏకాంతి గృహములందును బంధింపబడియున్నారు. వీరిలో కొంతమందికి పిచ్చి ఎత్తినది. కొందరు ఆత్మహత్య గావించుకొనిరి. పెక్కుకుటుంబములు గాఢ సంతాపభావములై యున్నవి. బాధ్యతావిరహితులగు నీ విధానములకు ప్రబలతను హానికరమగు ఫలిత మిదివరకు లేనిదియు నూతనముగ తలచుచున్నదని నేను తలచుచున్నాను. ప్రతివారికిని నూతనముగ పాశ్చాత్య మగు ప్రతి విషయమునందును సంపూర్ణ వైమనస్కత దీనివలన నిపుడు కలుగుచున్నది. ఇట్టి విషమస్థితిలో స్వదేశీయుల కేమికు పాత్రురావై వారి నిరసనమునకు గురియై మా సంతాపమున పాల్గొనిన పాశ్చాత్యదేశీయు ఆసిలిసెంటుమ్యూ యొక్కరయే. గాననే ఉచారభావోపేతమగు నామె సాహసమునకు కృతజ్ఞతా పూర్వకమగు నాప్రశంసను విన్నవించుటకు నేను సంసిద్ధుడనైతిని. యుద్ధమునందు గాఢ తీర్మానకర్తలతో బాటు కేవల నిష్కరుణకు గూడ నవకాశము గలదు. కాన నేను సద్భక్తులకు పాదాకాంతుడ నగుదును. అట్టి వారు నైతిక బాధ్యతల మూలాధారములకు భంగము కలుగుపట్ల నెంతమాత్రము సంగీకరింప జాలరు. తక్కిన కష్టముల కన్నీటికిని జంకక సంసిద్ధులగుదురు.

నిర్బంధావాసమునుండి పారిపోవుట:— దాసగుప్త అను నతడు మొదట తన నిర్బంధావాసమునుండి పారిపోయి కలకత్తాలో కలరాదా గృహముయొద్ద పట్టుపడి ఆ గృహములోనే తిరిగి నిర్బంధావాసములో నుంచబడినది. గత గురువారమురాత్రి తిరిగి రెండవ పర్యాయము నిర్బంధావాసమునుండి అతడు పారిపోవుటచే మరునాడు సి. ఐ. డి. కాఖాపాశ్వా త్యోగ్యులకును ప్రత్యేక కాఖోగ్యులకును పాఠశాలయన వానికోటకు నిర్బంధావాస గృహమునకు ఇరుగుపొరుగులన్ని 50 ఇండ్లను సోదాచేసిరి. కాని దాసగుప్త పట్టుపడలేదు.

ఆయుర్వేద వాతశాల:—మలబారుజిల్లా కొటక్ కార్ గ్రామవాస్తవ్యులగు సి. ఎస్. వారియరుగారు కల్లికోటలో నొక ఆయుర్వేద వాతశాలను స్థాపించిరి. దాని పోషణార్థము 500 గూ. లకు ఇచ్చెదనని వాగ్దానము చేసిన నంబుడూరి జన్మిగారివై వారియరుగారు సామ్యుక్తితో దావా చేసిరి.

తిరునాళ్ల కూరు:—తిరునాళ్లకూరునుండి చెన్నపురికివచ్చి కాపురముండన వారందరును స్నాతీదినమున రాయచేట్లలో టాకరు తోటలో సమావేశమై తమవాలకులగు మహారాజావారి మష్టి పూర్తి సహాత్సవము జరిపిరి. సభ్యులందఱును కూడినవెనుక గాన సభజరుపబడినది. పిమ్మట ఫలాహారము లాసంగబడినది. పిదప ఉపన్యాస సభజరుపబడి సి. ఎస్. రామకృష్ణగారు సభాధిపతులుగ నుండిరి. సి. కె. రామకృష్ణగారు మహారాజా వారి కిదివఱకేవలపడిన ప్రశంసకోపన్యాసమును సభ్యుల కెల్లరకును తెలియునట్లు బిగ్గరక చదివిరి.

సామ్రాజ్యశాసన సభ.

సామ్రాజ్యశాసనసభ 24 వ తేదీన సింలూనగరమున సమావేశమయ్యెను. వై. ను. వెసిడెంటు తొమ్మిదిగారైన నాధిపత్యమున వహించిరి. సుమారు 12 ప్రశ్న లకుగ బడినవి. బీసెంటుమ్యూగారి విషయము.

శ్రీమతి బీసెంటుమ్యూ, ఆమె మిత్రులనుగూర్చి దొరతనము వారి కెట్టి వాగ్దానములైన నొనర్పబడినవా యని సర్ హ్యూబ్రె గారు ప్రశ్నించిరి. మాంటేగు గారి రాకవిషయమై రాజకీయ వాతావరణమును శాంతిప్రదముగ నుంచుటకు దొర తనమువారికి తాను సహకారి నగుచునని బీసెంటుమ్యూ రాజ ప్రతినిధికి తంతివార్త నంపెను. పలుకుబడిగల మహానీయులు మరికొందరుగూడ నిట్టి వాగ్దానమునే యునర్పియున్నారని విల్లియము విస్సెంటుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

ఇంద్రప్రస్థ బాలికా పాఠశాలను గూర్చియు, ఢిల్లీ నగరమందలి హామీమురాలు పతనమందరమును గూర్చియు కె. కె. ఛందగారు (అస్సాము) కొన్ని ప్రశ్న లొనర్పిరి.

సివిలు సర్వీసు

పండిత మాలవ్యగారి తీర్మానము.

సివిలుసర్వీసు పరీక్షలను హిందూదేశమున గూడ జరిపి, తత్పర్యవసానములవై కొందరు భారతీయులను సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగములకు నియోగింప నిశ్చయమైనచో, పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషను నూచించిన 4 వ వంతుగాక, సగము ఉద్యోగములను భారతీయుల కొనగనట్లు ఇండియామంత్రిని గోర దొరతనము వారు ప్రార్థితులు. వై తీర్మానమున నూచింపబడిన నిధానము నవలంబింపవలసినదని చాలకాలమున నుండి దొరతనమువారికి విస్తృతములు జరుగుచున్నవి. ఇంగ్లాండు ఇండియాదేశముల యం దేకముహూర్తమున పరీక్ష లుండగూడదని దొరతనము వారు నిశ్చయించిరేని భారతీయు లసంతృప్తులగుదురు. తీర్మాన నూచిత నిధానమే, జనసంతృప్తికరము. సంఘమువారి యెదుట వచ్చిన సాక్ష్యమునుబట్టి చూచిన, పాలకవర్గములు ప్రముఖులు చాలమంది సివిలుసర్వీసులో భారతీయులు మూడవవంతుండవలయు నని నూచించినట్లు తేటపడును. కాని యీ మూడవవంతుగూడ భారతీయులను సంక్లిష్టపరుపవలెనని. సివిలు సర్వీసు సచుస్యను, స్వపరిపాలనాదర్శమును దృష్టిపథమున నిమగ్ని పాలకులు వితర్కింప నగును. ఇతర దేశములయందు దేశజాతెట్టి సత్కారముల నందుచుండిరో, భారతీయులగూడ తమదేశమున నట్టి గౌరవమునే పొందునట్లనరించుట సహేతుకము. హిందూదేశ పరిపాలన మాంగ్లరాజ్య సాంప్రదాయ మునందలి సద్గుణములగ్రహించుట యుక్తముగాని కేవలమాంగ్ల మయగుట నీతిగాను. వర్తకవ్యాపారము విషయములయం దాంగ్లేయుల లాభమునుగూర్చి విచారింపవలసియున్నది. ఇనుప దారులలో చాలమట్టుకు దొరతనము వారివియ్యెయ్యును. ఆంగ్లేయు లిటునేగాక విదేశీయుల యంగు. గూడ తమ ధనమును వెచ్చించి వ్యాపారము చేయుచున్నారు. నౌకా సంఘములో చిరస్థాయికములుగావు. ఇంచిత గాక హిందూదేశములో ముప్పదిఒక్కకోటి యేబదిలక్షల జనులున్నారు గనుక నీసమ స్థను చర్చించుతే ప్రభుమున నధికసంఖ్య గల వీరల యొక్క డ్డేము నారయవలసియున్నదని తీర్మానము నుపపాదించుచు మాళవ్యగారు పునఃస్పందించిరి.

గౌరవనీయులు సుక్కులు, కాశీం బజారు మహారాజా, సర్. జి. ఎస్. చిట్టావిశుగార్లు వై తీర్మానమును సమర్థించుచు, స్వల్పమగు ప్రసంగముల నొనర్పిరి. తీర్మాన మామోదితమగుట ప్రజలకు చాల ప్రాధాన్యముని సుక్కులుగారును, వర్తమానపు చిక్కుల నీ తీర్మానము పరిష్కరించి పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషన్ల నూచన గర్భిత భావమున కనుగుణ్యమై యుండునని చిట్టావిశుగారును చెప్పిరి. బీహారున జనసంఖ్య లక్షలకొలది యుండినను యిచ్చట 110 మందియే సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులున్నారు. కాని మైకేలు ఒడ్యారుగారు ప్రస్తుతించిన రాజభక్తి పూరితమై, వివేక సంపన్నమైన పంజాబు రాష్ట్రమున 154 గుద్యోగుల తల యుండవలెను? ఇచ్చటి రివెన్యూ, జాడీముల కార్యములు మిక్కుటమై యుండవచ్చును. జిల్లాల సంఖ్యను హెచ్చించిన గాని, పెద్ద జిల్లాల యందు మరికొందరు ఉద్యోగుల నేర్పవలసిన గాని, అట్టి యుద్యోగముకు భారతీయులను నియమింపనగును. యుద్ధములమున విజ్ఞానవంతులగు ఆంగ్లయువకులు పెక్కుండు చనిపోయి యున్నారు. గనుక నిట్టి విగుణమున తీర్మానోక్తిరిని నడచుకొనుట యుక్తమని గౌ. శర్మగారు చెప్పిరి. అనంతరమున డాక్టరు సుప్రభు దాదాభాయిగార్లు తీర్మానమును బలపరచిరి.

పిమ్మట గౌరవనీయులు హాగ్ గారిట్లు ప్రసంగింప దొడగిరి:— సివిలు సర్వీసులో నెంతమంది భారతీయులను చేర్చునవలయునను సంశయము మాంటేగుగారి పరిష్కారము నిమిత్త ముంపవలయును. గాని హైందవులసంఖ్య యభివృద్ధియగుట ను గూర్చి యురోపియను తల భయపడుచుండిరని నేడు తీర్మానపు ప్రతిపాదకులును, నిన్నటి దినమున మా. శ్రీకృష్ణగారును గూడ ప్రశ్నించియున్నారు. ఏకే ప్రత్యుత్తర మొసగవలసి యున్నది. భారతీయ వార్తాపత్రికలయందు సాత్వికనిరోధము విపులముగ చర్చితమగుచున్నది. సామ్రాజ్యమిపుడు తీవ్రమగు సమరమున మునిగి యుండుటచే నీ సాత్వికనిరోధోద్యమము యూరోపియను వర్తకులకు భీతిని కలుగజేసెను.

వర్తమానపు తీర్మానమునకును సాత్విక నిరోధమునకును సంబంధములేదని సర్ విల్లియము విస్సెంటుగారు నుడిచిరి.

భారతీయుల సామర్థ్యమునకు మీరిన త్వరితగతినీ వారి సంఖ్యను హెచ్చించుట సమంజసమా యను విషయము యూరోపియను వర్తకులయందు గాఢమగు సంకోచములను నెలకొల్పవని హాగ్ గారు పలికిరి.

పిమ్మట గౌ. సీతానాథరాయగారు తీర్మాన పక్షమున మాట్లాడిరి. తీర్మాన విషయము భారతీయులకు చాల ప్రాముఖ్యము. రాజ్ మహి డివిజనుతో ప్రస్తుతము ఆక్రింగు కమిషనరుగను జె. ఎస్. గుప్తగారి యనుభవము నిచట వివరించిన అప్రమత్తుముగ నుండవలెను. దేశమందెల్లడలను తీవ్రమగు నరాజకము వ్యాపించి యుండినను, తమ యధీనమున నుండిన మండలమున మూత్రచుట్టి దుర్మార్గము పాదహాపలేదని వీరు చెప్పిరి. గుప్తగారి యనుభవమునుబట్టి చూచినచో, భారతీయులకు బాధ్యతతో గూడుకొనిన పనుల మొసగినయెడల ప్రమాదము లేదని స్పష్టమగుచున్నదని సీతానాథరాయగారు చెప్పిరి.

పిమ్మట మజురల్ మాక్సు, శ్రీనివాస శాస్త్రిగార్లు ముచ్చటించిరి. ఆంగ్ల దొరతనమువారిని మనకు వకవార మొనర్పవలసినదని మనము కోరలేదు. వ్యాయాసమృతముగ నుడువవలసినదని మనము కోరియుంటిమి హైందవులకును మహమ్మదీయులకును ఎట్టి యభిప్రాయ భేదమును లేదు. అభిప్రాయ ప్రత్యుత్తరము లేని ఈతరుణమున గూడ సివిలుసర్వీసు వర్గము వారే భీతిలుచున్నారే? భారతీయులతోడ సమానముగ పోటీకి నిలచి మనము నెగ్గలేమని భయపడి వారు మనల నెదుర్చుచుండిరని నా యభిప్రాయమని మజ్రూలు మాక్సుగారు చెప్పిరి.

సర్ దిన్నా వాచాగారు ప్రసంగించిన పీదప సర్ విల్లియము విస్సెంటుగారు తీర్మానము నొనరించిరి. పిమ్మట వోట్లు తీసికొనబడినది. 31 రు తీర్మానమునకు వ్యతిరేక్తముగను 21 తీర్మానము పక్షమునను వోట్లు నిచ్చిరి.

సివిలుసర్వీసు పరీక్ష ప్రస్తుత మేర్పాటైయున్న వయసు పరిమితిని తగ్గింపగూడదను శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి తీర్మానము రద్దు చేసికొనబడినది.

అనంతరమున సభ మరుచటిదినమునకు విరమింపబడినది.

42 సంవత్సరములు కారాగృహమును గడుపుట:— గత జూలై నెల 31 వ తేదీన ప్రసన్న మహారాజాభాష అను నతడు కారాగృహముక్తి బొంది ఆ మరునాడే ఒకరి గొడుగును అవహరించెను. వానిని పోలీసువారు పట్టుకొని మిథునాపురము జడ్జిగారియొద్ద వానివై కేసు చేసిరి. తనకు 59 సంవత్సరములు వయసు కలదనియును అందు 42 సంవత్సరములు కారాగృహములోనే తాను గడపితినియు, అతడు జడ్జిగారికి తెలియపరచినందున వానికి ఇంకొక 2 సంవత్సరములు కఠిన శిక్ష విధించి ఖయదునుండి విడుదలకాబడిన వెనుక 5 సంవత్సరములవఱకును తన హోకిని పోలీసువారికి తెలియపరచుచుండవలె నని జడ్జిగారు ఆజ్ఞాపించిరి.

మరణము:—మైసూరు రివిన్యూకమిషనరు కె. ఎస్. దొరస్వామి అయ్యరుగారు 'మహార ఉద్యానవనము' లో తమ స్వగృహమున ఈ నెల 23 వ తేదీ రాత్రి కీర్తిశేషులైరి. వీరు కీర్తిశేషు లగు సర్. కె. శేషాద్రిఅయ్యరుగారి జ్యేష్ఠపుత్రులు. వీరికి 51 సంవత్సరముల వయసు గలదు. వీరి సోదరులు డిప్టి కమిషనరుగా నుండి 3 నెలల క్రితమే చనిపోయిరి. వీరు కొంతకాలమునుండి అతిమాత్రవ్యాధివలన బాధపడుచుండిరి. వీరికి భార్యయు నొక మహిళయైయును మూత్రము గలదు. ఆనాడు దివాను విశ్వేశ్వరయ్యగారును మరికొందరు పెద్ద యుద్యోగులును వీరి మందరమున కేగి పరామర్శించిరి.

వృత్తాంతములు.

(-0-)

తిరువాత్తూరు ద్రవిడసంఘమువారి వారి ద్రవిడ పాఠశాలను శిశుప్రకాశపండితులూ తెరిచిని తెరయచున్నది.

లోగారు మరల పరిశ్రామిక పంచాయతీ సభలో జేరుటవలన వారి స్థానమున ఎ. ఎ. లోగారు వాణిజ్య పారిశ్రామికశాఖా కార్యదర్శిగ పనిచేయ నియోగింపబడిరి.

జమైకాలో పెద్ద గాలివాన వీచి ఆ ద్వీపమునకు విశేష నష్టమును గలిగించెను. 70 గురకు దెబ్బలుతిగిలెను. ప్రాణభయము గలుగలేదు. రెండుత్రేవలను, తంతి తీగలను విశేష నష్టములు గలిగెను.

తిరువాత్తూరు మహారాజువారి వజ్రపూర్తి మహోత్సవ స్మారకవిహ్నముగ దివాన్ పేష్కారు ఎ. కె. సుబ్రహ్మణ్యఅయ్యరు, ఎం. ఏ. గారు ఒక బావిని త్రవ్వించిరి. పట్టణములో నొక విశ్రాంతిగృహమును గూడ కట్టించిరి.

తిరువాన్కూరు మహారాజుగారి వజ్రపూర్తి సందర్భమున 23 వ తేదీ సాయంత్రమున తిరువాన్కూరు విద్యాభివృద్ధి సంఘసభనామ తమ 20 వ సాంవత్సరి కోత్సవమును మహావైభవముతో జరిపిరి.

బర్మా లెఫ్టినెంటు గవర్నరు సర్ హోర్స్బ్రోన్ బట్లరు గారు రాబోవు ఒకవరే నెల 15-వ తేదీవరకును నెలపు పుచ్చు కొనుటవలన వారి స్థానమున నిదరలో దొరతనపు ముఖ్య కార్యదర్శిగా నున్న వాట్లరు ప్రాన్సిసు రైసుగారిని రాజప్రతినిధిగారు నియమించిరిని ఇండియా గజెట్టు ఎక్స్ప్రెస్ ఆర్డినరీలో ప్రకటింపబడినది.

వజ్రముల దొంగతనము:—సింహళములో ఖాండి నగరమునుండి గోపాలా నగరమునకు పోయిన వజ్రముల వర్తకుడును సొంత మహమ్మదీయుడు ఒకనాడు రాత్రి గోపాలా రైలుస్టేషనులో పరుండి ఉదయమునలేచి పెట్టెను చూచుకొను నప్పుటికి అందుండిన వజ్రములు సుమారు 300 రూ॥ లు విలువగలవి మాయమయ్యెను.

జాతీయమహాసభ:—బంగాళీపత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది.—చుట్టు ప్రదేశములందలి నాయకులును, నగరములోని నాయకులును అనేకమంది గలసి ఉభయక్షేత్రముల వారికిని రాజీనామా నొసరించుటకు ప్రబలప్రయత్నము లొనరించిరి. అందు ముఖ్యులగుటలు రెండింటికి సభయులు నొప్పుకొనవలసి యున్నది. 1. బీసెంటుగారధ్యక్షులుగ గ్రహింపబడవలయును. 2. రాయు వైకుంఠనాథసేనుగారు సహాయాధ్యక్షుడుగ నంగీకరింపబడవలయును.

బర్మామేజిస్ట్రేటు ధోటకు గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—ఈ జిల్లానుండలి న్యాయవాదు లందఱును బెనుసిప్పుజిల్లీ ధోటకుగారి కోర్టునకు రా తిరస్కరించిరి. ధోటకుగారు రెండవ తరగతి మేజిస్ట్రేటుగా గూడ నున్నారు. మేజిస్ట్రేటుగారి కోర్టులో దాఖలైన దరఖాస్తుల ఆర్డరులు కొందఱు తమ కేసులను దరియొకపోటికి బంపవలసినదనియు, ఇచట న్యాయవాదులు దొరకకున్నారనియు ఇటీవల పిటిషనులను పెట్టిరి. ఈ సంగతి దొరతనమునారికి తెలియజేయబడినది. వారు సంగతి సందర్భముల విచారించుచున్నారు.

తిరువాత్తూరు మహారాజువారి పుట్టినదిన మహోత్సవము:—మహారాజువారి 60-వ పుట్టినదిన మహోత్సవము యీ నెల21-వ తేదీన తిరువాన్ పూరులో జరుపబడినది. ఆదినముదయమున హిందూ దేవాలయములలోను, మహమ్మదీయ సూఫీ దులలోను కైస్తవుల చర్చిలలోను ప్రార్థనలు జరుపబడినవి. మహారాజువారు ఊరేగిపు ఉత్సవముతో ఒక ఒక దేవాలయమునుండి మరియొక దేవాలయమునకు వెళ్లిరి. సంస్థానము నందన్ని భాగముల నుండియు నేలకొలిది జనులు ఉత్సవము చూచుటకు నగరమునకు వచ్చిరి. పురవీధులలో గోల్కొండ టేబ్లీలు కట్టబడినవి. నేలకొలిది బ్రాహ్మణులను, వేదలకును అన్నదానము చేయబడినది. నగరములోని వైలునందుండిన 12 గురు ఖియదీలు విడుదల చేయబడిరి. అనేక మైన ప్రశంస కోపన్యాసములు, ఉత్తరములు, తంత్రవాద్యము మహారాజువారు అందుకొనిరి. రాత్రి పురమంతయు దీపములతో నలంకరింపబడినది.

బర్మా లెఫ్టినెంటు గవర్నరు

బర్మా లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగారిచే నీక్రింది జాబు డబ్లియు. ఎఫ్. రైసు, సి. ఎస్. ఐ. ఐ. సి. ఎస్. గారికి ఈ నెల 22 వ తేదీన పంపబడినది.

నేను ఆకస్మికముగ బర్మాకు విడుదలపడి వచ్చితిని. నేను బర్మాలోనుండి 2 సంవత్సరములును ఉదారభావములతో నాకుతోడ్పడిన నాన్నే హితులనును మీకును వందనము లాచరించుట కీర్తుత్రము నంపితిని. బర్మాకు ఉద్ధరించుటకు మనమునుకున్న దంతయును చేయలేకపోయినను మన మూహించుకొనిన దానిలో గొంతమైనను గావించితి నని నేను భావించుచున్నాను. ఇండియా సామ్రాజ్య మంతటితోను బర్మా మిక్కిలి సాఖ్యమైన ప్రదేశము. నేను క్రొత్తవాడ నైనప్పటికిని నన్ను మీలో సొకనిగ మీరు తలచితిరి. బర్మాలో ఆకు కట్టవడి పని గావించినవారలలో తామ్సెగారు ఒకరని చెప్పకతీరదు. బర్మావారియందు నమ్మక ముంచి పనిచేసిన ఎన్ని గారు ప్రబల నిరోధములనుగూడ తొలగింప గలిగిరి. నా కార్యదర్శులు నాకు గావించినంతపనిని మరియొకరును యెన్నడును వారి కార్యదర్శులచే గావించుకొనియుండరని నా నమ్మకము. తమరన్న నో నాకు కుడిభుజముకలె నుండిరి. రాష్ట్రమును దృఢనమ్మకముతో మీ చేతులలో ఇప్పుడు విడచిపెట్టుచున్నాను మేజరు జనరలు రైటుగారు నాకు గావించిన మర్యాదకు వారికి నేను వందనము లాచరించుచున్నాను. నా కన్నీవిధముల బాసట యైన హెడ్ నాయకులకు నా వందనములు. సర్ ఆర్తరు బిన్నింగు, డబ్లియు. మేజోనాల్లా ఇ. జి. ఆంధరు సర్ గార్ల యెల్లప్పుడు ను నాకు సహాయ మొనర్చుటకు సంసిద్ధులుగ నుండిరిని చెప్పుటకెంతయు సంతసిల్లు చున్నాను. రంగూను కర్తక సంఘపు ఆధ్యక్షుల గు గుడ్ లిఫ్, టర్ని, వాట్సుగార్ల గూడ వై నానలెనె నా కప్పుడప్పుడు సహాయ మొనర్చుచుండిరి. వీరికిని, బర్మా దేశీయులగు నాన్నే హితులకును ముఖ్యముగ భాటూగారికిని ఇంక నితర స్నేహితులకును నేను కృతజ్ఞుడను. బర్మా రాష్ట్రమున నేను గడపిన సాఖ్య కరమగు దినములును, నాకు బర్మావారినిగ స్యాగతమును నేనెన్నడును మరుగులేను. నా కార్య నాన్వయమున ననారోగ్య వతియైయుండుటచే నే నచటికి పోవలసివచ్చితిని. నాపదవికి నియమింపబడిన సర్ రిజిస్ట్రార్లు క్రేడెక్ గారు మాడ నాకలెనె బర్మాకు ప్రేమితు రని నా దృఢనమ్మకము.

మహమ్మదీయనాయకుల విడుదల:—క్రిందటి ఆదివారమునాడు లక్ష్మణపురవాసు లొక సభ గావించిరి. జగత్ నారాయణగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. వెంటనే హుజూరాల్లీ మహ్మదాలీలను విడుదలయచు నొక తీర్మానము చేయబడినది.

నిర్బంధావాస కక్షలు:—23 వ తేదీన నాగపూరు వాస్తవ్యులందఱును స్థానిక హోమురూల శాఖవారి యాజమాన్యమున సొకసభ జేసి బీసెంటు ప్రభృతుల నభినందించుచు తీర్మానముల గావించిరి. ఎం. కె. పాడ్వేగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి.

నవంబరు 17వ తేదీన ఆన్యభ్రాతృత్వము వారి కృతీయ సమావేశము జరుగును. సభ ఏమ సంవత్సరముల క్రిందట ప్రారంభింపబడినది. వర్ణధేవ సంస్కారముల నభివృద్ధిచేయుట ఈ సభాక్షేత్రము. మొదటిసభకు సర్ నారాయణచంద్రాచార్యుగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. ఎం. ఆర్. జి. ధందా రాగ్నరుగారు రెండవసభ కధ్యక్షుల వహించిరి ఈ సంతక సభ అధ్యక్షుని పేరింకను దేయింతేను.

మేయెమ్మోయి 14 వ తేదీ కుకవాడము నాడు మేయెమ్మోయోమ్మోలునాడును, బర్మా పయోనీరులును ఫుట్ బాలుటల నాడిరి. ఆటలో నెదియో కలహమునచ్చెను. కలహమెట్లలో ఆపిజేయబడినది. ముగింకనే పయినవెలక మరల కలహము ప్రారంభమయ్యెను. ఇరుకక్షలవారును గట్టిగ కొట్టుకొనిరి. ముగ్గులపిల్లకాయల కిద్దరికి దెబ్బలుతిగిలెను. వారు వెంటనే ఆసుపత్రి కలెంపబడిరి. చూడఁబాలు దెబ్బలట నాడినెడిరి. కల్లిదో దొడచినందున కిద్దరు మయెమ్మోయో పట్టుకొనబడిరి.

బ్రాహ్మణేతరోద్యమము.

మహారాజా సర్ వి. ఎస్. రంగరావు బహదరు జి.సి. ఎస్. ఐ. (బాబ్బిలి) గారిటుల వ్రాసిరి.

నేను బ్రాహ్మణేతరుడనే యొకను ప్రస్తుత మిట్టి చందమున బ్రాహ్మణేతరోద్యమ మేష్టుటకు చాల చింతిలుచున్నాను. దీనివలన చెన్నపురి రాజధానిలోని ప్రజలయందై కమత్త్యము లేదను భావము కలుగుట కవకాశ మేష్టుచున్నది. మరియొక ఏదైన నొక సంఘముపట్ల తక్కిన వారందఱును కలసి ప్రాతిపదికలను కలిగించుట చాల సంతాపకరము. ప్రభుత్వ వ్యవహారమును ఇతర సంస్థానాదుల యందును పెద్ద యుద్ధోగము లలో చాల భాగము బ్రాహ్మణులచే నిర్వహింపబడుట నిజమే గాని వారు విద్య నభ్యసించి సమగ్రతను నిరూపించి సమయమును పాటించి పానిని బడయగలిగిరి. అందులకు వారిని నిందించుట కట్టికారణమును లేదు. అది యటుండ నిప్పటికిగూడ మొత్తముమీద బ్రాహ్మణేతరులలో విద్యాసంపన్నుల సంఖ్య చాలతక్కువగా నున్నది గాన ఈలోపమును తొలగించుటకు ప్రయత్నములు సలుపబడవలెను. సర్వలిథములను వారిని విద్యాసంపన్నులను గావించుటగాని పరస్పర కలహములను కలిపించుట అనుచితము. బ్రాహ్మణులకు విద్యాభివృద్ధి వంకపారంభ్యముగ వచ్చుచున్నదను విషయమును మనము మరుగురాదు. రెండు పురుషాంతరముల వధకును మనము వారితో పోటీకి నిలువజాలమని గూడ నేను తలంచుచున్నాను. ప్రస్తుత మీ యుద్ధ్యమము ప్రస్తుతముగ లేదు. దీని కిసుకూలముగ మాటలాడిన బ్రాహ్మణేతరులగు జమిందారు లందఱును తమ యుద్ధ్యగలలో బ్రాహ్మణులకు వారి నందరిని కేవలము వారు బ్రాహ్మణులను కాగణమున తీసివేసెదరా లేదా యువ విషయము ఆశ్చర్యమును కలిగించుచున్నది. రెండవ వింతవిషయము బ్రాహ్మణేతర సంఘ సమ్మేళనము. మూలలో హిందువులైన వారు గూడ బ్రాహ్మణులు కారుగదా వారినిగూడ బ్రాహ్మణేతరులలో చేర్చుకొందురా?

ఇట్లు గావించడ క్షత్రియులు, వైశ్యులు, వెలములు, కన్యూలు, బలిజులు మున్నగు వివిధజాతులవారు తమతమ ప్రత్యేకసంఘాభివృద్ధికై పనిచేయుటకు సంఘములుగ నేర్పడుట చాల సమంజసము. అట్లు చేసినను గూడ కొన్ని చిక్కులు కలుగకమానవు. ఏలనన నాయుధు - పిల్లలు - మొదలెల్లము సెట్లు మొదలగు సంఘములలో నెన్నియో కాఖలు గలవు. ఈ కాఖోపకాఖలను బాగుగా నెరింగినవా రెవరైన వాటి నన్నిటిని వివరించుట నయంజనము.

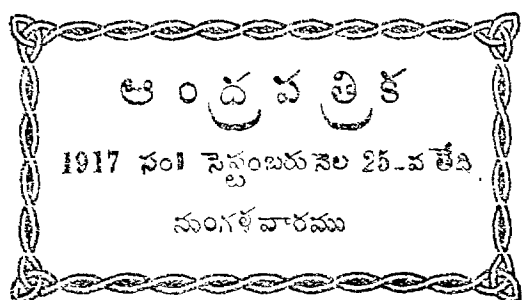
ఏది ఏమిటున్నను మనము బ్రాహ్మణుల పట్ల నగౌరవముగ ప్రవర్తింప వీలులేదు. వర్ణాశ్రమ విభజన మేర్పడిన దినము మొదలు మనము వారి నందరిని పరిపూర్ణముగ గౌరవించియున్నాము. బ్రాహ్మణుల సహాయము లేకుండ మన గృహమున మన మెట్టి కర్మలను సలుపజాలము. మనదేశము లందు పూజ లొనరించు వారందఱును బ్రాహ్మణులే. కాన మన తాతయత్తలేలు బ్రాహ్మణుల నెటుల పూజించుచుండిరో మనము గూడ వారి నెటులే పూజింపవలెను.

కాన బ్రాహ్మణేతర సంఘము వారందఱును నేను వ్రాసిన ఈ విషయములను గూర్చి బాగుగ నాలోచించుట గాక యని నమ్మెదము. (హిందూపత్రిక)

స్వీకారము:—కమమచ్చటగ రంగులతో జిల్లింపబడిన బీసెంటు, అండేయి, వాడియా సర్ యస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి ఛాయాపటము సి. నాగేశ్వరరావు గారిచే దయారగావించబడి, మా కార్యస్థానము నలంకరించినది. బీసెంటుగారి పటముక్రింద తాము చనిపోవులోపల స్వరాజ్యము హిందూదేశమునకు వచ్చివీరునని నుడివిన వాక్యము లచ్చొత్తించబడినది. హోంరూలుసమితి యక్రమసమితి యని ప్రకటింపబడినది తాము ఆధ్యక్షతవధిని మానుకొనమను వాక్యములు సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి పటముక్రింద అచ్చొత్తించబడినది. ఇరుప్రక్కల బీసెంటు సుబ్రహ్మణ్యయ్యగార్లను, కుధ్య అండేయి వాడియా గార్లను ఉన్నటుల చిత్రింపబడినది. చిత్రపటము రామచీమకముగ నున్నది. ఇవి ప్రతివారి గృహముల నలంకరింపబడును. ఇట్టి దేశభక్తులు గల పటములను విరివిగనని, నాగేశ్వరరావుగారి ప్రయత్నములకు ప్రోత్సాహము గలిగింప బ్రాతీయులు ప్రార్థితులు. ఇవి సి. నాగేశ్వరరావు గారు దయచేయుచు చిల్లింపు, క్రికె సెనుప్రీటు, జంబాయి వద్ద లభించును.

విషయాను క్రమణిక.

విప్లవావాస విమోచనోత్సవములు, సాత్వికనిరోధము,	2
ప్రజాభిప్రాయము	3
ఆరివి సెంట్రుమ గారి యువన్యాసము, సామ్రాజ్యవాదము	4
వృత్తాంతములు (బ్రాహ్మణేతరోద్యమము)	5
ప్రధాన వ్యాసము	
సంగ్రామము	6
స్థానిక వార్తలు	7
ఇతర విషయములు	8
విరోధావహాసంగ్రామము	
ఇంగ్లీషు రెంటి వార్తలు	9, 10, 11, 12,
విదేశీ తంత్ర పార్తలు	13, 14
మౌనకాండలిన దేశ్యోద్యమము, మా కలకత్తా లాటు	15

సంగ్రామము.

ఈ వారపు సంగ్రామమున, జర్మనులసంధి ప్రయత్నములు అధికమగుచున్నట్లు గాననగును. పోపుగారి సంధి సూచనలకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, కెయిజరుగారు తాము దురుద్దేశ మెవ్వరియనులేక, విధిలేక నీ సంగ్రామమును జరుపుచుంటిమని వ్రాసిరి. తాము కంప్లూముసికొనిన, తమ చర్యలు లోకమునకు చెలియబడలేదని, కెయిజరు గారు ప్రమోదమగుచున్నట్లు గానించుచున్నది. ఇక ముందరికి ప్రవర్తించునని, మోటుబలము నుపయోగకరముగ నుండదనియు, యుద్ధమునకు పూర్వము, యుద్ధమునకు పిమ్మట గూడ తాము సంధికి, లోకశాంతికి బ్రయత్నింపుచుంటిమనియు, కెయిజరుగారు పోపుగారికి చెలియబడిరి. వీరి వాక్యములను పోపుగా లేమయినను విశ్వసింపదలెమోగాని, యింగితజ్ఞానముగల వేరెవ్వరును విశ్వసింపజాలరు. సముద్రముపైని భూమిపైని, యాకసముపైని యుద్ధయంత్రములను దగ్గించుటకును, సముద్రస్వాతంత్ర్యమును పునరుద్ధరించుటకును, అంతర్జాతీయ కల్లోలములను మధ్యవర్తిత్వద్వారా బరిష్కరించుటకును, తా మంగీకరించెదమని కెయిజరుగారు జవాబుపెరిట. అకారణముగ జైలయముపై దండెత్తి, స్వల్పరాష్ట్ర స్వాతంత్ర్యమును నిర్మూలనము గావించి, సముద్రముపై నిరపరాధులగు స్త్రీలను కిశువులను గొంపోవుచున్న నౌకలను మించికైచి, విమానములపై నేతెంచి రక్షణ లేని కల్లలను పక్షనములను ధ్వంసముగావించి, ఇంక ననేక దుష్కృత్యములకు పాల్పడిన జర్మనీ రాజ్యమిప్పుడు, తన దౌర్జన్యమునకు శత్రుత్వాపమయినను జూపలేదు. తా మక్రమముగ బ్రవేశించిన రాష్ట్రములను వదలి వేసెదమని సూచింపలేదు. తమ దుష్కార్యములకు దగినటుల నష్టపరిహార మొసగెదమని యయినను, నుచువలేదు. ఏరాష్ట్రస్వాతంత్ర్య వివాదముచే సంగ్రామ మారంభమయ్యెనో, నట్టి తెలిజయము రాష్ట్రమును గూర్చిన ముచ్చట యసలే గానింపదు. సముద్రాధికారము గావలయునని మాత్రము గోరికగట్టుచున్నది. జర్మను సంధి సూచనలు, ఆంగ్లేయుల రోషమును బురికొల్పుటకు మాత్రము

దోడ్పడినవి. ప్రవృత్తునైనిక నిరంకుశమును రూపుమాపుటకు యత్నావమతిశయించినది. ఆత్మగౌరవము గల నేజాతీయు నిట్టి యవమానకరమగు సంధి మరతుల నంగీకరింపదు. అమెరికనులు, ఫ్రెంచివారును యిట్టి సంధి బూటకమని దలంచుచు చున్నారు. తిరిగి మరియొక సంధి సందేశమును, పోపుగారు పెదరట. ఈ సమయమున కెయిజరుగారు రెండుకు సంధిగోరుచున్నారో, యందును గూర్చి గతవారమున చెలిపియుంటిమి. సంగ్రామ రంగమున యపజయ సూచనలు మిక్కుటముగ గానించుటచే, చతురోపాయములచేతను యుద్ధము నెటులయినను యంత మొందింప కెయిజరుగారు తన యావచ్చుకొని వినియోగించు చున్నారు. జర్మనుల యతిశయము దగ్గినదనుటకు, అర్జెంటైను రాజ్యమునకు, వారంపిన ప్రత్యుత్తరమే సాక్ష్యము. కొంటు లక్కుబర్గు వారు జర్మను రాయబారిగ నుండి, స్వీడెను రాయబారితో గలసి, యెట్టి దుష్కార్యముల గావించినట్లెంచినది, నిదివరకు చెలిపియుంటిమి. అందుపై అర్జెంటైను వారికి మితిలేని యాగ్రహము గలిగి, జర్మనుల కంత్యసందేశమంపిరి. అందుకు జర్మనులు తుమాణణవేడుచు, కొంటు లక్కుబర్గు గారి కార్యములకు జుతను దెలుపుచు, లేఖ నంపిరి. ఇంతకు పూర్వము నార్యేపడవలను ముంచినందులకు, నార్యేవారు కారణమడుగగా, జర్మనులెటుల నిర్లక్ష్యముగ జవాబుసగిరో, గమనించిన, యాకాలమునకు యిక్కాలమునకు తారతమ్యము తేటతెల్లుగుచున్నది. తటస్థులతో నిపుడు జర్మనీ నిర్లక్ష్యముగ బలుకుటలేదు. దాదాపుగ ముఖ్య రాజ్యములన్నియు జర్మనులకు విరోధికోటిలో జేరినవి. ఇక మిగిలిన తటస్థ రాజ్యములు స్వల్పసంఖ్యగనున్నవి. ఒకవంక యపజయముధృవమని జర్మనులకువ్యక్తమగుచున్నది. వేరొకవంక ఆహారపదార్థములకు కఙ్కషేర్పడి, యుద్ధమును విశేషకాలము గొనసాగి పలేమని జర్మనులకు ద్రువమయినది. ఇట్టిస్థితిలో జర్మనులు సంధిప్రయత్నముల జరుపుటలో నాశ్చర్యమెద్దియనులేదు. కాని తమ దుష్కృత్యముల దాచుట కివ్వబడుదు. పశ్చాత్తాపముగను పర్చినగాని, సంధిజనుగుటకు సాధ్యపడదు. అమెరికా వారు జర్మనుల రహస్యములను క్రమక్రమముగ బయట పెట్టుచున్నారు. ఇక్లాండులో యల్లకుల బురికొల్పినది జర్మనులే యని దృష్టాంతము లనేకములు గానించినవి. రుమేనియాతో సంగ్రామము జరుగకముందే, జర్మనులు రుమేనియాను ధ్వంసమొనర్చవలయునని బ్రయత్నించినటుల దృష్టాంతములు వెలువడినవి. ఒకవంక ఆర్జెంటినాకు, కొంటు లక్కుబర్గుగారి చర్యలను ఖండింపుచు లేఖలను వ్రాయుచు, వేరొకవంక కెయిజరుగారు లక్కుబర్గుగారిని ప్రశంసించుటయే, జర్మనుల కపటస్వభావమును వెల్లడిజేయుచున్నది.

జర్మనుల సంధిప్రకటనమునకు, సర్ డగ్లస్ హేగుగారు చక్కని జవాబుసగెను. 1917 సంవత్సరమున ఆంగ్లేయులు పశ్చిమరంగమున నాల్గవ యవస్కందమును ప్రారంభించిరి. జర్మనులు శలభములమాడ్కి ఆంగ్లేయుల యగ్నిపరంపరకు గురియగుచున్నారు. ప్లాండర్లు జర్మనుల హస్తములనుండి జారినచో, బెల్జియము ఆంగ్లేయుల వశమయింతులే యెంచికొనవలయును. సముద్రముపైనుండి ఆంగ్లేయు లెంతసైన్యమునయినను పశ్చిమరంగమునకు బుంపగలరు. జర్మనుల కాయువు పట్టువీడిపోవును. ప్రస్తుతమందు, రుష్యులు విజృంభణము షీఁగించుటచే, విశేషసైన్యమును శత్రువులు శశ్చిమరంగమున యుపయోగించుచున్నారు. కందకయుద్ధముమాని, యక్కడకడ బలమగు

కుడ్యములగట్టి ఫిరంగుల నన్నిటిని యక్కడ జేర్చుచున్నారు. ఇట్టి యనుకూలస్థితిలో గూడ, జర్మనులు ఆంగ్లేయులదాడికి నాగలేకయున్నారు. ఇంతవరకును, అగ్రాసు, మెసినిసు, యెరెసువర్గ తమ యవస్కందనా సామర్థ్యమునుజూపి, ఆంగ్లేయులు విజయముల బడసిరి. ఈ విజయములలో జర్మనులు జూపిన విశేష ప్రతిభ యెద్దియనులేదు. తమ రక్షకస్థానములను జర్మనులు నిలిపికొనలేక బోయిరి. అసంఖ్యాకములగు శత్రుసైన్యములందు మడిసినవి. ప్రస్తుత విజృంభణమున వెస్తకు గుట్టను బట్టుకొనుటకై యున్నది. ఇది మెసినిసుతో నానుకొనియే యున్నది. రూలర్సు, మెసిని అను గ్రామములను బట్టుకొన నాంగ్లేయు లెత్తించు చున్నారు. రూలర్సు గ్రామము రోడ్లకును, అయోమార్గములకును కూడలిస్థానము. దీనిని బట్టుకొనిన యడల, పశ్చిమ ప్లాండర్లులో జర్మనులకు బట్టుదప్పును. మెసిన్ గ్రామమును జయించిన యడల, లిట్టిజర్మనుల వశమునుండి విడిపోవును.

ఫ్రెంచి రంగమునుంచి విశేషవార్త లెవ్వియును గానించుట లేదు. రుష్యులు రంగము నెప్పుడు స్వస్థత జెందునో యూహించుటకు సాధ్యపడకున్నది. కెరెన్స్కీగారి యాధిపత్యము క్రింద, సైనికసమస్య దృష్టికరముగ పరిష్కరింపబడి, యంతఃకలహములు దగ్గునని సంతసించితిమి. కాని కార్మిలాఫ్ గాడికిని, కెరెన్స్కీగారికిని సంభవించిన కలహములచే, యట్టి ఫలితము మారమయినది. పిమ్మట అలెక్సాన్డర్ గారి నాయకత్వముక్రింద యన్ని వివాదములు బరిష్కరింపబడునని యూహించితిమి. కాని వీరికిని కెరెన్స్కీగారికిని సరిపడక, రాజీనామా యొసగిరి. రాజీనామా అంగీకరింపబడెను. రుష్యులు సైన్యము దగ్గింపబడునని యొక తంత్రీవార్త దెలుపుచున్నది. వృద్ధులను, బలహీనులను సైన్యమునుండి దీసివేసి, సైనికుల గొందరిని పరిశ్రమలకు బంపుచురట. కొలది దినములలో ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వసభయొకటి జరుగును. ఈ లోపుగనే, మంత్రీవర్గమున బునర్నిర్మాణము జరుగును. జరుగనున్న సభలో సంగ్రామముపై ప్రయత్నములను కేంద్రీకరింపవలయునని, రుష్యులు పట్టుదల గలిగియున్నటుల వార్తాపత్రికలు వ్రాయుచున్నవి. ఈ సభా తీర్మానములు రుష్యులు విజృంభణమునకు దోడ్పడునని విశ్వసింపవచ్చును.

జర్మనులు నిరాశచే, సంధికి పరితపించున్నారు. కాని మిత్రమండలివారు సంగ్రామమున బ్రవేశించిన దీక్ష గొనసాగువరకు, నే మాత్రము వెనుదీయక జర్మను నిరంకుశము నడచి, స్వల్పరాష్ట్ర స్వాతంత్ర్యము గాపాడి తిరిగి మరియొక మహాసంగ్రామమున కవసరము గలుగకుండ ప్రయత్నించుట ధర్మము.

()
ఐ. సి. యస్. యుద్వోగుల కొక క్షణాపరము.

పై శీర్షికక్రింద, “ఈస్తు అండు వెబు” అను మాసపత్రికలో నొకవ్యాసము ప్రకటింపబడినది. ప్రస్తుత రాజకీయ సమస్యను పరిష్కరించుటలో, ఐ. సి. యస్. యుద్వోగుల యధికార ప్రాబల్యము దగ్గుట యవసరమగును. ప్రజలపలుకుబడి హెచ్చగును. ఆంగ్లేయుల యిష్టముపైసనే, భారతీయ సమస్య పరిష్కరింప బడవలయునని, ప్రజలు గోరుచున్నారు. అట్టిస్థితిలో ఐ. సి. యస్. యుద్వోగులు తమకుగల లాభములను విడనాడుటకు సంసిద్ధులయి యుండవలయును. ప్రజాప్రాతినిధ్యములవడిన గొలందిని, యధికార మొక్కరి హస్తములలో కేంద్రీకృతమగుటకు నీలుండదు. ఇట్టి

యధికార విస్తరణమున కిష్టములేకనే, గొందరు ఐ. సి. యన్. యుద్యోగులు రాజకీయ సంస్కరణములకు విముఖత జూపుచున్నారు. వీరు స్వలాభము మాటమటచి, దేశలాభమును గమనించిన, వీరివిముఖత చాలగిపోవును. అందుచే వీరు తమ దృష్టిని విశాలవంతము చేయవలయును.

ప్రస్తుతమున వీరికి ప్రజలపై నిరంకుశాధికారము గలదు. జిల్లాలోని ప్రతిరాజ్యాంగ శాఖపైను వీరికి యధికారము గలదు. హిందూ దేశభ్యుదయము ప్రస్తుతము వీరి హస్తగతమై యున్నది. స్వపరిపాలనా బీజములను నాటుటకు 1882 సంవత్సరమున రిఫర్మప్రభువు ప్రయత్నించెను. కాని ప్రజలకు స్వపరిపాలనా శిక్షనొసగటకు వీరు దోడ్పడలేదు. తమ యధికారమును స్థానిక స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపనలపై ప్రసరింపజేసి, వాటి యభివృద్ధికి యడ్డుగలిగించిరి. ఈస్తులండు వెస్టులో వ్యాపకర నీతిని ప్రక్షించుచున్నాడు. "శతాబ్దమున్నరవరకు మీ పోవ్యవస్థములో హిందూ దేశము నుంచికొని, యింకను యర్హత రాలేదని స్వపరిపాలనము నొసగకపోవుట వ్యాయస్కృత మా యనినే బ్రక్షింపుచున్నాను. స్వపరిపాలనమున కర్హత రానియెడల యర్హత గలుగునటుల గావింపుడు. అంతియగాని, ప్రపంచాంతమువరకు కాలము గడుపకుడు. ఇంతకాలమయినను యర్హత బాంధవి యడల, పోషకుల లోకము గాన్పించుట లేదా?"

ఇట్టి ఫలితమును సమకూర్చుటకు ఐ. సి. యన్. యుద్యోగులు స్వార్థత్యాగము జూపవలయునని నీ వ్యాసకర్త వ్రాయుచున్నాడు. విక్టోరియా రాణిగారి ప్రకటనోద్దేశము లెంతవరకు కార్యరూపమును దాల్చినవి? ఇందుకు ఐ. సి. యన్. యుద్యోగు లెంతవరకు దోడ్పడిరి? భారతీయులు గోరునది యున్నతోద్యోగములు మాత్రమేగాదు. వారు హక్కులకన్న, విధులనే వాంఛింపుచున్నారు. తమ దేశమున ప్రజాను గుణ్యముగ పరిపాలన జరుగుటయే వారి యాశయము. తమ వ్యవసాయము, వాణిజ్యము, కళలు, శాస్త్రములు వృద్ధి జేందవలయునని గోరుచున్నారు. దేశము ప్రస్తుత దారిద్ర్యస్థితిలోనుండి బైకి వెలువడవలయునని వాంఛింపుచున్నారు. హిందూదేశములో బ్రిటీషురాజ్యస్థాపనానంతరము శాంతి నెలకొల్పబడిన మాట నిజమే. పిదపిదండులు, ధగ్గుల హత్యలు, నాడర్, టాకుల్లెనుల దండయాత్రలు రూపు మాపబడినమాట నిజమే. కాని అర్హతాబ్దము క్రింద నుడవవలసిన యీ వచనము లీ దినము వరకును జెప్పుచుండ వలసినవేనా? నిర్బంధించిత ప్రారంభవిద్యకు ధనమాగోరగా లభించదనిరి. అధికారయుత మగు గ్రామపంచాయతులు స్థాపించబడలేదు. స్థానికస్వపరిపాలనము జయప్రదముగ జరుగుటకు సువకాశములు గల్పించ బడలేదు. పరిపాలనా యంత్రమున కమితమగు వ్యయమగుచున్నది. హిందూదేశములో వసూలగు భూమి పన్నుమాత్రము ప్రభుత్వము వారి యఖిల వ్యయములకు జాలియుండునని తేము మిల్లుగారు వ్రాసియుండిరి.

ఇట్టి దుస్థితికి ఐ. సి. యన్. యుద్యోగులను శాఖ్యులజేసి లాభము లేదు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వ విధానములో నలవాలు పడియుండుటచే, వీరి దృష్టి సంకుచితమయినది. కాని వీరి యధికారము ప్రజల హస్తములకు బోవలసియున్నది. అట్టితరీ పీరల మానసమునకు గట్టముగ నుండవచ్చును. కాని యిట్టిమాట్లు ప్రజాభ్యుదయమునకు ముఖ్య వనరు. అందుచే ఐ. సి. యన్. యుద్యోగులు స్వార్థత్యాగబుద్ధితో బనిబూనుట శ్రేయస్కరము.

రండి!

ఈ నెల 30 వ తేది ఆదివారము ప్రత్యేకాంధ్ర మహాజనసభ బెజవాడ పట్టణమున సమావేశమగును. ఆంధ్రదేశాభివృద్ధికి, భారత దేశాభివృద్ధికి మిక్కిలి అవసరమైన విషయములు ఆలోచింపబడును. వేలకువేలు ప్రతినిధులు వేంచేయవలయును. ఇండియా మంత్రిగారికి ఈ సభవారు విజ్ఞాపన నంపెదరు. ఆంధ్ర రాష్ట్ర ప్రాప్తికి ఇది మంచి తరుణము. చక్కని ఏర్పాట్లు చేయబడును.

నిర్బంధవిమోచనము

బిసెంటుగారి విడుదలనుగూర్చి యెట్టి పూచీ నైకాంటిరని, సర్ హూగ్ బేగారు సామాజ్య శాసన నిర్మాణసభలో ప్రక్షింపగా, సర్ విలియము విక్సెంటుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, మాంటాగూగారి రాక ముందర శాంతియుతమగు వాతావరణము గలిగించుటకు దోడ్పడదని బిసెంటుగారు రాజప్రతినిధిగారికి తంత్రీవార్త సంపినటులను, చలుకబడి గలిగిన వారి యొద్దనుండి అభయము లదివరకే యొసగబడినటులను, నుడివీరి. ఈ కారణములచే, రాజప్రతినిధిగారు బిసెంటు మొదలగు వారిపైగల నిర్బంధములదొలగించిరిని, విక్సెంటుగారు జవాబిచ్చిరి.

స్థానిక వార్తలు

బాక్స్ కృతంగు ముదిరముగో దొంగతనము:—పి. మాసిరామణిశిల్పగారి గుమాస్తా మూర్తి అను నతడు నిన్నటి ఉదయమున బాక్స్ కృతంగు ముదిరపు ఆరణ్యమండి గోనెనుంచెడు పేటకట్టుమక్కలను అపహరించినందుకు మూర్తికి 1 మాసము కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

ఆసిబిసెంటుగారు:—చెన్నపురి శ్రీలసన్నానము:—ఆసిబి సెంటుగారిని గౌరవించుటకు చెన్నపురిలోని శ్రీలందరులు ఈ నెల 28వ తేదీ శుక్రవారమునాడు సాయంత్రము 4-30 గంటలకు గోక్షేహాలుందు సమావేశమై సన్మానపత్రమును సమర్పించెదరు. శ్రీలందరులు విచ్చేయ ప్రార్థింతులు.

చెన్నపురివైద్య కళాశాల:—డాక్టరుటి.ఎస్. తిరుమూర్తి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం, గారు కళాశాల పేతోలజి పండితులుగాను జనరలు ఆసుపత్రి మూడవ ఫిజియనుగాను నియమింపబడిరి. ఈస్థానమున నియమింపబడిన మొదటి భారతీయులు వీరేమని తెలియుచున్నది.

మరణించియుండుట:—ఒకపంచు శ్రీయొక్క కళేబరము మైలాపూరు ఎలపాతమైన కోవెలనీధి దగ్గట బకి గుహేము కాలవలో గతశుక్రవారము తేలుచుండెను. పోలీసువారా కళేబరమును వైకితీసి ఆమట్టుపట్టువారిని భోగ్యులను చేసిరి కాని ఎవరను దానిని గురుతుపట్టజాలరైరి, స్వామినాథ ఆయ్యగారు కేసునిచారింది ప్రమాదముచే నీటిలో పడి మరణించెనని తీర్మానించిరి.

మ్యూనిసిపల్ ఉద్యోగులపై తిరుగుబాటు:—రంగస్వామి పిళ్ళే, మేటఅహమ్మదు, గుజ్జరాజ్, వాక్ రావుఅను నలుగురు మ్యూనిసిపల్ ఉద్యోగులపై తిరుగుబాటావర్తింపగా రాజధాని నాల్గవ మేజిస్ట్రేటుగారియొద్ద కేసు చేయబడెను. కేసు విచారణ కొండుట్టుకు నిన్నటి (24-9-17) దినమున జరిగినది. మిగతా విచారణ ఆక్టోబరు 1 వ తేదీన జరుపబడునని తెలియుచున్నది.

మహమ్మదీయ సభ:—మాంటుగోడ్డులో లాల్ హాలులో నేటి సాయంత్రము (25-9-17) 5 గంటలకు చెన్నపురి వాక్చేతలగు మహమ్మదీయు లందరును మొకసభ గావించి నిర్బంధావాసములో నుంచబడిన మహమ్మదీ, ముకతాలీ గార్లను తక్షణము విడుదల చేయవలెనని రాజప్రతినిధిగారిని కోరుడెను. భావజహుద్దూరు మహమ్మదు అబుదుల్ ఖుగును బాద్ సాసామోయి బహుద్దూరుగారు సభాధిపత్యము వహించెదరు.

శ్రీ రాజా రామమోహనరాయగారి 85 వ మృతసాంవత్సరిక సభ:—ఈనెల 27వ తేదీ గురువారమునాడు సాయంత్రము 5-30 గంటలకు ఆంధ్రస్వర హాలులో సాంవత్సరిక సభను జరుపుటకు దక్షిణ ఇండియా బ్రహ్మసమాజమువారు నిశ్చయించిరి. గౌ. వ్యాయమూర్తి అబ్దుల్ హిమ్ ఎం. ఏ. (బాల్కన్) గారధ్యక్షత వహింప దనుతో నంగీకరింపిరి. ఎం. చటోపాధ్యాయకన్య (బి. ఏ. హానన్న కాంటు) గారు రామమోహనరాయగారి విశ్వసోదరభావమును గూర్చియు; పి. చంచయ్య బి. ఏ. ఎం. ఎల్. గారు రాయగారి దేశభక్తిని గూర్చియు పి. కే. లిలాంగుగారు రాయగారి సుఖ సంస్కరణమును గూర్చియు నుపన్యసించెదరు.

చెన్నపురి ఆయుర్వేద కళాశాల - ధర్మవైద్య శాలలు:—చెన్నపురి బాట్లపురు తంబుకెట్టివీధి 12-వ నెంబరు గృహమున ప్రస్తుతమున్న ఆయుర్వేద కళాశాల యను, ఆయుర్వేద ధర్మ వైద్యశాలయందు మాంటుగోడు కెఫే డ్రా తపోలాక్ష్మీ సమీపముననున్న 189 నెంబరుగల "డైటన్న గార్డెన్స్"కు ఈ నెల 27 వ తేదీ గురువారమునండి మార్చుటను, అదట కళాశాలయొక్కయు ధర్మవైద్య శాలయొక్కయు కార్యములు యధాప్రకారముగ నిర్వహించబడుచుండును. ధర్మవైద్యశాల ప్రతిదినము ఉదయము 7 గంటల మొదలు 9 గంటలవరకును తెరువబడి యుండును. వీర జను లెల్లరికి వైద్యసహాయము ధర్మాగ్రముగా కేయలకునని కళాశాలాధికారులు మాకు వ్రాసిరి.

ఆర్యధర్మప్రవచన సభ:—ఈ సభయొక్క 16 వ సంవత్సర మహోత్సవము మైసోర్పుక్కిలూటి. ఆర్. రామచంద్రయ్యగారి ఆధిపత్యముక్రింద మిక్కిలివైభవముతో మొన్న సాయంత్రం మద్రాసు ప్రాగ్ జీవుయూనియన్ పాఠశాల హాలుందు జరిగెను. మొదట దేవతాస్థానకాగానే, మహామహోపాధ్యాయ యం. లక్ష్మణమూర్తిగారు తాము ఇదివరకు ఆధ్యాత్మికరామాయణము నందు చెప్పిన ఉపన్యాసాలమును జేవాగ్రమునకు అనుగుణ్యముగ నుండుటకు దృష్టాంతములతో నివృద్ధిచిరి. తరువాత సభసెక్రటరీ ఆర్యకూరు శ్రీనివాసరావు సభ రిపోర్టునుచదిరిరి. పిరవ అగ్రాసనాశివలి ఉపన్యాసంలకు మిక్కిలి కొనియాడి, జేవాగ్రపాఠములకు విస్తరించి తెలుపు గ్రంథము రామాయణ మనియు, దానియందు కవబలచి యందు ధర్మము లనన్వించుటచే మనుజులు సులభముగా మోక్షమును పొందవచ్చుననియు తెలిపిరి. సభవారు ఉపన్యాసకులకు బంగారు గొలుసు వేడి గడియారములు బహుమానము చేసిరి. మదను సంస్థకచేర్చి కాగానే, సభాంకారము చేసినవారి కందఱికిని, గంధపుష్ప ఫల తాంబూలారు లివ్వబడెను. (ఒక విలేఖరి.)

పోకలు:— చెన్నపురి స్కూలుకాజుకోర్టు రికార్డు జడ్జి జి. కోదండరామానుజులు నాయకుగారు ఇక్కోసాల్ వెన్సి ఆర్టును గూర్చి సిద్ధులలో జరుపబడు ప్రత్యేక సమావేశమునకు వెళ్లిరి.

బొట్టువు నగలను అమ్మారించుట:— ఈ నెల 20-వ తేదీ తెల్లవారుజామున 4 గంటలకు జీవలింగ మను నతను తిరునల్గొండలో ఆమృతఆచారివీధిలో నివసించు చుండిన తన బొట్టువనగలలో సుమారు 125 రూ॥ లు విలువగల వానిని అమ్మారించినందున సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు సంతోష్ గారు వానిపై కేసు చేసిరి. నేరస్తునికి రాజధాని ప్రధాన మేజిస్ట్రేటు గారు 3 మాసముల కఠిన శిక్షను విధించిరి.

వచ్చిపూర్తి ఉత్సవము:— మళ్ళయాళిల సమావేశము, నిన్న సాయంత్రమున దివానుబహదరు సి. కరుణాకర వివాహము ఆధ్వర్యమున మహాజనసభా మందిరమున మళ్ళయాళిల సమావేశము జరిగినది. మొదట సంగీత వినోదము జరిగిన పిమ్మట ప్రత్యేకముగ రచించబడిన గీతము పాడబడెను. దాని మొక రజిత పేటికయందుంచి మహారాజావారికి పంపిరి. సి. కోదండరామానుజుగారు మళ్ళయాళిలను సుపర్యవించిరి. ఆధ్వర్యము మహారాజావారిని ప్రశంసించుచు సుపర్యవించిరి.

ఆంధ్రప్రజాసంఘము:— మదరాసు ఆంధ్రప్రజా సంఘముయొక్క యాజమాన్యముక్రింద ఈనెల 28-వ తేదీ శుక్రవారము సాయంత్రము 5 గంటలకు ఆంధ్రప్రతిక కార్యాలయమున (6,7 తంబుస్ట్రీట్) ఆంధ్రప్రజల సభ జరుగును. కాన ఆంధ్రప్రజలందరూ దయచేసి ప్రార్థింతులు విషయము: ఈనెల 30-వ తేదీన బెజవాడలో జరుగబోవు ఆంధ్రప్రజాసభకు ప్రాతినిధ్యము నెత్తుకొనుట. — ఉన్నత లక్ష్య నారాయణ, ఆంధ్రప్రజాసంఘ కార్యదర్శి.

“హిందూ లిటరరీ యూనియను” ప్రారంభ పాఠశాల:— బాల్జిటవునలో వేంకటాచల మొదలి డిగ్రీలో 7 వ సంవత్సరము గృహమున తేపు (26-9-1917 బుధవారము) సాయంత్రము 5 గంటలకు “గోల్డెన్ ఫీ ఎలిమెంటరీ స్కూలు” ను ప్రారంభించుటకు వై సంఘమువారు నిర్వహించిరి. ప్రస్తుత మీ పాఠశాలలో ఆదివారము నాడు దఫ్ఫర్ క్లింగ్ రోజులందు ప్రవేశించుచు సాయంత్రము 6 మొదలు 7 వరకు సచితముగ విద్య నేర్వవలెను.

ఉపన్యాసములు:— కోమలేశ్వరము పేటలో ని కన్నదిరాక్ మొదలియారుగారి ఆధిపత్యముక్రింద ఎన్ ఎన్ ఆరుబిరినాథక్, నేతుపిల్ల, ఎం. దొరస్వామి మొదలియారు దశరథ వెంకటరామస్వామి నాయకులు గాల్గవే ద్రవీడమున 4 ఉపన్యాసములు చెప్పుటకు. స్వచ్ఛమై, కాశ్రుసమృద్ధమైన ద్రవీడముతో సుపర్యవించిన ఉపన్యాసకులు దక్షిణాంధ్రాదేశము ప్రజాసంఘము వారి యుద్దేశములను గూర్చి ముచ్చటించుచు, సభ్యులందరూ తమ యధాశక్త్యులసారము వై సంఘమువారికి సహాయ మొనర్చవలెనని నుడిచిరి.

నేటి వాతావరణం:— మలబారునందు వాయు భారము కొంచెము వృద్ధిపైచిది. ఇతర ప్రదేశములందు తగ్గి నిది. చెన్నపురి ప్రాంతీయమునందు వాయుభార మశ్యక్యుము గను, బంగాళాఖాతమునకు దక్షిణమునందర్భ్యాధికముగనున్న ని వర్ష వాయువులు బంగాళాఖాతము మీదుగా బంగాళమునకు పోవుచున్నవి. కాని చెన్నపురి తీరమునందున్న అశ్యక్యువాయు భారము చెన్నపురి తీరమునందే ఆ వాయువులను నిలుపునంత సామర్థ్యము గలదిగ లేదు. కడ్డాటమునందంతటను మంచి వర్షముకురిసి ఉష్ణము తగ్గినది. దక్షిణాంధ్రమునందుష్ణము చాల తగ్గినది. మధ్యపాష్టమంతటను తగ్గియే యున్నది. వాయువు చాల మెల్లగా వీచుచున్నది. నేటి యుదయము బందరు, నెల్లూరు, తిరువనంతపురము, కల్లికోట, మార్కాగ, మానక, కోయియత్తూరు, నెల్లూరు, నేలము, పునకోటల యందు వాయువునందు చలనము లేదు. రాజధానియందర్భ్యాధికాష్ణము 93 డిగ్రీలు. ఈ యష్ణము కడప, అనంతపురము నాగపట్నము లందుండెను. చెన్నపురినండి దక్షిణమున విశేషముగ మేఘములు గలవు. తూర్పుతీరమున అచ్చుబచ్చటను, పశ్చిమతీరము ను, దక్షిణమునందును, కడ్డాటము నందును మంచి వర్షము కురిసినది.

ఆనిలిసెంటుమ్మగారికి స్వాగతము.
ఆంధ్రప్రతిక ప్రకటన
ఈనెల 22 వ తేదీ శనివారమునాడు సాయంత్రము 6 గంటలకు బ్రాడ్వేలో మన్న హోమురాలు కార్యాలయమున హోమురాలుసంఘమువారు ఆనిలిసెంటుమ్మగారికి స్వాగత మొసంగిరి. సబ్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారును సి. పి. రామ స్వామయ్యగారును స్వాగత మొసంగుచు సుపర్యవించిరి. అందులకు ఆనిలిసెంటుమ్మ అరండేలు వాడియాగా యుచితరీతిని ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి. వాడియాగా సుపర్యవించుచు నిటుల నుడిచిరి. మా నిష్పంధవాసమున మేము చేయగల సేవ కథ్యంతరము కలిగినను మరియొకతీరున మేము మాతృదేశ సేవను చేయగలిగితిమి. 45 సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు రత్నవార భావముతో సమగ్ర దేశ సేవ నొనరించిరి. కాని ప్రతికలు చేయు సహాయమును గల శక్తి నెరిగినవాడను గాన నే నిటుల నుడివించుటకు నన్ను సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు తునింతురు గాక. కన్నూరి రంగయ్యగారును హిందూ ప్రతికయును ఏ. రంగస్వామయ్యగారును స్వదేశమిత్రుల ప్రతికయును లోడ్వడకున్న సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు రింతటి సమగ్ర సేవను చేయగలిగియుండెను. (ఉత్సాహము) (తీలాంగుగాడు ఒకధ్వని) నేను తీలాంగుగానిని వినుతింపబని లేను. వారులో మనలో వైక్యమైరి. వారు న్యాయుండియా ప్రతికాధ్యక్షుల భారమును వహించినపుడే ప్రతికలు రెంత ప్రబలముగనున్నను మనవిధానమును కొనసాగింప వారు నిశ్చితులని నే నెరుంగుదును. (ఆంధ్రప్రతిక మరియొకధ్వని) నేనాంధ్రప్రతికను మరుచువాడనుగాను. దానికిగల ప్రజారంజకత్వమును నే నెరుగుదును. ఆంధ్రదేశమునందు దాని ప్రచారమనర్హము. ఆంధ్రదేశమున మనకు ప్రాపకవా రెందరో కలరు. మీ కందరకును కందనములు. మన యుద్ధ్యము పగతోగాక ప్రేమతో సాధింపబడును. ఆని ఆనిలి సెంటుమ్మ గారు చెప్పియున్నారు. ఇంకను చాలవని జరుగవలసియున్నది. మనము నిరంతరదీక్షను బూని స్వేచ్ఛా మహాప్రాసాదమున భరతమాలకు ప్రతిష్ఠించి మహాదర్శనము నొనరించగలవరకును సేవించక విజయపరంపరలను బడయుచుండవలెనని వాడియా గారు నుడిచిరి.

చెన్నపురి హోమురాలు సమావేశము,
ప్రస్తుతము నిలుపబడుట:— అక్టోబరు నెల 1 వ తేదీని చెన్నపురి రాష్ట్రమునందలి హోమురాలు సభ్యుల మహాసభను జరుపుట కిదివరకు నిర్ణయింపబడినది గాని అక్టోబరు నెల మొదటి వారమున అలహాబాదులో ఆఖిలభారత దేశీయమహాజన సభా స్థాయిసంఘసమావేశము జరుగును. ఆసభకు చాలమంది నాయకులు వెళ్లెదరు. మరియు ఆనిలిసెంటుమ్మ, ఎం. కే. గంగి, డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యయ్యగార్ల వర్గములు అక్టోబరు 1వ తేదీని పడినది. ఆవర్ధంతియత్నములను దేశమున నతివైధవములో జరుపుటకు ముఖ్యు ప్రయత్నములను జరుపుచున్నార గాన ప్రస్తుతము హోమురాలు సమావేశము నిలుపబడినది. మరల నెక్కువ జరుపబడవలెనని ముందు తెలుపబడనని మాకు కార్యదర్శులు వ్రాసిరి.

తుంటరితనము:— మొన్న (23-9-1917 ఆదివారము) సాయంత్రమున రాయపేటలో గౌరీవిలాస మందిరమున ఆనిలిసెంటుమ్మగారికి సన్మానపత్రము సమర్పించబడినపుడు జరిగిన మహాసభకు వెలకొనిది ప్రజా బాల్జిటవును మున్నగు భాగములనుండి వచ్చెను. సభ ముగియునది రాత్రి 7-30 గంటలైనది. ట్రాముబండ్లు ప్రజలచే క్రిక్కిరిసి యుండెను. అట్లు ప్రజలచే క్రిక్కిరిసి యుండిన బండియొకటి మదరాసు క్లబ్బు స మీ ప ము నుండి పోవుచుండగ క్లబ్బు పశ్చిమభాగమునుండి ఎవరో పగిలిన సీసాలను బండివంకకు విసిరిరట. ఎవ్వరిని గాయములు తగులలేదని యు ఇట్టి తుంటరితనమునగూర్చి క్లబ్బు అధికారులను సమీపముననున్న ఇంట్లవారును విచారింపదగుననియు ప్రతికూలత స గౌరవముగ నుండదగుననియు న్యాయుండియా ప్రతిక వ్రాసినది.

ఆనిలిసెంటుమ్మగారు—అలహాబాదు పౌరుల స్వాగతము:— ఆనిలిసెంటుమ్మ అరండేలు వాడియాగార్లు పంపబడిన స్వాగతమునకు వారు సమ్మతించిరి. అక్టోబరు నెల 1 వ తేదీకి వారు అలహాబాదుకు వచ్చెదరు. వారు వారికి గొప్ప స్వాగత మొసగబడునని గొప్ప పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు ప్రకటించిరి.

జగన్నాథ ధర్మక్షత్రం:— హరికథాకాలక్షేపము; ఈనెల 27వ తేదీ గురువారము నాడు సాయంత్రము 4 గంటలకు విగూర్తు విరాస్వామిశిల్పవీధి 44 గృహమున బ్రాహ్మీ చిదంబర భాగవతులు (మన్నారగుడి) “విభీషణ కరణాగతి” ని గూర్చి కాలక్షేపము చేసెదరు.

ఆనిలిసెంటుమ్మగారు - అభినందనములు:— తంలివార్తలను లేఖలను వర్ష ముకురిసినట్లు వచ్చి పడుచున్నవి. మహర్షి గాంగి, లోకమాన్య తిలకు, న్యూకూర, ఆద్యకేటు ప్రతికా సంపాదకులు, ట్రాన్స్వాలు హిందూసంఘాధ్యక్షులు గులాబ్రాయి, సరోజినీదేవి, పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, మలయాద్వీపమునుండి ఆనందం, కాశీనగరమునుండి భగవాన్ నాసు, బొంబాయినుండి ఎన్. ఆర్. బమ్మంజీ-అబ్జి బానూ బీబీ (మహమ్మదాలీగారితల్లి) మలబారు విద్యార్థులు - ఇంగ్లాండు వెళ్ళు దివ్యజ్ఞానసమాజ ప్రధాన కార్యదర్శి - పోలకు - గార్లు మున్నగు ప్రముఖులు తంలివార్తల నందిరి.

విశాఖపట్టణం, సెప్టెంబరు 23:— నిన్నటిరాత్రి సుమారు 11½ గం వేళకు భూకంపము కలిగి కొన్ని సెకండ్లు మాత్రమున్నది. ప్రమాద మేమియు లేదు.

ఉత్తరువులను రద్దుపరుచుట
బొంబాయి దొరతనము వారి ప్రకటనము
ఆనిలిసెంటుమ్మ గారు బొంబాయి నగరమునకు రాగూడదనియు 2. శివరాం మహాదేవపరంజేగా రుపర్యవించరాదనియు 3. నాదరును గూర్చిన లేఖలను బొంబాయి క్యానికలు పత్రికలో బి. సి హార్ని మను (సంపాదకుడు) కే. ఎఫ్. టిటన్ (ముద్రాపకుడు) గార్లు ప్రకటింపరాదనియు 4. మెసేజీ ప్రతికా సంపాదకుడు కొన్ని లేఖలను ప్రకటింపరాద దనియు చేయబడిన యుత్తరువులు రద్దుపరపబడెనని బొంబాయి దొర తనమువారు ప్రకటించిరి. (ఆ. ప్రసు. తంలివార్త).

కాలగ్రెసు నాయకుల రాజీనామా:— కలకత్తాలో కాలగ్రెసు నాయకులకు రాజీనామాను కలిగించుటకు ఈనెల 29-వ తేదీని కలకత్తాలో తమ మందిరమున సభ చేసిన మనియు నాయకులందరూ వచ్చి రాజీనామాను కుదుర్చువలె ననియు 45 వంద్రమాధనభాషా గారాహ్వనముల నందిరి. “నేను కాంగ్రెసునకు గాని హోమురాలు నకు గాని మరిచేనిగినిగాని చేరినవాడను గాను గాని మాంటెగు గారు మనదేశమునకు రానన్నతరీ మనలో వైకమత్య ముండవలెను గాన మీ రందరూను ముఖ్యముగా వచ్చి ఆనుకూల్యము కలిగింపవలె నని భాసుగారు వ్రాసిరి.

కలకత్తా నారీమణులు లండనును ప్రేమతి ప్రియంవద చేసిగారి యాజమాన్యమున నొకసభ గావించి ఆనిలిసెంటుమ్మ గారిని విడిచిపెట్టి నందులకు తమ సంతోషమును దొరతనము వారికి తెలియ బరచిరి. నిష్పాధావాస శిక్షల విధానమును గర్హించుచు రవీంద్రనాథటాగూరు గారి కుమారుడు రవీంద్ర నాథటాగూరుగారి సతీశ్రిమతి పోలిమియా చేవిగా. కొక తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టి గంభీరపన్యాసమును గావించిరి. వంగ నాయకులు తమ భేదాభిప్రాయముల సరిపుచ్చుకొని రాబోవు జాతీయమహాసభను బీసెంటుగారి యధ్యక్షతను కలకత్తాలో గలుగున ధైర్వరచెరరు గాయనిఅధ్యక్షులొక శిర్కా నమును ప్రవేశపెట్టిరి. రాబోవు జాతీయమహాసభా సమావేశము కలకత్తాలో జరుగకున్న వంగదేశము ప్రసిద్ధ వాయుమునకు కళంకమువాటిల్లునని యామె తెలియజేసెను. యారద్భారతజాతీయ సభాసంఘము వారు సభను మరియొకచోటునకు మార్చుటం దురు గాక యని యామె కోరెను.

రంగూను వార్తలు
ఈ నెల 18 వ తారీఖున 24 గంటలలో ఈ రంగూన్ లో కురిసిన వర్షము 0.26 అంగుళము. ఈ సంవత్సరము ఇంత వరకు కురిసిన వర్షము 79.08 అంగుళములు. గత సంవత్సరము ఇంతకాలము వరకు కురిసిన వర్షము 82.88 అంగుళములు. అందుచే పోయిన సంవత్సరము కంటె ఈ సంవత్సరము కొంచెము తక్కువగా కనబడుచున్నది.
రంగూన్ లో ఈ సెప్టెంబరు 18వ తారీఖునకు ప్లేగు జబ్బుతగిలినవారు 66గురు. అందులో చనిపోయినవారు 61రు. ప్లేగు జబ్బు కొంచెము హెచ్చుగా నుండుటచేత చాలమంది విదేశమునకు వెళ్ళుచున్నారు. (స్వకీయసేలేఖరి.)

THE GREAT WAR

German Intrigues: Startling American Revelations

British Gains Maintained in West

Reply to Pope: Kaiser's Hypocritical Humbug

[Reuter's Agency]

America

German Intrigues.

FURTHER IMPORTANT REVELATIONS. Irish Americans Involved.

LONDON, September 24. A telegram to the "Times" from Washington says:—The Committee of public information publishes a long "expose" of German intrigues in America accompanied by photographic exhibits, including facsimiles of receipts to the German Embassy for five thousand dollars for the journalist, Archibald, who was caught carrying Dr. Dumba's despatches and one thousand dollars to Edwin Emerson, who went to Germany as war correspondent for a New York paper. Emerson is now believed to be in Africa. The Committee also publishes photographs convicting von Papen of paying for bombing ships. A mass of documents, seized in von Iger's so-called Advertising Bureau in 1915, shows the extraordinary ramifications of the German Government's spy system and plotting of outrages. They prove the connection of German diplomats with the Irish revolutionary movement. It was a New York Irishman who acted as go-between for the Germans in their dealings with Sir Roger Casement. One cipher document addressed to Count Bernstorff in April, 1916, incriminates Mr. Daniel Cobalan, Justice, New York Supreme Court, who is a prominent Irish American. In it Cobalan says:—A revolution in Ireland can only be successful if supported by Germany. Therefore help is necessary, consisting primarily of aerial attacks on England and a diversion with the fleet simultaneously with an Irish revolution, then the landing of troops, arms, and ammunition in Ireland and possibly officers from a Zeppelin. This will enable Irish ports to be closed against England and the establishment of submarine stations on the Irish coast, cutting off the supply of food for England. The success of the revolution may decide the war.

Shocking Disclosures Regarding Rumania.

Explosives and Disease Microbes Secreted.

LONDON, September 24. WASHINGTON.—Mr. Lansing has made fresh disclosure of German intrigue. He publishes a report of the Secretary to the American Legation at Bukharest, revealing how Germany secreted in the Legation at Bukharest, after the United States took charge of German affairs, fifty boxes containing powerful explosives and one box containing Anthrax and Glanders microbes. Mr. Lansing also publishes a letter from the Rumanian Foreign Minister corroborating the above and stating that the explosives and microbes were brought to Rumania by a diplomatic courier while Rumania was strictly neutral.

Argentina

Railway Strike Begins.

LONDON, September 24. BUENOS AIRES.—General strike on railways has begun. There is still a strong desire for rupture with Germany, in view of the fact that Germany did not disapprove Luxemburg prior to the revelations.

Great Britain

British Destroyer Torpedoed.

LONDON, September 24. The Admiralty announces that a German submarine torpedoed and sank a British destroyer in the approaches to the Channel. There were fifty survivors.

Sinn Fein Demonstrations.

LONDON, September 24. Sinn Fein demonstrations were held in Cork and Dublin on Sunday protesting against court-martialling and imprisonment of their comrades and alleging that they were forcibly fed. There were no disorders.

POPE'S PEACE NOTE.

British Opinion on German Reply.

LONDON, September 24. The following statement has been communicated to Reuter from a competent source. It seems hardly necessary, especially in view of President Wilson's reply to the Pope, to comment at length on the German reply, but it may be pointed out that it contains not a single word regarding "restoration and reparation". Recent history, especially the correspondence between the Kaiser and the Ex-Imperial Government, forms an interesting commentary on the Kaiser's contention that the preservation of peace has been his principal task. The sympathy expressed by Germany with the moral power of right comes well from a Power with such a blood-stained record.

Effect on the British Reply.

LONDON, September 24. The Press Association understands that the German Reply to the Pope will not accelerate the British Reply. On the contrary it may have exactly the opposite effect.

British Press Opinions.

LONDON, September 24. The "Times" is not surprised that the Austrian and German replies have disappointed the Vatican, and says, it is indeed asserted that the replies have been totally reconstructed since the fall of Rigi. Universal opinion, including German, is struck by the ostentatious silence upon the Pope's concrete suggestion—excepting upon his reference to the freedom of the seas. The Allies are anxious for peace but they are immovable in the conviction that negotiations will remain a sham till all Allied territory has been evacuated. "We are going to fight till we get our own terms".

The "Daily Mail" says the object of the new German manoeuvre is clear. The enemy fears Sir Douglas Haig's victorious troops and the future appearance of a great American army and the application of commercial and economic pressure.

The "DAILY NEWS" says the Kaiser's reply is the renunciation of militarism but there is no evidence that the disavowal is sincere, hence peace is no nearer. The Kaiser's pacific professions are hypocritical humbug.

The "MORNING POST" says the Kaiser apparently regards the Pope as a person of weak intellect or an amiable philanthropist readily gratified by unctuous phrases. There is no alternative but to continue the war to the utmost. The reiteration of the demand for freedom of the seas means that Germany wants to reduce the British fleet to insignificance and to control the Baltic and the Black Sea.

The "DAILY TELEGRAPH" says that the Central Powers wish to drive a bargain based on their robberies and so-called successes. It is impossible for the Allies to move a step in the direction of peace till Germany realises that she must meet the Allies more than half-way.

Second Papal Note Probable

LONDON, September 24. ROME.—The Pope proposes, when the Allies reply, to issue a second Note to the belligerents pointing out the questions on which all are agreed, as, for instance, disarmament and arbitration as facilitating the adjustment of secondary problems. The Vatican especially favours the abolition of conscription instancing the splendid example of voluntarism before the war in Great Britain.

An Artist Interned.

LONDON, September 24. The artist, Philip Lazlo de Londe, has been interned. The reason is not stated.

CAIRO.—The death is announced of Sheikh-ul-Islam Solim-ul-Bishri.

Australia

Rewards for Exposing German Plot.

LONDON, September 24. SYDNEY.—The "Sun" newspaper is offering a thousand sterling, for information leading to the detection of alleged German plots, to destroy ships bound to and from Australia.

A Hurricane in Jamaica.

LONDON, September 24. KINGSTON (JAMAICA). A hurricane has greatly damaged the north side of the Island and banana crop is badly damaged. Seventy persons have been injured but there is no loss of life. Railways and telegraphs are affected.

Germany

Kaiser's Appreciation of Luxemburg.

LONDON, September 24. LAURE, September 24. LONDON, September 23rd.—It is announced from Berlin that the Kaiser has expressed the warmest appreciation of Count Luxemburg's services and promised him another diplomatic post in recognition of his merits. ("C. & M. Gazette" special cable).

The War Situation.

German General's Views.

LONDON, September 24. LAURE, September 24. LONDON, September 23rd.—General Loringhow of the German General Staff has published a political in which he states that as the world's political and economic situation works only in favour of the Entente, the German soldiers will be defrauded of the fruits of their victories. He regrets the adoption of

TELEGRAMS.

trench warfare, but admits that the German offensive was insufficiently strong to overthrow the enemy. ("C. & M. Gazette").

Russia

Russia Determined.

Need for Concentrated Effort.

LONDON, September 24. PETROGRAD.—The majority of newspapers comment on the prevalence of peace rumours throughout Russia and declare the Russians' firm determination to carry on the war. The Committee of National Defence has issued an appeal to all citizens to concentrate on the successful finish of the war. It is stated that the forthcoming Democratic Conference will show an uncompromising attitude towards peace proposals. The new democratic organ "Russka Javoiya" says, the present German conditions would create an immense Germany from Berlin to Baghdad and would signify the defeat of the proletariat and the triumph of enemy imperialists, who are obtaining encouragement from Russia's military weakness. The pressing need therefore is to reinforce the army's fighting capacity.

Kerensky Still at the Front.

LONDON, September 24. PETROGRAD.—M. Kerensky is still at headquarters as the military situation is regarded as serious.

Genl. Alexieff's Resignation Accepted.

LONDON, September 24. PETROGRAD.—In an Army Order, M. Kerensky accepts General Alexieff's resignation, but places him at the disposal of the Provisional Government in order that his vast military experience shall not be lost.

South Africa

German South-West Africa.

Annexation Dependent on Peace Terms.

LONDON, September 24. LAURE, September 24. LONDON, September 23rd.—General Botha, giving evidence in a libel action, stated that the campaign in German South-west Africa was not inspired by any desire for annexation. The question of annexation depended on the terms of peace. Had the Germans immediately surrendered the southern ports' wireless stations, he would not have moved further, since those were all the Imperial Government asked him to take. ("C. & M. Gazette" special cable).

British Front

British Gains Maintained.

Costly German Efforts Fail.

LONDON, September 24. Reuter's correspondent at Headquarters says:—The situation is unchanged upon the new front created by yesterday's great victory. This most satisfactory news means that the Germans' costly efforts have been in vain. What we have we hold. The guns roared with earth-shattering intensity throughout the night, but for every crump of a German shell there were at least half-a-dozen bursts of British gunfire. One now begins to hear something regarding the features of the battle from participants. It consisted entirely of open fighting on our side against concealed fighting on the part of the enemy. Apart from the admirable staff work which co-ordinated all infantry movements and artillery work there was little of a distinctive tactical character. The enemy had to attack visible positions and deal with hereafter undisclosed ones as they went forward, and the initiative of regimental officers was one of the great contributory causes of our success. Occasional opportunities for the display of tactical genius were always most ably grasped. The Australians are in extraordinarily high spirits over their success. They had anticipated very much higher casualties than they suffered, knowing full well the tough task set them. It is no mere figure of speech to say that these splendid fellows are thirsting to be at the Hun again. It is the literal truth as expressed in terms of unmistakable sincerity in every platoon one comes across. What can the Germans hope to do as men to man against such troops? The almost ghastly pallor of the German prisoners appears to indicate that short rations are doing their work in the German army. The demeanour of practically all the officer prisoners strikingly illustrates the changed spirit of the enemy. Their attitude is that of men who have lost all confidence in the future. As usual prisoners belonging to different arms are indulging in mutual recrimination, while all unite in deriding the German airmen.

Demoralising Effect of British Barrage.

LONDON, September 24. PARIS.—The "Temps" commenting on the demoralising effect of the British barrage in the Menin battle says that during the fighting on the 20th and 21st not a single German officer was found in the first and second enemy lines.

British Objectives.

Capture of Roulers and Menin.

LONDON, September 24. LAURE, September 24. LONDON, September 23rd.—The "Daily Telegraph" military correspondent says that the main attack has two immediate objectives, namely Roulers and Menin. The former is a central point linking roads and railways the capture of which would seriously endanger the communications of the enemy's lines in the coastal region. The capture of Menin would cut direct communication between Roulers and Lille and would seriously threaten the enemy's hold on the latter place. ("C. & M. Gazette" special cable).

TELEGRAMS.

LONDON, September 24

The British Communique says:—We drove raiders out of our trenches near La Bassoeville. Enemy's artillery was active on both banks of the Scarpe south of Lens and northeast of Ypres.

French Front

Artillery and Aeroplane Attacks.

LONDON, September 24.

This afternoon's French communique says:—There has been violent artillery activity in the region of Braye Froimont Farm, and Hurbise. A surprise attack at Hurbise failed. Our fire dispersed reconnoitring parties attempting to reach our lines on the left bank of the Meuse. There was intense artillery duel on the right bank during night time in the region of Eoiesfossees, and Boischaume. Enemy aeroplanes last night bombarded the district north of Barleduc. Several bombs fell among a group of German prisoners, two being killed and seventeen wounded. Six German aeroplanes have been brought down.

Italian Front

Enemy Attacks Heavily Repulsed.

LONDON, September 24

The Italian official communique reports that Italians have heavily repulsed enemy's counter-attack in Marmolada region. The Italian aeroplanes dropped four tons of bombs on Grahovo Railway Station.

Russian Front

LONDON, September 24.

The Wireless Russian official communique says: We occupied enemy positions south of Pakov High Road after fierce struggle. Enemy losses were severe. Four hundred corpses were found. We took 60 prisoners.

Mesopotamian Front

Naval Operations in Mesopotamia.

Gunboats' Work Reviewed.

LONDON, September 24

The "Gazette" contains the report of Captain Wm. Nunn on the operations of gunboats in Mesopotamia from December, 1916, to the fall of Baghdad. Describing the pursuit of the Turks from Sannaiyat he relates the story of an encounter between three gunboats and a strong enemy rearguard in the Nahrkellak bend. All ships were hit many times, and fifty per cent of the complement of the gunboats were killed or wounded, but the enemy must have suffered immensely, as the gunboats were at one time firing six-inch guns at a range of from four to five hundred yards. The gunboats subsequently did enormous execution by rapid fire with all available guns on large numbers of retreating Turks who were mostly too demoralized to reply. The gunboats also shot down gun teams, enabling the troops to capture guns. They also captured a number of enemy vessels. Capt. Nunn pays a high tribute to the conduct of the men under his command, also to the help of the military and political services. Vice-Admiral Wemyss in a covering despatch pays a tribute to Capt. Nunn's zeal and his very remarkable capacity for command.

The C.B. is awarded to Capt. Nunn, and other honours include a D. S. O. for Lieutenant Cecil Hallett Indian Marine.

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

Calcutta

Detenus Commits Suicide.

CALCUTTA, September 24.

Another detenus Sochindra Chandra Das Gupta, a fourth year student of Kipon College and son of a pleader of Kumbpur, has committed suicide. Before committing suicide he wrote a letter to the District Magistrate bitterly complaining of the treatment of the Police and another letter of complaint to the local C. I. D. officer.

Sir Rabindranath Tagore's Views.

CALCUTTA, September 24.

Sir Rabindra Nath Tagore sends to the Press a copy of the letter which he has written to a literary friend in England. In course of the letter he writes:—In your letter you seem puzzled at my conduct in sending a message of sympathy to Mrs. Besant. I am afraid compared with your own troubles it may appear to you too small but yet sufferings have not lost their keenness for us and moral problems still remain as grave in all parts of the world. Constant conflict between the growing demand of the educated community of India for a substantial share in the administration of their country and the spirit of hostility on the part of the Government has given rise among a considerable number of our young men to methods of violence bred of despair and distrust. This has been met by the Government by a thorough policy of repression. In Bengal alone hundreds of men are interned without trial, a great number in unhealthy surroundings, in jails and military cells, and in a few cases driving them to insanity or suicide. The misery that is carried into numerous households is deep and widespread. What I consider to be the worst outcome of this irresponsible

policy is the spread of contagion of hatred against everything western in minds which were free from it. In this crisis the only European who has shared our sorrow incurring the anger and derision of her countrymen is Mrs. Annie Besant. This was what led me to express my grateful admiration for her noble courage. Possibly there is such thing as political exigency just there may be a place for utter ruthlessness in war; but I pay my homage to those who have faith in ideals and therefore are willing to take all other risks except that of weakening the foundation of moral responsibility.

A Meeting of Thanks.

To be held at Calcutta.

CALCUTTA, September 24.

A public meeting will be held at the Town Hall on Tuesday next to congratulate Mrs. Besant and Messrs. Arundate and Wadia on their release and thank the Government for their statesmanlike action.

Action for Defamation.

CALCUTTA, September 24.

At the High Court to-day before Mr. Justice Taunton an application was made on behalf of Mr. Aratoon George Petres for a rule on Mr. E. W. Monte Sole to show cause why he should not be restrained from withdrawing from the Royal Calcutta Turf Club ten thousand rupees which had been deposited with the Club by him. The petitioner was a pensioner of the British India Navigation Company, while the defendant was a bookmaker. It was alleged that on the 16th instant, during the Monsoon Races, the petitioner was standing opposite the stall of the defendant when the latter, in the presence of others, defamed him by calling him a defaulter. The petitioner had brought a suit claiming Rs. 20,000 from the defendant and also prayed for a rule. His Lordship issued a rule and also granted an interim order.

Calcutta Indian Ladies.

Express Thanks for Releasing Mrs. Besant.

CALCUTTA, September 24.

A large attended meeting of Indian ladies of Calcutta was held this evening to thank the Government for releasing Mrs. Besant and her associates to express sympathy for their sufferings to express their desire that congress should be held in Calcutta with Mrs. Besant as President, to protest against the policy of internment and demand release of all interned people. There were over 300 ladies present representing many of the influential Calcutta families. Sreemati Priyam Vada Devi, niece of Justice Sir Ashutosh Chaudhuri presided. Sreemati Proumida Devi wife of Mr. Ratindra Nath Tagore, son of Sir Rabindranath Tagore, moved a resolution condemning the policy of internment and demanding the release of all interned. The president moved from the chair a resolution appealing to leaders to make up the differences and hold the Congress in Calcutta with Mrs. Besant as President. She said it would be crying shame on the fair name of Bengal if the venue of Congress is changed. She appealed to the All-India Congress Committee to reject any proposal for change of venue. She also expressed the gratefulness of the women of Bengal to the Government for releasing Mrs. Besant.

Bombay

The Bombay Aryan Brotherhood.

Third Conference.

BOMBAY, September 24.

The Aryan Brotherhood which was established 7 years ago to promote reform of caste system announces the opening of the third Conference on the 17th November. Sir Narayan Chandavarkar presided over the first Conference and Sir R. G. Bhandarkar on the second. The name of this year's President is not yet stated. The Brotherhood in a manifesto preparatory to the forthcoming session refer to the impact of new forces which the war has awakened in India and says:—The sounds of the clarion notes on the new appeal in the name of liberty and justice with which our country is ringing seem to be bursting far beyond the bounds of political strongholds. They challenge those citadels of the social bureaucracy which has held India under a rule of blood and iron. Here is a new call for India's reformers and patriots. They have a new enlarged angle of vision opened out to them. The Mission of Aryan Brotherhood enters on a fresh phase of social activity created by India's aspirations to enter on terms of equality with the self-respecting and self-governing nations of the Empire into the full life and freedom thereof. The Conference will sit for three days.

The Postmen Strike.

BOMBAY, September 24.

The week end has not produced any material change in the situation caused by the postman strike, and men are holding out. There has no doubt been considerable disorganization in the delivery but everything possible is being done. A number of delivery centres have been established in various parts of the city and the public have been asked to apply for the delivery of their mails at their respective centres.

Central Provinces

The Internments.

A Congratulatory Meeting.

NAGPUR, September 24.

At a crowded public meeting held yesterday under the auspices of the Home Rule League M. K. Padhye, a leading pleader presiding, the following resolution "that this meeting expresses its heartfelt congratulations to Mrs. Besant, Messrs. Arundate and Wadia, the public leaders of the Home Rule propaganda, on their release from the unjust internment which connotes the triumph of constitutional agitation and also expresses grateful thanks for the lessons of selfless patriotism, indomitable courage and devotion to duty imparted by them to the people of India", was proposed by Mr. Chiplunkar

and supported by Alekar, Marathe and Mr. Thakur of the Servants of India Society and carried unanimously. A reference was made and surprise expressed at the regrettable delay in releasing Messrs. Mohamadali and Shaikutali from Chindwara.

United Provinces

Release of Moslem Leaders.

LUCKNOW, September 24.

A meeting of the citizens of Lucknow was held last Sunday, Mr. Jagat Narain presiding. After the presidential address in which he dwelt on the present situation and urged the release of the Moslem Leaders, Mr. Ram Chandra moved and Dr. Ohdekar seconded the resolution praying for the immediate release of Mahomed Ali and Shaikat Ali. Mr. Ranga Iyer, Editor, "Advocate" pointed out that he was as anxious as Mr. Montagu or the Viceroy to have a tranquilized atmosphere to negotiate for political reforms but neither the Moslem nor Nationalised India were in a mood to enter into any negotiation until the virtues of the Moslem democracy were released. He deplored the unfortunate delay which was creating great anxiety and said further delay would take away half the grace. He appealed for the immediate release of the interned. The same was endorsed by Mr. Shunib, Editor, "New Era" and Mumtaz Hussain, Bar-at-Law. A resolution deprecating Anglo-Indian violence against the Viceroy and the Secretary of State was moved by Dr. Ohdekar and another congratulating Mrs. Besant by Dr. Naziruddin Hasan, Bar-at-Law.

Burma

Pleaders Refuse to Appear Before a Burma Magistrate.

RANGOON, September 24.

A report from Thaton states:—That all pleaders and advocates of that district have en-bloc refused to appear in the Court of the Township Judge, Thaton, who is also a Second Class Magistrate. Recently some applications for transfer of criminal cases had been made to the District Magistrate on the grounds that the applicants could not get pleaders or advocates to take up their cases in the Magistrate's Court. The matter has been brought to the notice of the Local Government who are investigating it.

In Praise of Sir H. Butler.

RANGOON, September 24.

The "Times of Burma" referring to Sir Harcourt Butler says:—He was more than an official. He was a solicitor, a friend to the province and to all who had the happiness of knowing him. It will be indeed very difficult for a successor to follow in his own footsteps.

The "Burma Sunday Times" says:—Since the advent of Sir Harcourt Butler as the head of the provincial administration there was obvious infusion into the methods of Secretariat, of principles, of practical common sense which has effected so much for the province and made the outlook for future so much clearer. Would that we could have him.

The "Moulmein Daily News" says:—Sir Harcourt Butler will have an immortal place in the history of Tenasserim division, where he has developed into a veritable cave of Adonis what was until quite recent times only waste, and the weaving industry of Burma will always date its inception from his regime.

South India

Shastipoorty of the Maharajah.

Public Demonstrations.

TRIVANDRUM, September 24.

In honour of His Highness's Shastipoorty the Travancore Vidyabhisvardhani Maha Sabha celebrated the 29th anniversary last evening in the Town Hall with Justice Kochkrishna Marar in the chair. The hall was packed to the full, Justice Ramantampi and others made speeches. A congratulatory address to His Highness was read. Dewan Krishnan Nair on behalf of Trivandrum public presented two gold medals to two Nair ladies Rajamma and Janaki Amma for their efficiency in music. The Dewan announced that Messrs. Subramonia Kurayalar and Brothers of Shencottah offered Rs. 25,000 to raise the lower grade elementary school Shencottah to be higher grade in honour of the Maharaja's Shastipoorty. The function closed with the singing of national anthem and distribution of flowers.

An Anglo-Indian Paper's Outburst.

COOBEER, September 24.

Commenting on the release of Mrs. Besant the "South of India Observer" in its weekly issue says:—Our own opinion is that the interment of Mrs. Besant and her release have given a death blow to Home Rule in the form which that Lady and her worshippers hoped it would take. We have more than once expressed the belief that the internments were clearly engineered upon Government in order to stir up agitation in favour of Home Rule, the movement in favour of which was going far too slowly to please the Lady of the Adyar. She gained her crown and the Home Rule agitation received great impetus, but the tactics displayed by the leaguers to obtain the release of the interned persons showed their utter unfitness to take part in the Government of the country. The paper quotes an article by Mr. Lovat Fraser on the Indian Home Rule question and states:—We may remark that the unpreparedness of the Indian army for the great war was in the main due to weak compliance with the persistent clamour of the Indian politicians abroad in the Congress and the legislative councils for the reduction of military expenditure. In their opinion India did not require an highly equipped army and they now turn round on the British Government for the deficiencies of equipment in Mesopotamia. We cannot do better than quote the rest of Mr. Lovat Fraser's articles which prove our contention that people who fall back on a woman to lead them, and a foreign woman at that, cannot be expected to lead themselves.

Imperial Legislative Council

Competitive Examinations for the I. C. S.

Questions and Answers

(From Our Own Correspondent.)
(BY WIRE.)

SIMLA, September 24.

A meeting of the Imperial Legislative Council was held this evening in the Council Chamber, Mr. Lowndes, Vice-President, presiding. About 12 questions were asked.

Mrs. Beasant's Case.

Sir Hugh Bray asked:—Will the Government be pleased to state, what, if any, guarantees they received in regard to Mrs. Beasant and her two companions?

Sir William Vincent, replying, said that His Excellency the Viceroy had received a telegram from Mrs. Beasant, assuring him that she would co-operate with the Government in obtaining a calm atmosphere during Mr. Montagu's visit to India. The same assurance has been received from some influential people also, which in the opinion of the Government justified them in recommending the removal of the restrictions placed on Mrs. Beasant by the Government of Madras.

Questions and Answers

Mr. H. N. Hogg asked (a) Is the Government aware that the recent alteration in the rate at which the Secretary of State will sell Council Bills has caused considerable anxiety in commercial and banking circles in India and that the prevailing uncertainty as to the future exchange policy of the Government is seriously hampering the finances and exports of national importance? (b) Will the Government remove the uncertainty by making a pronouncement of their exchange policy and stating whether the recent change is a war emergency measure only or is to be regarded as an abandonment of the policy of a fixed and stable exchange and if it is a war emergency measure only whether further changes may be expected during the continuance of the war, in the event of any considerable rise or fall taking place in the price of silver.

Sir William Meyer replied:—I will answer both parts of this question together. As the Government of India announced in a recent press communique dated the 19th September, a copy of which was supplied to my Hon'ble friend at the time, the Secretary of State has authorised the Government of India to make the following statement with regard to the conditions by which he is being and will for the present be guided in fixing his council rates. These rates are being and will continue to be based roughly on the price at which the Secretary of State is able to buy silver. He cannot be expected to sell rupees at appreciably less than the actual cost, but he intends to apply this principle with considerable latitude so as to avoid changes as far as possible. It will thus be seen that the recent raising of the price of the Secretary of State for council drawings has been brought about by abnormal increase in the price of silver, which is in its turn a product of the special circumstances of this world wide war. The measure adopted to meet these circumstances must not be considered as amounting to any way to abandonment of the policy of a fixed stable exchange. The Government of India recognise that a rise in the rate of exchange is prejudicial to our export trade just as that trade is hampered by the limitations which it has been necessary to impose on the volume of the Secretary of State's Council Drawings, but has been repeatedly explained, the Government of India and the Secretary of State embark on any such action with the greatest reluctance, and simply in order to prevent greater evils. In short the abnormal circumstances of the war require every now and then action in restraint of trade which the Government would not impose in that of peace.

Sir William Vincent replying to Mr. Kamini Kumar Chanda's question Re the Indraprastha girls school in Delhi said:—(a) The Indraprastha girls school in Delhi had at the time of its last report 325 girls on the register. It received a grant in aid of Rs. 289 per annum. (b) The Head Mistress informed the Chief Commissioner that she has started and was Honorary Secretary of a branch of the Home Rule League. As he held it to be contrary to public policy that teachers in schools enjoying grants in aid from public money should be allowed to take a prominent part in a political agitation of this type, he informed the Managing Committee that unless Miss Gurnier withdrew from active participation in the work of the league it would be necessary to withdraw the grant. On the committee declining to compel the lady to take this course, the Chief Commissioner withdrew the grant-in-aid from the school. (c) The grant-in-aid having been withdrawn the school became unrecognized for the purpose of the education code and the payment of scholarships ceased in consequence. (d) It has been ascertained that the Inspector of schools conducted parties of girls from certain schools in Delhi to see the fort gardens, but did not conduct a party from the Indraprastha Girls School. The matter was not one which came before the Local Administration and no orders were passed on the point. (e) The Chief Commissioner Delhi reports that the Honorary Secretary informally stated that the work of the league was separate from the work of the school and at the same time expressed his own disapproval of the connection of the Head Mistress with the Home Rule League. The management of the school have not addressed the Chief Commissioner on the subject.

Sir William Vincent replying to Mr. Kamini Kumar Chanda's question Re Home Rule reading Room in Delhi said (1) The fact is as stated. (2) The management have made no complaint either to the Chief Commissioner or to other local authorities of harassment by the Criminal Investigation Department.

Sir G. Chitnavis Question

Sir Gangadhar Chitnavis asked (a) Is the question of a revision of the Income Tax Act in consideration as stated on the 9th July by the Hon'ble Sir George Barnes at the Bombay Chamber of Commerce (b) If so will Government be pleased to indicate the nature and scope of the changes under contemplation (c) Is it a fact that at present refund can only be claimed by application on forms which have to be signed at least in some of the provinces by applicants before the Collector of Income Tax, or a Justice of Peace or a Magistrate, (d) If so is Government aware that compliance with this rule is not practicable in the case of Pardnashin ladies or small holders of securities in the interior? (e) Will the Government be pleased to consider in connection with the general question of revision the desirability, (1) of embodying a statutory provision for refund after enquiry of income tax deducted from interest due upon Government promissory notes, Port Trust Debentures and like securities upon claims preferred by the persons referred to in (d) or (2) of issuing instructions to the same effect to Local Governments and administrations.

Sir William Meyer replied:—(a) Yes As I explained to the committee of the Bengal Chamber of Commerce last month the Government of India hoped to introduce a Bill for the purposes towards the end of the present session of the Legislative Council, the intention being merely to introduce the bill and then to publish it, and refer it to Local Governments and administrations and to the public for criticism. The revision of the act has however proved to be a more difficult and complicated task than we expected and owing to this cause and to the pressure of work during the present Council session it has not been possible to complete the preparation of the Bill in time for introduction before this session closes. We propose however to carry out our previous intention as far as possible, and as soon as the drafting of the Bill has been completed to publish it. This we now expect to do during the course of the next month. Ample opportunity will thus be afforded to the public for consideration of the provisions of the Bill, and for putting forward suggestions. The Bill will then be formally introduced in the next Delhi session of the Legislative Council, (b) The main object of the revision of the existing act is to bring together all sources of an assessee's income for the purpose of determining the rate at which he shall be assessed on each part of it. Legislation for this purpose became essential with the adoption of graduated rates of tax in 1916. A detailed examination of the act has shown that in order to give effect to this object, it will be necessary to recast the whole act. Apart from this the replies which we received from Local Governments and others to our reference on the subject have shown that numerous amendments are required in order to bring our income tax machinery as a whole up to date, and to make it efficient. As the various alterations suggested are still under examination it is not possible at present to make any definite statement as to the nature and scope of the changes contemplated, but as I have just explained it is our intention to publish the bill for general information and criticism as soon as we can. I may add to prevent any misapprehension that the new bill deals, as has been said, with the improvement of machinery, and is not intended to make any alteration in the rates of income tax leviable. That is a budgetary matter, and if and when any modification in the existing rates of taxation should be found desirable, it will form a part of a budget programme. (c) The rules governing applications for refunds are made by Local Governments and administrations but the Government of India understand that in some provinces at least the position is as stated by the Hon'ble Member; (d) the Government of India have received no representations that Pardnashin ladies or small holders of securities in the interior of the country find it impracticable to comply with any of the rules relating to refunds which have been issued by the Local Governments. It would be for Local Governments to deal with such representations, and the Government of India have no doubt that in the event of any difficulties arising these will be duly considered by local Governments. (e) The Government of India recognize the importance of ensuring the grant of refunds promptly and with a minimum of inconvenience to applicants who may be entitled to them. Thus in addressing local Governments on the subject last year they explained that they wished simplicity and the convenience of assesses to be studied as far as possible in the procedure to be adopted for refunds and that they would be glad to co-operate by assenting to any details of procedure which would tend to this object, should their sanction be required on any particular point. Some difficulties occurred at the outset before the procedure for dealing with refund applications was settled but the Government of India are sure that Local Governments are doing what they can to minimize inconvenience to assesses. We have at present under examination the manner in which refunds in respect of income tax deducted from interest on Government Promissory notes and other securities can most conveniently be dealt with in the bill above referred to and we shall in due course consider whether any general instructions are necessary to supplement the bill.

Simultaneous Examinations.

The Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya, After interpellations, the Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya moved:—This Council recommends to the Governor-General-in-Council that the Government of

TELEGRAMS.

India should move the Secretary of State that, in case it be decided that a certain proportion of the Indian Civil Service officers recruited every year should be selected on the result of a competitive examination held for the purpose in India, that proportion should be not less than one-half of the total number of the posts included in the cadre of the Indian Civil Service and not one-fourth as recommended by the Public Services Commission. He said that the course recommended by the resolution had been pressed for a long time in the past and they were still doing it. If, unfortunately, the Government decided against simultaneous examinations there would be discontent. The only satisfactory alternative was what he had placed before the Council. Influential evidence, given before the Council including the Local Governments and a senior member of the Civil Service, had recommended that the Indian element should be one-third. But even that would not meet Indian demands. He emphasized the need for examining the question from the point of view of Self-Government being the goal of British Rule in India. He pleaded for the Indian being treated in India as a member of any other race would be in his own native land. As for maintaining the British character he would submit whether the time had not come for making it more Indian. He would not repudiate a higher standard of ideals nor the principle for which the British Government stood, but, while the character of the administration retained and developed all that was best in the British, it should be the aim to make it mainly and definitely Indian, incorporating the best in the Hindu and the Muslim. Passing on to the question of preserving British interests, he said the railways were mainly Indian as most were possessed by the State and hoped that the rest would be State managed soon. Steamship lines had only a temporary interest. They came and went. As for commercial interests he submitted that British capital was sunk not only here but also in other countries. In conclusion he declared that the interests of 315 millions of people should be the prime factor in deciding the question at issue. He also said the London door would still be open to the Indian.

The Hon'ble Mr. Sukul.

The Hon'ble Mr. Sukul, in supporting, said that the resolution affected the vital interests of the people and it should be acceded to by the Government. If the resolution be accepted it would remove a long-felt grievance of the people.

Maharajah of Cossimbazaar.

The Maharajah of Cossimbazaar strongly supported the resolution and referred to the Viceroy's speech in Council on the 5th instant.

The Hon'ble Sir G. M. Chitnavis.

The Hon'ble Sir G. M. Chitnavis said that the resolution was a practical solution of the present difficulties and claimed it would be in accordance with the spirit of the recommendations of the Public Services Commission. He repudiated the suggestion that it was claimed as a reward for the services rendered during the war.

The Hon'ble Mr. B. N. Sarma.

"The Hon'ble Mr. B. N. Sarma said that the experience of Behar showed that the Civil Service consisting of 700 and odd officers as against at present the 1,400 and odd would do." If Behar with millions of people could go on with 110 officers why should the Punjab with commonsense and sanity and loyalty, which Sir Michael O'Dwyer claimed for it, want as many as 154 officers. True there might be more revenue and judicial work to be turned out, but this could be more than efficiently discharged by Indians. Continuing, he said that in case the number of districts were increased or more officers were employed in each of the bigger districts as recommended by the Commission, Indians might be more safely utilised. Having regard to the fact that the war had cost in its devastating course a number of brilliant young Britishers, it would be advisable to do as the resolution recommended.

The Hon'ble Dr. Sapru.

Dr. Sapru confessed the resolution could be accepted only as a second best. The moment a minimum was fixed you were abrogating the rule that only efficiency and capacity were the test. As for the British character, he said that history does not show any instance when any race gave up its essential characteristics and he did not suppose that India was going to be a new example. Indianising the administration was not inconsistent with the security of British interests or the betterment of the country generally as was shown by the history of the Mysore State. He appealed for fairplay and heart play and to the honesty of the Britisher to recognise the new facts at work to-day.

The Hon'ble Mr. Chanda.

The Hon'ble Mr. Chanda said what was asked was that the Britisher should give up his monopoly of the highest appointments in India. He hotly repudiated the suggestion that Indian members of the Civil Service would act against British commercial interests.

The Hon'ble Mr. Dadabhoi.

The Hon'ble Mr. Dadabhoi said that the ratio of one-fourth recommended by the Public Services Commission was wholly inadequate to meet the growing aspirations of the people.

The Hon'ble Mr. Hogg.

The Hon'ble Mr. Hogg said that the subject of how many Indians should be employed in the Civil Service might be safely left to be disposed of when Mr. Montagu came to India, but the mover said that day and the Hon'ble Mr. Sastri on the previous day had asked why the British commercial community looked with misgiving on the increasingly large number of Indians. In reply to that he referred to the passive resistance movement which was being referred to and discussed in the Indian Press. They (the British commercial community) knowing, as they did, that the Empire was engaged in a life-and-death struggle at present, did view the passive resistance movement with grave regret and disappointment.

Sir William Vincent pointed out that passive resistance had no connection with the present resolution.

TELEGRAMS.

The Hon'ble Mr. Hogg said that the movement had given rise to grave doubts of the advisability of increasing more rapidly than was consistent with efficiency the number of Indians.

Hon'ble Mr. Sita Nath Ray.

The Hon'ble Mr. Sita Nath Ray said that the question raised in the Resolution was of vital interest to Indians. He quoted the evidence of Mr. J. N. Gupta, now Acting Commissioner of Rajshahi division, that in the worst days of sedition and of unrest, the district over which he presided was absolutely free from any trouble. At present two important divisions in Bengal were under the charge of Indians. This clearly showed that if more Indians were entrusted with responsible work the administration would not suffer.

The Hon'ble Mr. Krishna Sahey strongly supported the resolution.

The Hon'ble Mr. M. Haq.

The Hon'ble Mr. M. Haq said that Indians did not want any favour, but they wanted justice, pure and simple. He repudiated that there was any difference between the Hindus and the Mussalmans. Now that the day of difference was gone, what was, he asked, at the bottom of the nervousness exhibited by the Members of the Civil Service? He believed their opposition was due to the fear that they could not compete with Indians on equal terms.

The Hon'ble Mr. V. S. Srinivasa Sastri.

The Hon'ble Mr. V. S. Srinivasa Sastri said simultaneous examinations should be held. The resolution asked that, unfortunately that demand was not satisfied, there should be equality at least in the strength of the Indian Civil Service.

Sir John Donald.

Sir John Donald said that in the North-West Frontier Province, the people believed that the British Government was a Godsend, and that only they could afford security and contentment and that with its passing away the good days would be no more. He disposed of the theory that the Hindus ruled Khandahar by saying that it was all recent history. He alluded to the fact that till recently the Hindus on the Frontier had to wear a distinctive head dress and permission to ride donkeys and concessions were given by Mahomedans at the bidding of the Civil Service.

Hon'ble Sir Dinsha Wacha.

Sir Dinsha Wacha fully admitted that the British character, which had done a good deal for India, should be retained. The question then was why there should be a preponderance. He referred to the Charter Act of 1833, and subsequent acts which emphasised the recognition of efficiency and not race or caste distinction as the sole claim to the Civil Service.

Sir William Vincent also opposed the resolution, emphatically saying that the Government of India had an open mind and was prepared to consider all suggestions.

Mr. Jinnah

said if it was not possible to have simultaneous examination the resolution would be advisable. Was the meaning of the phrase British character, colour or race, or those qualities such as honesty, and sense of duty which have made the British great? If then Indians possessed these would it not mean that they also would maintain the British character of the administration. Referring to Mr. Hogg's dealing with passive resistance he would point to him the fact that the "Madras Mail" was at present leading a movement for active insubordination. If for the preservation of British commercial interests, the British character of the administration, meaning the preponderance of British officers had to be maintained there would never come a day when the Indian would enter into his birth right.

Debate Summed Up

Mr. Malaviya in summing up the debate expressed gratitude for the sympathetic assurance of the Government and hoped that the Government and especially the Home Member and his able colleague, Sir James Dubouy, would endeavour to find out as many reasons for as against the resolution. He then declared that neither he nor any of his colleagues wishes to approach the subject in any hostile spirit. Sir John Donald had referred to 'Iqbal' (Goodluck) of British Government as being considered by the people of the North Western Frontier the mainstay of British Government there. He (speaker) concurred in this, but said that would be the case only when that 'Iqbal' rested upon justice, integrity and sense of duty, and not when they were replaced by racial pride. He then went on to controvert the arguments based on the Hindu-Muslim problem in the North Western Province when Sir John Donald said that all that he had said was that anywhere the British Government stepped Hindu and Moslem were treated equally.

Pundit Malaviya:—That again is a statement which is more comprehensive than the facts would justify.

Pundit Malaviya then pointed out that religious prejudice was not confined to India and Indians and said that it existed even in this 20th century to Protestants and Roman Catholics.

Further Details.

Sir William Vincent in speaking on Pundit Malaviya's resolution regarding Indian element in the Civil Service, resumed at to-day's meeting of the Legislative Council observed that the resolution illustrated very clearly the practical difficulty of the Government of India. He did not desire to go into the historical aspect of the question fully. It was in 1873 it was decided that a number of statutory civilians should be appointed to posts ordinarily reserved for I. C. S. officers. Later a number of listed posts had been thrown open for the Provincial Civil Service Officers. Now the Commission has recommended a reduction of listed posts and prescribed that the Indians in the Civil Service should have at least 25 per cent. Sir William said that the 25 per cent of Indians was the minimum and not the maximum as was suggested by some speakers. Referring to the question of civilians required to administer a province raised by Mr. Sarma he pointed out the number depended not only on the population but also on the area. Proceeding to discuss the points that should be remembered when considering the number of

Indians who should be taken into the Civil Service Sir William Vincent said (1) British character of administration should be maintained. This factor need not play a determining part, but could not be lost sight of so long as India was an integral part of the Empire. (2) British interests had to be secured. He did not in the least suggest that the presence of a large number of Indians would necessarily prejudice them, but what he submitted was that unlike in countries like Japan and China British Capital had been sunk in India on the distinct understanding that the administration in India would be British in character, though not in personnel. Thirdly they had also to consider the question of listed posts and he declared that many members of the Provincial Civil Service had done excellent service, and that was entitled to consideration.

In reply to a question he elicited from Pundit Malaviya the reply that from half the number of posts he had asked for Indians he had excluded the posts to be reserved for Provincial Service Officers. Sir William Vincent then pointed out how that would protanto diminish the further number of Britishers in the Civil Service. In conclusion he repeated that all suggestions would be received with an open mind, and considered in a very reasonable and really sympathetic spirit.

The resolution was negative by 31 to 21.

Mr. Sarriar's Resolution.

After Pundit Malaviya's resolution was negatived Mr. V. S. Srinivasa Sastri moved: This Council recommends to the Governor-General-in-Council that the Government of India do represent to the Secretary of State that the age limits for the Indian Civil Service examination should not be reduced as recommended by the Public Services Commission. After tracing the history of the question from 1878 he said that evidence in favour of reducing the age limit was relatively and otherwise weak, and pointed out that out of 82 Europeans examined by the Commission India only 20 were in favour of lowering the age limit and that out of 22 Indians examined 19 were decidedly against such course. In spite of this overwhelming evidence the commission had recommended a reduction of age limit the chief reason being that the present one year's probation was not sufficient and the period should be extended by 3 years. Mr. Sastri was not sure that the balance of advantage lay with several. Viewed from the point of Indians he submitted that the proposal would cut off any chances that they had till now of getting into service by the open door of competition.

The Home Member.

Sir William Vincent acknowledged that a large body of public opinion was opposed to the Commission's recommendation, but said that the commission was faced with the question whether candidates should be asked to compete either at the age when they left school or when they left college, and they held in favour of the former course. They also felt that the probationary period was insufficient. In conclusion he said that while the Government were not unaware of the advantages of the course they were also fully conscious of the disadvantages. They also recognised that Indian opinion on the point was very keen.

Mr. Sarma.

Mr. Sarma was of opinion that if the recommendation of the commission was adopted only men of the class from whom at present second class clerks were drawn in England would come.

After Mr. Dadaboy had supported the resolution Mr. Sastri withdrew the resolution.

The Council adjourned till to-morrow.

—0—

The 60th birthday of His Highness the Maharaja was celebrated to-day in spite of the unpleasant weather. The celebrations commenced from morning with prayers in Hindu Temples, churches and mosques. His Highness the Maharaja went in State procession to the worshipping temples. There was a large concourse of people from different parts and the whole town was decorated with arches. Many Brahmins and thousands of poor were fed. 12 convicts from the Central Prison were set free in honour of the day. His Highness received many congratulatory telegrams, letters and addresses both in and outside the presidency. There will be a grand illumination in the evening.

The Government of Bombay have issued orders under section 21 of general causes Act 1897 recommending order dated 29th June under Defence India Act Rule in which it was directed that Mrs Beazant should not enter or reside in Bombay Presidency.

Latest Telegrams.

[REUTER.]

LONDON, September 25.

Marshal Haig's communique tonight says:—Under cover of this morning's bombardment two raids were attempted by enemy in the neighbourhood of Monchy le Preux and a third south of Arras on the Railway. They were repulsed and enemy left a number of dead. Another party made raid west of Labasse and we have one man missing. Our patrols have been active on the battlefield and a number of prisoners have been brought in. Our aeroplanes were successful yesterday in dropping 167 bombs on billets, huts and aerodromes. Nine German machines have been brought down and six driven down. Three of ours are missing.

There is a vague talk in the German papers to the effect that Pope intends proposing the King of Spain as arbitrator between the Belligerents but King Alfonso is in any case unlikely to accept the invidious office.

FUENCSAIRE. — Strikers are adopting a violent attitude menacing for the ante the has been interrupted. The public censures the Government for inactivity and the strikers for lack of patriotism. German influence is suggested.

PETROGRAD. — Ex-Dowager Empress is seriously ill.

AMSTERDAM. — Kaiser has visited the Rumanian front.

నైమానిక ఫిరంగి యుద్ధములు

లండను, సెప్టెంబరు 24:—నేటి సాయంత్రము పరా

సునా రిట్లు ప్రకటించిరి:—బ్రేటు ప్రాయిడ్మంట్లు ఫారము, హర్టిజైజు ప్రాంతములలో భయంకరమగు ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది. హర్టిజైజుమీద నాకస్మికముగ శత్రువు తేల్చినది. కాని వారి యుద్ధశక్తి నెరవేరలేదు. ముగ్జుజానది ఎడమభాగమున మాపంత్ల జేర బయల్పడిన శత్రుల వేగు సైన్యములను మా ఫిరంగులు చెల్లాచెదురు గావించినవి. రాత్రి సమయమున నానది కుడిభాగమున ప్రబలమగు ఫిరంగియుద్ధము జరిగెను. బార్డల్మన్ ను కుత్తరముననుండు జిల్లాను శత్రువిమానములు రాత్రిముట్టడించెను. శత్రులవేసిన బాంబులలో కొన్ని జర్మను ఖైదీలందు గాంపుమీద పడెను. ఇద్దరు చనిపోయిరి. 17 గుర్రు గాయములు తగిలెను. జర్మను విమానము లారు నేల గూల్చబడియెను.

రెయిల్వే సమస్యకట్టు

బ్యూనోస్ ఏయిర్స్, సెప్టెంబరు 23:—రెయిల్వేలలో సాధారణపు సమస్యకట్టులు ప్రారంభమయ్యెను. లక్ష్మబద్ధుగారి చరితము నింతకు పూర్వమే జర్మను గర్బించి యుండనందున జర్మనీతో కలహమునుబెంచుట కింకను ప్రబలమగు కోరిక గలదు.

బహుమతి.

సిద్దే, సెప్టెంబరు 24:—అస్ట్రేలియాకు బోవునట్టియు అచటినుండి బయలుదేరునట్టియు ఓడల ధ్వంస మొనరించు నిమిత్తము జర్మను లాసరించిన కుట్రలనుగతిన గూర్చి తగిన సమాచారమును చెప్పినవారలకు వేయిపాసుల బహుమానమని “సన్న” అను వార్తాపత్రిక ప్రకటించుచున్నది.

లండను, సెప్టెంబరు 24:—యవ్యను ఆధికారులెట్లు తెలియజేయు చున్నారు. ల్యూకోపు బాట కావలనందు శత్రుస్థలములను మే మాకమించుకొంటిమి. శత్రులను విశేష నష్టము గలిగిండు. 400 శవములు పడియుండెను. మేము 60 ప్రెసికలను బదికృతుల గావించితిమి.

కయిరో, సెప్టెంబరు 24:—షెయిఖ్, ఇస్లామ్, సెలీమ్ ఎల్ బిల్గిగారు మరణించినని ప్రకటింపబడెను.

లండను, సెప్టెంబరు 24:—ఇటాలియును అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు మార్మోడా ప్రాంతమున శత్రు లాసరించిన ప్రతియుద్ధము తరిమివేయబడెను. శత్రువులకు విశేష నష్టము గలిగెను. ఇటాలియును విమానములు గ్రాహకోహో రెయిల్వేస్టేషనుమీద నాలుగుటన్నుల బాంబులను జార విడచిరి.

పెట్రోగ్రాడు, సెప్టెంబరు 24:—ప్రధాన కార్యాలయ మునద్ద స్థితి చాల విషమముగ నుండుటవలన కెరెన్స్కీ గారికి సచటనె యుండిరి.

సిన్ ఫెయినుల ఆలోచనలు

లండను, సెప్టెంబరు 23:—అదివారము నాడు సిన్ ఫెయినువారు కార్కు వద్దను డబ్లిను వద్దను సభల గావించిరి. తమ స్నేహితుల నన్యాయముగ కారాబద్ధుల జేయుట దనియు, వారిని సైనిక కాననాలో సరణముగ తీసింప గూడదనియు వారు ఆధిక్షేపముల జేసిరి. అల్లరులేమియు జరుగలేదు.

లండను, సెప్టెంబరు 24:—బ్రిటిషునా రిట్లు ప్రకటించిరి.—లా బెసివిల్లి సమాపమున మేము శత్రులను మాకందకములునుండి తరిమి వైచితిమి. స్కార్ప్స్ నది కిరుప్రక్కలను, లెస్సున కుత్తరమునను, ఈ ప్రమున కీ కాన్యమునను శత్రులు తీవ్రముగ ఫిరంగుల గాల్చిరి.

బొంబాయి తపాలా సేవకుల సమస్యకట్టు ప్రారంభమయి ఒకవారమైనది. కట్టిక నట్లనె యున్నది. ఉత్తరములు మొదలగు వారి నందియ్యటలో కొంతమాలిన చిక్కులు గలుగుచున్నవి. నగరమున దనేక ప్రదేశములలో బటువాడా స్థలము లేర్పరుపబడినది. పురవాసులు తమకు చేరువనుండు బటువాడానుండి లేఖల బడయుదురుగాక యని అధికారులు కోరుచున్నారు.

విరోధామహాసంగ్రహము

(మొదటి పాఠము)

అంక్షము

అంక్షముల దీప్తియరు.

అంక్షము చేయబడుట.

అంక్షము, సెప్టెంబరు 23:— ఛానెలు ముఖద్వారములయం దాంగ్గేయల దీప్తియరు నాకను జర్మనీయుల నుత్తగ్గామి ముంచినది. నావికులు 50 వందల కాపాడబడినది నాకాదశాధికారులు ప్రకటించిరి.

చిత్రకారునకు ప్రవాసశిక్ష.

అంక్షము, సెప్టెంబరు 23:— ఫిలిప్ రాస్టియె అను నాతనికి ప్రవాసశిక్ష విధింపబడెను. కారణము తెలియరాకున్నది.

జర్మనీయులకు చెందిన అప్రికా నైర్వతిభాగము.

సామ్రాజ్యమున జేర్చుట.

అంక్షము, సెప్టెంబరు 23:— మానవత్వపు దావా యొక దానిలో బోధా సేనాని యిట్లు సాక్ష్యమిచ్చెను:—

నైర్వతి అప్రికాలోని జర్మనీయుల చేతులయందుండు వాయువ్యాస్త్రాసములను బట్టుకొనవలసిన దని సామ్రాజ్యవొర తనము వారు నాకాజ్ఞ యొసగియుండిరి. జర్మనీయు లీ స్థానములను నావశ మెనర్పియుండినవో, నే మొక యాడునైన కదలి యుండెడివాడను గాను. ఈ భాగమును ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమున జేర్చుట సంధిపరతులవై నాధారపడియుండును.

మాంటూగుగారి ప్రయోగము.

అంక్షము, సెప్టెంబరు 21:— ట్రైముప్పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. ఆక్టోబరు నెలలో పాస్ట మెంటు సమావేశ మగు వరకును ముంబై ను గారు హిందూదేశమునకు బోవరకుట వాస్తవము. అందువలన నతిదు హిందూదేశమున నాజ్ఞప్రతినిధిగారితో గలసి ఏమి చేయ నుద్దేశించునదియు ప్రజలనధిలో తెలుపుట కతని కవకాశ ముండవలదు. వారితో బోవువారలలో డోశపుమారు ప్రభువుగా రొక రుండురు.

నావిక వైమానిక ప్రయత్నములు.

కావలిదళముల చురుకుదనము.

అంక్షము, సెప్టెంబరు 22:— నావికాధికారు లిట్లు తెల్పుచున్నారు. సెప్టెంబరు 20వ తేది రాత్రియందును, 21వ తేది ఉదయమందును నాకావైమానిక వర్ణమువారు ఎయిర్ బైటరు, స్పార్క్స్ లు హాయికు, థోరంటువైమానికాళయములు, థోరంటు రైల్వేస్టేషను, మొదలగు చోట్లను, ఆట్రెండు సమీపముననున్న ఎట్రెల్లరు పిలామరీను సమీపమునను అనేక బొంబులను జారవిడిచిరి. వైమానికపు కావలిదళ మొకటి సహాయమునకువచ్చి శత్రుల పారదోలెను. మా యంత్రము లన్నియు మరల సురక్షితముగ వచ్చినది.

బెలియము తీరమునందలి కావలి పడవలు ఆట్రెండు వద్దనున్న నావికాలయముల నేటియందయ మెదిరించెను. ఫలము సంపూర్ణము మా వైమానికపు కావలి యంత్రముకటి శత్రు నాకావిమానముల మూడింటిని ధ్వంస మొనరించెను.

ప్రాము

మొయినను డి. పాంపేను ప్రాంతమున పోరు.

అంక్షము, సెప్టెంబరు 23:— పరానువారు నేడు మధ్యాహ్న మిటుల ప్రకటించిరి. జర్మను లధికముగ ఫిరంగులను గాల్చి నిన్న సాయంకాలము ఈ ప్రాంతమున మరల తలపడిరి. మా ఫిరంగుల వేగమునకు వారు నిలువలేక పోయిరి. 11 శత్రు విమానములు నాశనమైనవి. స్టీడెను రోలర్సుకోరు మార్కుల యొద్ద మా విమానములు మండుకొట్ట మీదను యంత్రశాలల మీదను రైలుస్టేషనులమీదను; బొంబులను వేసెను.

జర్మను సైన్యకోద్యోగులు.

శౌర్యమును పొందుట.

వేరిము, సెప్టెంబరు 23:— మోసా యుద్ధమున ఆంగ్లేయులు కల్పించిన యాకాంక్షమును గూర్చి విమర్శించుచు ట్రైముప్పత్రిక అందమాలమున జర్మనులయందు శౌర్యహీనత గోచరించిన దని వ్రాయుచున్నది. 20, 21 తారీఖులను జరిగిన యుద్ధమున జర్మనుల ప్రధమద్వితీయ కందక పంతుల యందు వారి యుద్ధోగియొక్క డియన గానరాడయ్యె.

బెలియం రాజుగారు సేనలను కరిశీల్చియుట.

అంక్షము, సెప్టెంబరు 21:— రూటరు విశేషభతుడ పగాను సేనానిగమునుండి ఇటుల వ్రాసెను:— బెలియం రాజుగారు వెసిడెంటు పయన్మేరు జనరలు పాట్సుగార్లతో గూడ వెర్మెనుకుబోయి సేనలను పరిశీలించుచుండగ రెండు జర్మను విమానము లా పరిసరమునకు వచ్చెను. పగాను విమానము లా సేనల చుట్టును తిరుగుచు శత్రువిమానములను తలపడగనే ఆ విమానములు కడు వేగముతో పారిపోయెను. పగాను విమానములు వెంటదరిమి సమీపమున నొక శత్రువిమానమును సేల గూల్చెను. కొన్ని దినములనుండి శత్రువులు పట్టుదలతో వెర్మెనుపై గుండ్రను వదలుచున్నారు.

ఆంగ్లేయులు పట్టదలచిన స్థానములు.

వాటి ప్రాముఖ్యము.

అంక్షము, సెప్టెంబరు 22:— ప్రధాన యుద్ధమునందు మనకు రెండు స్థానములు నివాసములై యున్నవి. వీనిలో రూలర్సు ఒకటి. ఈ ప్రదేశము ఇనుపదారులకును రోడ్లకును మధ్యస్థానమై యున్నది. దీనిని బట్టినయెడల సముద్రతీర ప్రాంతములయందు శత్రువుల రాకపోక సమాచారములకు బలమగు నవరోధము కలుగును. రెండవ ప్రదేశము మెనిసు. దీనిని బట్టినయెడల రూలర్సు లిలిప్రదేశములకు సరాసరిని బోవుటకు కైరుల కవకాశ ముండదు. ఇంతియగాక తిలిప్రదేశ మునకు చాల ప్రమాదకరము.

సమా

కార్నిలాపుగారి విచారణ

వెట్రోగ్రాడు, సెప్టెంబరు 22:— న్యాయశాఖామంత్రి కార్నిలాపుగారి మొదటివిచారణ ఫలితములను మంత్రివర్గము వారికి తెలియబరచెను. పట్టుకొనబడిన ఉద్యోగస్థులలో ననేకులు కుట్రయందు చేరలేదని విచారణవలన పూర్తిగ వెలియుచున్నది. వారు వెంటనే విడిచిపెట్టబడుదురు. జనరలు కార్నిలాపుగారికిని వారి స్నేహితులకును గావుదలగ నుండబడిన వైనికులు జాగరూకులుగ నుండకున్నారనియు, వారిని వెంటనే మార్చివేసి చురకొండవీటిని వారి స్థానమున నియమింపవలసినదనియు వైనిక కార్యక ప్రతినిధి సంఘమువారు ఇంకను ప్రధాన కార్యాలయమువద్దనే యున్న కెరెస్పిగ్-గాంకి తెలియబరచిరి.

వైనిక పునర్నిర్మాణము.

వెట్రోగ్రాడు, సెప్టెంబరు 22:— యుద్ధమంత్రి జనరలు లెఫ్ట్ విస్కీ-గారు ప్రధాన శిబిరమునుండి మరలి వచ్చిరి. కార్యక వైనిక ప్రతినిధి సంఘమువారి ప్రకారము వైనికుల నందఱిని మార్చి క్రొత్త యేర్పాటుల నవలంబించి వైస్యముల బలవత్తరముల జేయవలయునని ఆతని యుద్దేశము. ఇందులకు రెండు మార్గములు గలవు. కార్నిలాపుగారి మార్గ మొకటి. వైనికులవై నిరంకుశాధికారము చెలాయించి క్రూర శిక్షలచే వారిని భయపెట్టుట. రెండవది వెర్కో విస్కీ-గారి మార్గము. వైనికులలో సుశిక్షిత సభ్యులముల వ్యాపింప జేయుట. కార్నిలాపుగారి మార్గము మంచిది కాదు. అది అపాయకరమునగు. ఏలయన వైనికు లందఱివద్దను ఆయుధము లుండును. “నా మార్గము మాస్కోలో నాచరింపబడినది. ఫలితము దివ్యముగ నుండెను. ఆ మార్గము నన్నిరంగులు లందును ప్రయోగింపవలయునని నేను తలచుచున్నాను..... జనరలు ఆల్జీ పుగారు నారిస్థానముననుండజాలరు. ఏలయన వైనికులభావములను వారు గ్రహింప జాలరు. జనరలు ప్రధాన కార్యాలయ మంతయు మార్చివేయబడును. మరియొక ముఖ్యమగు సంగతి యేమన ఆయుధము లలి విస్తారముగ నున్నవి. వాని తగ్గింపవలయును. అవి తేజాగ్ధికస్థితిని మించిపోవుచున్నవి. ఇంతికును నా వైనికులంత విస్తారముగ నున్నను వారిలో పదియవంతుమాత్రమే రణరంగమున నున్నారు తిక్కినవా రందఱిని పోషించుటకు విశేషముగ ధనము వ్యయమగుచున్నది. యుద్ధము చేయుచున్న దేశములను, ఫిరంగిదళములను, మరఫిరంగుల దళముల నియమకయై తగ్గింప జిక్కిన వైనికులు విశేషముగ తగ్గింపబడుదురు; మొత్తముమీద వైస్య మంతటా మూడవంతు వైస్యము తగ్గిపోయెను” అని వెర్కో విస్కీ-గారు చెప్పిరి.

వైస్యమును తగ్గించుట

వెట్రోగ్రాడు, సెప్టెంబరు 23:— పనివాండు కావలసి యుండుటకు వృద్ధులను గాయములు తగిలినవాని తిసి వేయుటకును వైస్యములను తగ్గించుటకు నిశ్చయింపబడినది. వైనికానుచురల రుసుము చాల తగ్గించబడును.

రువ్యనులు తమ స్థలములు గోల్పోవుట.

అంక్షము, సెప్టెంబరు 22:— రువ్యులెట్లు ప్రకటించుచున్నారు. శత్రులు మాప్రదేశములలోని కేతెంచి అడ్డొనైకి వెబులెములనున్న మాస్థలముల గొన్నిటిని శత్రులు వశపరచుకొనిరి. ఇవిగాక ద్వైస్వాకు రెండు మైళ్ళ దూరమునందున్న స్థలములను గూడ వా రాక్రమించుకొనిరి. మేము ద్వైస్వా కడకు ప్రక్కకు బోతిమి. కిగా ప్రదేశమునందును, ముంటిను కుత్తరమునను, గ్రోజెస్సీ కుత్తరమునను కొన్ని కొన్ని చోట్ల శత్రువు లానరించిన యుద్ధములు నిష్ఫలములయివారు తిరుచుబడిరి.

రువ్యనులై దీలు

అంక్షము, సెప్టెంబరు 20:— వెర్కోలు “ర్యునువీజెస్సీవారి జిసీవానిలేఖకు దీట్లు వ్రాయుచున్నాడు. నమ్మదగినతావుల నుండి వచ్చుచున్న వాస్తవబట్టి అట్టియాచుండున్న రువ్యనులై దీలు ప్రతిదినమును వందలకొలదిగ మరణించుచున్నారని తెలియుచున్నది. వీరు చనిపోకుండ నుండుటకు తగినంత ఆహారము రావలసి యున్నదనియు, తగినంత ఆహారము లభింపనందున నచటికి పోవుటవలన నేమియు లాభము లేదనియు వైద్యులు కా రాగారములకు బోవుట మానిరి.

రువ్యవారి నిశ్చయము.

సేనల బలపరపుడను హెచ్చరిక.

వెట్రోగ్రాడు, సెప్టెంబరు 23:— రువ్యులందు చాల చోట్ల సంధివదంతులు ప్రబలియున్నవి. ఈవదంతులను వార్తాపత్రికల నేకములు విమర్శించుచు, యుద్ధమును సాగింప రువ్యవారు నిశ్చయించియున్నారని ఖచితముగ వ్రాయుచున్నవి. యుద్ధవిజయమునందే తమయావచ్చు కై కేంద్రీకంపకలసినదని హులలను హెచ్చరించుచు బాతీయరక్షణ సంఘమువారిక విజ్ఞాపనమును వెలువరించిరి. శాంతి సూచనల పక్షమున, మున్నుండు సమావేశము కానున్న ప్రజా స్వామ్య మహాసభ బలముగ వాదించునని తెలియజచ్చినది. ప్రజా స్వామ్య పక్షమున నూతనముగ వెలువడిన “రుస్సా జెవోలియసు” అను పత్రికయిట్లు వ్రాయుచున్నది:— జర్మనులు వెలువరించిన సంధిపరతుల నామోదించినయెడల బెర్లిను మొదలుకొని బాగ్దాదువరకు వ్యాపించి యుండు జర్మనుసామ్రాజ్య మేర్పడును. ఇట్టి సామ్రాజ్య మేర్పడిన, ప్రజా స్వామ్య మహాసభయంది, వైరులగు వైనికపరంకుశకాలకులు విజయము నందిరి లోకమునకు విదితమగును. వైనికవిజయలయముల రువ్యరాజ్యము బలహీనతను సూచించుచుండుటవలన వైరులకు ప్రోత్సాహము కలుగుచున్నది. కనుక రువ్యవారు తమవైస్యముల సామర్థ్యమును వృద్ధిజేయవలయును

జనరలు లెఫ్ట్ పుగారి రాజీనామా సంగీకరించుట.

వెట్రోగ్రాడు, సెప్టెంబరు 23:— ఒకానొక వైనికపు టుత్తరువున ఎం. కెరెస్పిగ్-గారు జనరలు ఎల్జీ పుగారి రాజీనామా సంగీకరించినది తెలియజేయబడినది. అయినను అతనికి వైస్యమునందు విశేష అనుభవము గలిగియుండుటవలన నాయనభవ ఫలితము నెట్లయిన నుపయోగించుకొనవలెనని ఉద్దేశించి కెరెస్పిగ్-గారు తన తాత్కాలికదొరతనమువారి యుద్ధము ననుసరించి నడచుకొనవలెనని.

ఇటలీ

పోపు గారు మరెయొక ప్రకటన నుంపవచ్చును

రోము, సెప్టెంబరు 23:— మిత్రులందరివారు ప్రత్యుత్తరము నొసగినపిమ్మట మరెయొక ప్రకటన నంపవలయునని పోపుగారు నుచున్నారు. అందు యుద్ధము నొనరించుచున్న జాతులన్నియు నే మరతున నేకీభటించినదియు తెలిసికొని, వైనికుల శత్రుత్వ హీనత నేనాడు, అయినా వీరు వ్యాపకస్థానము నెలకొల్పుట మొదలగు ముఖ్యమునకు నాయనమృతిం చిన తిక్కిన చిల్లరవరతుల నెట్లనో పొందించి సంధిగానింపవలయునని వారి ప్రయత్నము. యుద్ధమునకు పూర్వము గ్రేటు బ్రిటను నందుండిన వైస్యచంద్రునివైనికత్వపు నివ్వకుగు ఉవాహరణమును మెచ్చుకొని పోవునగమువారు, నిర్బంధవైనిక కాసనమును పూర్తిగ తొలగింపవలయునని తలంచుచున్నాడు

అమెరికా

రైల్వే సమ్మెకట్టు.

బోయలెన, సెప్టెంబరు 23:— సోమవారము నాడు సమ్మె కట్టుటకు రైల్వే పనివాండ్రందఱు నిశ్చయించిరి. పైనికులను గొనిపోవుచున్న రైలుబండివీధి సమ్మెకట్టినవారు తుపాకులను కాల్చిరి. సయినకులుగూడ చురల వారిపై తుపాకులను కాల్చిరి. రయిల్వేవారిలో ఒకడు గనిపోయెను. చాల మందికి గాయములు కలిగినవి.

జ్యోతుల కుట్రలు

మరికొన్ని సంకతులు

లండను, సెప్టెంబరు 22:—వాషింగ్టను నగరమునందు తైముస్ ప్రతిక క్రింది ప్రకారము వచ్చెను:—పల్లికు ఇన్స్పెక్టరును కమిటీవారు జ్యోతుల కుట్రలను అమెరికాలో ప్రకటించిరి. ఈ ప్రకటనములలో కొన్ని పటములుగూడ నున్నవి. ఆర్చిబాల్డు అను పత్రికా సంపాదకునకు రిలే డాబులను, ఎడ్వీసు ఎమర్సను అనునాతని కొనిగిన వెయ్యి పోలీసులను సంబంధించిన రజీమల ఫోటో గ్రాఫులుగూడ నిండు చేరయున్నవి. ఎమర్సనుగారి రిఫుడాక్స్ కాదుం దున్నారని వాడుక. బాంబులుజేయుటకు కొన్ని నౌకలకు ఛన మిచ్చెనని పేషిమ గారిపై నేరమునమోపుకొన్ని ఫోటో గ్రాఫులనుగూడకమిటీవారు ప్రకటించిరి. విగరుగారి ఎడ్వైజులకు తెలియ 1915 సం.మున పట్టుకొనిన ప్రియుల సమూహములు జ్యోతుల కుట్రలు, వారి గూఢచారి పద్ధతులను బయటపరచుచున్నవి. విగ్లాండు విప్లవోద్యమమునకును జ్యోతులకును సంబంధమున్నదనియీ ప్రత్యేకములు రుజువుచేయును. సర్ రోజుకే స్మెంటు గారికిని జర్మనులకును రాయబారము జరిపినది, న్యూయార్కు వాస్తవ్యుడగు నొక విగ్లాండు దేశీయుడు. 1916 సం॥ ఏప్రిలు మాసమున డేనియలు కమాలను (సుప్రసిద్ధుడగు అమెరికా వాస్తవ్యుడు, విగ్లాండు దేశజను, న్యూయార్కు సుప్రీముల కోర్టులో న్యాయమూర్తి) గారు కవుంటు బెర్నెట్ గారికి వ్రాసిన లేఖలో నిట్లు వివరింపబడి యుండెను:—జర్మనీయుల సహాయ ముండిగాని విగ్లాండునందు విప్లవము జరుగ ప్రదము కా నేరదు. కనుక జర్మనుల సహాయ మసరము. జర్మను లింగ్లాండుపై విమానదళములబంపి విగ్లాండులో విప్లవము జరుగుజేరిన వెంటనే ఆంగ్లేయుల నొకాదళము తమ నొకాదళములచే నెరు రింపనగును. అంతరమున వెగ్లాండులో పైనికులు ఆయుధ సామగ్రి మున్నగునవి దింపనగును. జప్తియలద్వారా పైనికో దోష్టులను గూడ దింపవలయును. ఇట్లొనరించిన యెడల విగ్లాండు రేపుళ్లముల కింగ్లాండు నౌకలను రాకుండ జేయవచ్చును. విగ్లాండు తీరమున అంతర్జామిక స్థానముల నేర్పకువచ్చును. ఇంగ్లాండు దేశమున కాహారపదార్థముల సరపగా అపివేయవచ్చును. విగ్లాండులో విప్లవము విజయము దుట, యుద్ధమును తీర్మానింపవచ్చును.

రుమేనియాలో జర్మనుల తొల్యములు

వాషింగ్టను సెప్టెంబరు 24:—లాన్సింగు గారు జర్మనుల కుట్రలు మరికొన్నిటిని బయటపెట్టిరి. బుఖారెస్టులోని అమెరికా రాయబారి వర్గు కాన్వరర్స్ నివేదికమును మీరు పకటించిరి. బుఖారెస్టులోని తమ రాయబారివర్గు కాన్వరర్స్ యందు జర్మనులు ప్రేమకు సానుక్రులు హానికరము క్రిములతో నిండియుండిన 50 పెట్టెలను వాచియుంచిన విధానము నీ నివేదికము వివరించుచున్నది. ఈ యంత్రమును ప్రవహించుచు, పై పెట్టెలు రుమేనియాకు గొనిరాబడిన విధానమును వర్ణించుచు రుమేనియా రాష్ట్రపు విదేశసంక్రమి యంపిన లేఖనుగూడ లాన్సింగు గారు ప్రకటించిరి.

జర్మనీ

యుద్ధసిద్ధి

జర్మను పై న్యాయపతి అభిప్రాయములు.

లండను, సెప్టెంబరు 22:—జర్మను పై న్యాయపతి వర్ణమునందలి లోగింఘాగా నొక కరపత్రమును ప్రకటించిరి. అందు వారి ట్టుదహరించిరి. ప్రాపంచిక రాజకీయాధి కస్థితి యెప్పుడును మిత్రునందలి వారికే యనుకూలముగ నుండును గావున జర్మను పైనికులు వారి విజయ ఫలితముల బాగుగ నుపయోగించుకొన లేకుండ జేయబడుదురు. కందక యుద్ధపు టేర్పాటుల గావించు లెంతయు విచారకరము అయినను జర్మనుల యనన్యుదనము శత్రుల నోడింపగలంత శక్తి గలిగి యుండలేదని అత డొప్పుకొనెను.

కవుంటు లక్కుబర్గుగారి సేవ

కయిజరు హక్కుము

లండను, సెప్టెంబరు 22:—కవుంటులక్కుబర్గుగారి సేవ గు హర్షించి, వారి సామర్థ్యమునకు గాను, మున్నందు నురి యొక యుద్ధోగము నిత్తుచుని కై జరు వాదానమొనరించె నని బెర్లిను నగరమునందు తంత్రివా ద్త నిచ్చెను.

జర్మనులు పోవుగారి కిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము

అంట్వర్డు, సెప్టెంబరు 22:— జర్మనులు పోవుగారి కంపిన ప్రత్యుత్తరమునీ క్రిందిసంగతు లుదహరింపబడెను. కయి జరుగారు చాలకాలమునుండియు కృతజ్ఞతా పూర్వకముగ పోవుగారి ప్రయత్నముల ననుసరించి యుద్ధబాధలు త్వరలో నంతమొందుటకు తనచేత నన్ని ప్రయత్నముల చేయుచున్నాడు. పోవుగారి ప్రయత్నము సఫలీకృతము కావలయు నని వారు కోరుచున్నారు. పిమ్మట కయిజరుగారు సంధి సునరించునిమిత్తము తామేమియో ప్రయత్నముల సునరించినటుల కొంతవడి నుడహరించిరి. జర్మను సామ్రాజ్య దొరతనమువారు సంధి గావించుకొనుట కెంతయు కుతూహలపడుచున్నారు.

యూరోపియను పత్రికాభిప్రాయములు.

లండను, సెప్టెంబరు 22:— కయిజరుగారు పోవు గారికిచ్చిన ప్రత్యుత్తరమువీధి యూరోపియను పత్రికల నేకము లనేక విధముల విమర్శనల వ్రాసినవి. ఈవినింగున్నానుపత్రిక కయిజరుగారు నష్టపరిహారములను వెనుకజ వేయుచున్నారు. కావున ఇంకను సంధికి సమయము రాతేదనెను. కయిజరు గారు సంధిని గోరుచున్నారు గాని ఏవేమియో పొడిపొడి మాటలు రెండుమూడాడుటవలన సంధి జరుగ నేరదని ఈవే నింగు ప్రాండప్రత్రిక వ్రాయుచున్నది. పైనికులు శత్రుపరి త్యాగము గావించుటకును, న్యాయము నెలకొల్పు నిమిత్త మంతర్జాతీయ న్యాయస్థాన మొకదాని స్థాపించుటకును ఆస్త్రి యాజ్మనీ లొప్పుకొనుట మంచి నూతన యనియు వెస్టుమి నిష్టరు కెట్టె వ్రాయుచున్నది. చాల్యాలుగ కెట్టె, గ్లోబు, అబ్జర్వరు, సండే టైముస్ మొదలుగాగల ఆంగ్లేయ పత్రిక లన్నియు కయిజరుగారి ప్రత్యుత్తరము తగిన కీతి నుండలేదని వాడుచున్నవి.

అంట్వర్డుము:— బెర్లిను పత్రికలన్నియు జర్మనీ ప్రత్యుత్తరమును విశేషముగ ప్రశంసించినవి. కాని పైనికుల శత్రు త్యాగుల జేయుటకును, అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానము నెల కొల్పుటకును కొంచె మాగ్రహ మొందినవి.

ఫ్రాన్సు, ఇటలీ, హాలెండు మొదలగు దేశముల పత్రిక లన్నియు గూడ జర్మను లింకను విశ్వసనీయులుగ నుండలేదనియు, వారు చురల ద్రోహము చేయుట కేమేమియో మాటల జెప్పచున్నారనియు వ్రాసినవి.

ఆస్త్రియా చక్రవర్తిగారి ప్రత్యుత్తరము

అంట్వర్డుము, సెప్టెంబరు 22:—యుద్ధభారము నుండి యు తగిన సమయమున సంధి గావించగల రని మేము మీ కోరిక కెదురుజూచుచుంటిమి. నైస్వయుల తగ్గించివేయుటకును సముద్రములవీధి నందటికిని స్వాతంత్ర్యమునుటకును, అంతర్జాతీయకలహముల నడచుటకు న్యాయస్థానము నొకదాని నెలకొల్పుటకును మే మంగీకరించుచున్నాము. ఈ మరతుల మీద యుద్ధము చేయు జాతులన్నియు సంధి ప్రయత్నముల గావించు నిమిత్తము మేము హృదయపూర్వకముగ సహాయ మొనరించెదము. ఈ ముఖ్యసూత్రము లంగీకరింపబడిన తక్కిన చిల్లరపరతు లతి వేగముగ పరిష్కరింపబడగలవు.

జర్మనుల ప్రత్యుత్తరము—బ్రిటిషువారి అభిప్రాయము

లండను, సెప్టెంబరు 24:—నమ్మదగిన తావునుండి ఈ క్రింది సమాచారము రైటు గారిని తెలియవచ్చెను. విల్సను గారు పోవుగారి కిచ్చిన ప్రత్యుత్తరముకంటె నధికముగ జర్మనుల ప్ర త్యుత్తరమును గూర్చి వ్రాయనక్కరలేదు. కాని జర్మనులు తమ ప్రత్యుత్తరమున “నష్టపరిహారములను గూర్చియు, మర్యాదలను” గూర్చియు నించుకయు సూచింపలేదు. ఇటీవలి చరిత్ర మను, అందు ముఖ్యముగ జారుకును కయిజరునకును జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను తా నిదివర కెన్ని ప ర్యా యములో సంధికి ప్రయత్న జేసినటుల కె యి జ రు చెప్పిన వాక్యము పైని తగిన వి మ ర్శ న లు గ నుం డ గ ల వు”

బ్రిటిషువారి ప్రత్యుత్తరము

లండను, సెప్టెంబరు 24:— వార్తాసంఘమువారి కీ క్రింది సమాచారము తెలియవచ్చెను. జర్మనుల ప్రత్యుత్తరము

బ్రిటిషువారి ప్రత్యుత్తరము న త్యాహవాంతముగ జేయనేరదు. మీదుమిక్కిలి దాని నత్యంత ప్రాతికూల్యముగ మార్చివేయ గలదు.

మొసపోటమియా

మొసపోటమియా యుద్ధము

నావిక ప్రయత్నములు.

లండను, సెప్టెంబరు 24:—1916 డిశంబరు నెల మొదలుకొని బాగ్దాదుపతనమువరకును మొసపోటమియాలో తుపాకిపడన లొనరించిన అనన్యుదనములను గూర్చి కెప్టెనువిల్ ఫ్రీ డ్ నెన్ గారు వ్రాసిన వృత్తాంతమంతయు X జెట్టులో ప్రకటింపబడెను. సన్ని యట్టునుండి తులమ్మలపారదోలుటకు వర్గించు నతడిట్లు చెప్పుచున్నాడు. నావల కెల్లాకునులుపులో మూడు తుపాకిపడనలకును శత్రువుల వెనుక నేనకును గొప్ప యుద్ధము జరిగెను. శత్రు సేన విస్తారముగను బలవత్తరముగను ఉన్నది అన్ని యెడలకును ఒక్కొక్కదాని కనేకపర్యాయముల చొప్పున డెబ్బలు తగిలెను. తుపాకి పడనలలో నున్నవారి యందు కొంతమంది మరణించియు కొంతమంది పెద్ద పెద్ద గాయముల నొందియు మొత్తముమీద నూటికి 50 నుండి చొప్పున యుద్ధముజేయ నశక్తులయిరి. అయినను శత్రులకుగూడ విశేష నష్టములుగ లిగియుండవలయును. తుపాకిపడనలు శత్రులతుపాకి దళముల హతముగావించుటవలన శత్రుల తుపాకులవిశేషము గపట్టుకొనుట కవకాశముగలిగెను. శత్రులఒడల నేకము పట్టుకొనబడెను. తనయధికారమున నున్న పైనికుల ధైర్య సాహసములు ప్రశంసార్హములని కెప్టెను నన్ గారు పలికిరి. పైనిక రాజకీయశాఖలుగూడ బాగుగ పనిచేసిననని వారు తెలిపిరి. నన్ గారి కార్యదీక్షను, అధికారిగ నుండుటకు ప్రశంసనీయమగు ప్రజ్ఞ కలిగియుండుటను వైను అడ్మిరలు లేమిసు గారు మిక్కిలి ప్రస్తుతించిరి.

కెప్టెనునన్ గారికి సి. వి. బిరుద మీయబడెను. తక్కిన బిరుదము లనేకముగ నొసగబడెను. అందు లెట్టి నెంటు సెసిలు హేలెట్టుగారికి డి. ఎస్. ఒ, బిరుద మీయబడెను.

సింలా

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్త.

సింలా, సెప్టెంబరు 22:—21వ తేదీని ఇండియా కార్యదర్శిగారి క్రింది యుద్ధవార్తను రాజప్రతినిధిగారి కంపిరి. ఈ ప్రము మెనిన రోడ్డుల కిరుప్రక్కలనుండు శత్రుసంరక్షకపంక్తులను బ్రిటిషువారు మరల నెదిరించిరి. ఆరువారములనుండియు నచట భయంకరమగు పోరాటము జరుగుచున్నది. దీనినాక్రమించుకొనుటవలన మంచిలాభ ముండగలదు. ఆ ప్రదేశమున కెల్ల మరఫిరంగులచేతను, సిబ్బంది గృహములచేతను ఆవృతములైన స్థలము లాయువుపట్టు. జూలై 31 వ తేదీని జరిగిన యుద్ధము నం దా ప్రదేశ మనేకసారు లెదిరింపబడెను. మొట్టమొదట యుద్ధమున ఇన్వల్యైను నొప్పున్నకొర్సి పుష్ట, పోట్సు డాము, వాంస్లెరు, విలిరియను పొలములు, గల్లిపోలీ అను మరి యొక ముఖ్యప్రదేశమును పట్టుకొని అనంతరము వారు ఈ ప్రమ కోమిని కాలువ వుత్తరతటమున తాము పట్టుకొననెంచిన వెల్లి హాపు, జోలెండాడు మొదలగు స్థలముల బట్టుకొనిరి. ఈస్థలము లన్నియు నాక్రమించుకొనబడెను. అధమపక్షము 2000 మంది ఖైదీలైనను పట్టునడియుదురు. రాత్రి విశేషముగ వర్షము కురియుటవలన వారు నాడుదయముననే మరల యుద్ధమును ప్రారంభించుటకు వీలులేక పోయెను. వర్షము వెలసిన పిదప వాయుభారము చాల అనుకూలముగనుండి అనేక విమానములు యుద్ధమున పనిగొని ఫిరంగిదళముల కపరిమితసహాయము సునరించినవి.

పరాసురంగమున ఫిరంగులు మహా తీవ్రముగ గాల్చు బడుచుండినను అంత ముఖ్యమగు ప్రయత్న మేదియు జేయబడలేదు. పరాసువారు జర్మనుపంక్తుల బట్టుకొనిరి.

ఇటాలియనులు కయిను సిజ్జా పీఠభూమిలో తమ స్థలముల నిలుపుకొని ఆస్త్రియనులు గొప్పయుద్ధము సునరింపగా వారిని తరిమి వేసిరి.

రీగా రంగమున రువ్యులు తమ స్థలముల బాగుగ గాపాడుకొనుచున్నారు. జర్మను లిదివరలో నాక్రమించుకొనిన స్థలమునుండి వారిని రువ్యులు తరిమివేసిరి.

రుమేనియనులు తమ స్థానముల గాపాడుకొనుచు నున్నారు.

జలాంతర్గాముల వలన గలిగిన నష్టములు మరల తగ్గి పోయెను. అన్ని జాతులవారిని గలిపి 2,895 ఓడలు బ్రిటిషు రేవులను జేరినవి. అచటినుండి 2787 ఓడలు బయలుదేరినవి. 1600 టన్నుల కెక్కుడు బరువుగల బ్రిటిషు ఓడలు 8 యం అంతకుతక్కువ బరువుగలవి 20ది యును ముంచివేయబడినవి.

మనకు కావలసిన
విశ్వవిద్యాలయము.

అంబేద్కర్

విద్యాలయము సభవారి ఏర్పాటు ననుసరించి గోఖలే హాలులో జి. ఎన్. ఆరండేలుగారి ఆధిపత్యము క్రింద నొకసభ జరిగెను. జనరాజదాసుగారు “మనకు కావలసిన విశ్వవిద్యాలయము” అను విషయముగూర్చి ఉపన్యసించిరి. సభ క సేతులు విద్యార్థులును, ఉపాధ్యాయులును విచ్చేసిరి.

అధ్యక్షులు తమ సహజ చుర్రాగ్ర ధోరణిని ముచ్చటించి, జనరాజ దాసుగారిని ఉపన్యసించుగోరిరి. అంతట వక్తలు లేచి జాతీయజీవమునకు విద్యయే ముఖ్యధార మనియు, అందుచే నిందు విషయమై మనకెల్లరకును నిశ్చితాభిప్రాయము లుండవలయుననియు, నీ విషయమున మామూలుగ గలగజేయుటకు పండితులను, ఉపాధ్యాయులను తోడ్పడవలయుననియు చెప్పిరి. మనము ధనవంతులను గాని, మహారాజులను గాని గారవింపము; మనము విద్యవంతులను సన్మానింతుము. ఇది మనజాతీయ లక్షణము. మన యువకులకును, యువకులకును విశ్వవిద్యాలయ విరుదముల నందవలయునని ఆభిలాష మొందు. ఇట్టివారి నే, పట్టపరీక్షలయందు తీర్పులై వారి నేమన మిప్పుడు గౌరవింపుచున్నారము. నాగర ప్రపంచమున నగ్రస్థానము నహించిన ఆమెరికాదేశమున గల తొమ్మిదికోట్ల పది లక్షల మంది జనులకు 666 విశ్వవిద్యాలయములును విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలలును గలవు. దీనినిబట్టి చూచినయెడల మన చెన్న పురి రాజధానికి 270 విశ్వవిద్యాలయములండి యుండవలయును.

విశ్వవిద్యాలయ మనకేమి? దానివిభజింపు? కృత్రికాత్మము, న్యాయకాత్మము, గణితకాత్మము మున్నగువానిని నేర్పనట్టి స్థానమా? వీనిని నేర్పుట కొక విశ్వవిద్యాలయ మొందుట? క్రియను సరణ మగు వర్తనము నలవడజేయుటయే విశ్వవిద్యాలయము యొక్క ముఖ్యకర్తవ్యము. నిజమగు విశ్వవిద్యాలయము విద్యార్థుల శీలమును పెంపొందింప యత్నింపవలయును. ఇందులకు నిజమగు జ్ఞాన మత్యవసరము. మరియు, జీవమున నెట్లు వర్తింపవలయునో విద్యార్థులకు తెలియజేయుట విశ్వవిద్యాలయము యొక్క రెండవ ధర్మము. విద్యార్థులు జీవితమున నెట్లు వర్తింపవలయునో విశ్వవిద్యాలయములు నేర్పకపోవుటచే, వారెంత విద్యవంతులైనను జీవితమును తృప్తికరముగ గడుపజాలకున్నారని చెప్పి, వక్తలు ప్రాచీన హైందవ విశ్వవిద్యాలయములగుర్చి ముచ్చటించిరి. ప్రాచీన కాలమున మనదేశమున నిజమగు విశ్వవిద్యాలయము లుండెను. తగిన పండితులు నుండిరి. పూర్వకాలమున యాశ్విభావలలో పద్యములను పఠించుచుండిరి ఇ క, గురు శుక్రవాచయేయుట చేతనే, విద్యార్థులు కార్యాయసరణ జీవితము నలవడజేసికొనుచుండిరి. అప్పటి విద్యార్థులు, నాటకము, ఛందస్సు మున్నగు వానిని నేర్చుకొనుచుండిరి. తరువాత వక్తలు, అభివ్యక్తి, కేంద్రీడ్డి విశ్వ విద్యాలయములలో విద్యార్థుల స్వాతంత్ర్య శీలమును గూర్చియు, వారికి, కేరీర వ్యాయామముల యందు గల అభిలాషను గూర్చియు చెప్పిరి. అప్పటి విద్యార్థులకు రాజకీయ విషయములందు అభిలాష మొందు. ఎలనన, వార్తలందు భావికాలమున తమ అభిప్రాయములను క్రియారూపముగ మార్చి యత్నింపవలయునని వారి కోరిక. పౌరజీవములోడ సంబంధముగల విషయము లన్నియు రాజకీయములనంబడును. ఈ విషయక జ్ఞాన మలవడజేసికొనుట కెల్లరకును స్వాతంత్ర్యము కలదు అప్పటివిద్యార్థులు పాఠమొంటు సభలో జరిగిన విషయములను గూర్చి నేర్చుకొనుచు తమలో తాము వానిని చర్చించుకొనుచును రనిరి. తరువాత, వక్తలు మనకు కావలసిన విశ్వవిద్యాలయమున మాతృభాషా మూలకముగ విద్యగలపబడవలయుననియు, సర్వకాత్మములను నేర్పవలయుననియు, విద్యార్థులు భారతీయతయును నలవడజేసికొని, భారతీయవర్తనము గలిగియుండవలయు విశ్వవిద్యాలయములు తోడ్పడవలయుననియు చెప్పిరి.

తరువాత ఆరండేలుగారు లేచి ప్రతివ్యక్తియొక్క కారీరక, మానసిక, భావ్యభివృద్ధికి తోడ్పడుటయే విశ్వవిద్యాలయము కలదు యుండవలెనని చెప్పిరి. బికోపాదేశములలో విద్యార్థులకు నైతిక శిక్షణ మొసంగబడుననియు, హిందూదేశ రక్షణార్థ మట్టి సౌకర్యము లిచ్చటలేవనియు, ప్రతి విశ్వవిద్యాలయమునకును విశ్వవిద్యాలయ నైతికబల ముండవలెననియు వీరు నుడిచిరి. భారతదేశ విశ్వ

మా కలకత్తా జాబు.

(స్వకీయ విశేషమునకర్పణ)

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 19:

పూజనీయులగు బీసెంటుమ్యము నామె సహచరులును నిష్పంధానమునుండి విముక్తి చెందిరను సంతోషవార్త మా పట్టణము నానంద తరంగిత మొనరించినది. ఈ వార్త మొట్టమొదట నిన్న సాయంత్రంపు ‘ఎంటైరు’ పత్రికలోఁ బ్రకటింపబడియుండెను. నేటి యుదయమున నన్ని పత్రికలయందును ప్రకటింపబడినది. ప్రజానాయకులు శుక్ల-వివాదములయందు మునిగియుండుటచేత నిచ్చటి ప్రజలసంతోషమును దెలుపుటకుఁ జొరవడి జనవరబడక పోవచ్చునగాని పిన్నయనక వెర్షనునక యిచ్చటి ప్రజ లాబాలగోపాలమును హైందవ ప్రజాభిప్రాయమునకు సమకూడిన సంపూర్ణ విజయమునుగూర్చి సగర్వముగా సంతోషించుచున్నారనుటకు సంది యుచులేదు. మద్రాసు మొయిలువంటి ఆంగ్లో ఇండియన్ పత్రికల వట్టి దెదంగింపులును, “యూరోపియన్ ఆస్పీసియేషన్” వంటి ఆంగ్లో యిండియన్ సంఘముల వ్యతిరేకాభిప్రాయములును, చిట్టచివరకు మన త్యాగరాయశెట్టిగారివంటి చుహాత్ముల యొక లెటుం గ ని శ క ము ల ను లక్ష్యపెట్టక ప్రభుత్వమువారు విశాలమైన రాజనీతిజ్ఞతతో హైందవ ప్రజాభిప్రాయమును మన్నింప సమకట్టి యుండుట పాలక పాలకుల యశోస్థానము రాగమును విశేషముగా బలపఱచుననుటకు సంజేహము లేదు. నూటయేబది సంవత్సరముల బ్రిటిషు పరిపాలనా చారిత్రమున హైందవ ప్రజాభిప్రాయము నకు నిట్టి సంపూర్ణ విజయ మొరకు ముందెప్పుడును గలిగియుండలేదు. బ్రిటిషు పాలకుల విశాల రాజనీతిజ్ఞత పునస్థాపితమైనది. మాంటేగు మంత్రిగారు సంస్కరణముల గూర్చి పిచారింపుటయందు గూడ నట్టి విశాలమైన దూరదృష్టి నే చూపినచో, భరతిక్షమన నసంతృప్తి యను పేరే వివరబడుట కవకాశ ముండదు. మన మాతృభూమికి మంచిదెములు వచ్చుచున్నవనుటకు నేతే నిదర్శన ముక్కుఁజేయు. విముక్తిచెందిన దేశభాగ్యవంతులకు స్వాగతము! వందే మాతరమ్!

ఆంగ్లో యిండియన్ ప్రయత్నములు

“దేవుడు వరమిచ్చినను పూజారి వరమీ నుండ” న్నట్లు ప్రభువుల దృక్పథము మాతీనను మన ఆంగ్లో యిండియన్ మిత్రుల దృక్పథము మాత్రము చలనము నందక విషభారితముగానే యున్నది. పూజనీయ యగు బీ సెంటుమ్య ను విడుదలచేయుటకలన మిన్న వి తీ గి త ల వైం బ డేం గలదని “ప్లేటునుక్” “ఇంగ్లీషు హక్” ల భ య ము. వీనికి దోడుగా మా పట్టణమునందలి “యూరోపియన్ సంఘమువారు” ప్రభుత్వమువారి వాదనాసంకరమే బీసెంటుమ్యును విడుదల గావించిపో భూకంఠ మొదవుకట్టు ఇండియామంత్రిగారికి తింతి నంపిరి. పాపము! వీరి విశ్వప్రయత్నములును వృథాయైనవి! ఇటీవలనే మా వంగీయప్రభుత్వకార్యనిర్వాహక సభకు జెందిన బిట్టకబెల్లు దొరగా కొక చిత్రమైన యువ న్యాయము కొసంగిరి. యూరోపియనులను నాలుగుదినము లుండి పోవువారినిగా హైందవనాయకులు కలంచుచున్నారనియు, హిందూదేశము హైందవులకెల్లో యూరోపియనులకుగూడ నట్లే స్వదేశమనియు, యూరోపియను లిండియాన వదలదలండుకో లేదనియు, వీరు చెప్పిరి. యూరోపియనుల నిండియా వదలిపోవచ్చుని యెవ్వ రనిరి? బ్రిటిషు పాలనము కాశ్వతస్థాయిగా నుండినను, ఉదరపోషణము నిమిత్తమై యిచ్చటికి వచ్చు యూరోపియను వ్యక్తులు సాగునగోజు లుండిపోవువాని కాకపోవుట యెట్లు? తమ నీడను జూచి తామే దెదరి బిట్టనుబెల్లదొరగా రసంతప్రసంగము చేసియుండుట శోచనీయును.

విద్యాలయములు గుమాస్తాలను తయారు చేయుటతో తృప్తి చెందుచున్నవి కాని సరియైన విశ్వవిద్యాలయము దేశభక్తులను సిద్ధము చేయుటయందే తన సర్వశక్తులను వినియోగింపవలయుననిరి. తరువాత వీరు మానసిక విషయమును గూర్చి చెప్పించి భారత దేశమందలి విశ్వవిద్యాలయములు, విద్యార్థుల మానసములు తమ పూర్వుల మానసములతో నేకీభవించవలయు ప్రయత్నింప వలయుననియు, ఇందులకు మాతృభాషా మూలకముగ విద్యగలపుట అత్యవసరమనియు నుడిచిరి. కాని, మాతృభాషామూలముగ విద్య నేర్పబడునెడల, ఆంగ్లపండితు లెక్కుడకుపోవలయును? వీరు భారతదేశ తేజము నభిలషించిన యెడల, దేశాభివృద్ధికి స్వాగత్యాగము గావించవలయుననిరి. తరువాత విద్యార్థులు- రాజకీయములు అను విషయమును గూర్చి వీరు ముచ్చటించిరి. తన మాతృదేశమున జరుగు విషయముల గూర్చి ప్రతివిద్యార్థియు సంపూర్ణమగు జ్ఞానమునుగలిగియుండవలెను. స్వపరిపాలనమునకు ప్రతికూలును వీరిని రాజకీయములందురు. స్వరాజ్యమునకు అనుకూలురు దేశభక్తియందురు. కావున ప్రతి విశ్వవిద్యాలయమును విద్యార్థులను దేశభక్తుల నుగ జేయ యత్నింపవలయును.

దేశీయమహాపభాషాస్వసంఘము

ఆహ్వాన సంఘ విశేషము లెప్పటి యట్లే యున్నవి. మాతృప్రాయ యొక్క వివిధమండలముల నుండి కూడ వివాదములు మానవలసిన దనియు, బీసెంటుమ్య నధ్యక్షుగాలినిగా నేకగ్రీవముగా నెన్నుకొనవలసిన దనియు, పరంపరగాఁ దంత్రి వార్తలు వచ్చుచున్నవి. కాని కొందఱు మహాపభాషులు మాత్రము దేనికైన నొప్పుకొనెదన గాని బీసెంటుమ్య నెన్నుకొనుట యన్నరత్రాణపంకటముగాఁ జూతురు. నేటి “అమృతబజారు పత్రిక” యం దొక ప్రాత్రసంగతి బహులపెట్టబడినది. మధ్యపరగజాలవారధ్యక్షునియోజనము గావించక ముందే సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు నాగపురములోని యొక ప్రసిద్ధ కాంగ్రెసు నాయకునికి బీసెంటుమ్య యెన్నుకొనబడకుండుటకై ప్రయత్నింపవలసిన దని కోరుచు లేఖను వ్రాసియుండిరి. మధ్య పరగజాల రాష్ట్రీయ సంఘమునకు జెందిన అశేకరుగారు వ్రాయుచున్నారు. ఆహ్వానసంఘ విశేషము లెందుకు వచ్చెనో యింకను సంజేహము కలదా? ఆఖిల భారత దేశీయ మహాపభా స్థాయిసంఘము వారి తీర్మానము బీసెంటుమ్యగారికి వ్యతిరేకముగా నుండినచో వనేవల కాకాభంగమగుననియు, ఫలితములు విపరీతములు కావచ్చుననియు, భయము చెందుట యవిశేషము.

మా విశ్వవిద్యాలయము

మా విశ్వవిద్యాలయ విచారణ సంఘమునకు సర్ ఆనుతోష ముకర్జీగారును, ఆలిమగు కళాశాలకుం జెందిన జిమాయుద్దీన్ అహమ్మదుగారును, మా విద్యాలయచారణకర్తలగు హార్వేలు గారును, సభ్యులుగా నియోజింపఁ బడినారు. లీళ్సు శిశ్వవిద్యాలయమునకు జెందిన నేడ్లనుగా రధ్యక్షులుగా నుండురని యిదివరకే తెలిసియున్నది. ఈవై నియోజనము లిచ్చట నెవ్వరికి నిసంతృప్తి కలిగింపలేదు. సర్ ఆనుతోష ముకర్జీగారు రేసంఘముందుండిన నా సంఘమునకు నాయకత్వము తొల్పుననియు, ముకర్జీగారి విశ్వవిద్యాలయ పరిపాలనము విమర్శించు సంఘమున నాయకుడే సభ్యుఁడుగా నుండుట యనుచితమనియు “ప్లేటునుకు” వ్రాయుచున్నది. విశ్వవిద్యాలయపుఁ బ్రస్తుతాధికారులను సంఘమునక జేర్చకుండుట యక్రమ మనియు, హైందవసభ్యుల సంఖ్య మిక్కిలి తక్కువగా నున్నదనియు, “అమృతబజారు పత్రిక” వ్రాయుచున్నది. ఎట్లయిన నేమి? ప్రస్తుత విచారణవలననుపకారమునకు బదులుగా నపకారమే జరుగునేమో! యనుభయము కొన్నికడల గానవచ్చుచున్నది. ఈ సంఘమువారు తమవిచారణను నకంబరు మొదటివారమునఁ ప్రారంభించెదరని తెలియుచున్నది.

తిరువల్లూరు.- ఇచ్చటి మ్యూనిసిపాలిటీకి ఛైరుమన్ గా నెన్నుకొనుటకు మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిల్ సభాసభ్యులు ఇదివరకు 5 పర్యాయములు సమావేశమై 5 పర్యాయములును గూడ నెన్నుకొనలేక పోయిరి. మొన్నటి 19 వ తేదీన 6 వ పర్యాయము కూడ సభ్యులు సమావేశమైరి. కె. వి. తిరువేంగడము మొదలియగు గారికి కొందరు సభ్యులును, బి. సి. గోపాలస్వామి మొదలియగు గారికి కొందరు సభ్యులును ఓట్లను ఇచ్చిరి. తిరువేంగడము మొదలియగు గారికి 6,2 ను గోపాలస్వామి మొదలియగు గారికి 5,3 ను ఓట్లు వచ్చుటచే ఈ పర్యాయమును ఎన్నిక సాగలేదు. 6 పర్యాయములును గూడ సభ్యులు తమలో తాము సఖ్యపడి ఛైర్మను యెన్నుకొనలేక పోవుటచే 7 వ పర్యాయము దొరతనమువారే తగవును పరిష్కరింతురని తెలియుచున్నది.

ఈనెల 18-న తేదీరే తాళ్ళరేవు గ్రామమున పుష్పక భాండాగామము ప్రతిష్ఠించుటకు ఆంధ్రవీరకంఠేశ్వర ప్రాధే సురు రాయమూర్తి నాయకుగారు తాళ్ళరేవునకు వచ్చిరి. కాకినాడచెంతవన్న కోరంగిపేట ప్రాంతమునందూర్తిరాజుగారును సభకువచ్చిరి. నాయకుగారు భాండాగామో ధ్యమమునుగూర్చి యుపన్యసించి పుష్పక భాండా గారమునకు తమ ఛాయాపటమును బీరువానిచ్చెదమని చెప్పిరి.

సంతిసూతలపాడు, జ్ఞాన ప్రసాదినీ గ్రంథాలయము:- ఈ గ్రంథాలయము 16-7-17 వ నుదినమున స్థాపించబడి ఆ పుటినుండి బాగుగ కొనసాగించబడుచున్నది నిన్న సాయంత్రమున ఈ యాలయమునం దొక సభ గానింపబడినది హిందూదేశమందలి విద్యాభివృద్ధిని గురించియు, వివాదకచిదిని గురించియు బాగుగ నుపన్యసించబడినది. ఈ పురవాసులయందు ఇప్పుడిప్పుడే విద్యాభివృద్ధి కలుగుచున్నది.- కార్యదర్శి

అమృతాంజనము డిపోవారి దివ్య ష ధ ము లు.

ది.స.	శుక్ర	శుక్ర	
బంధుభాగ్యము పండ్లునోముటకు ...	0.2	మోహినీతైలము వెండ్రుకలు పెరుగుటకు ...	0.12
శిశువర్ధనమునకు నూత్రము అశ్మిమునకు ...	1.4	జోమహరి కెండ్రుకలు డుండుటకు ...	0.0
దంపతులవారి పండ్లునోముటకు ...	0.8	ఉబ్బనమునకు మందు సీసా 1.కి ...	1.8
వజ్రశిశువు భాగ్యమునకి ...	1.0	కన్యామౌళిలు పెద్దవి, మంచిని ...	50.2
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1.కి ...	0.12	నుఖభోగి మాత్రము ...	1.0
మూలకంజుల తైలము డబ్బి 1.కి ...	0.12	నుఖభోగి తైలము పుండ్లకు ...	1.0
శేలుమందు శేలుకాటుకు సీసా 1.కి ...	0.8	విరేచనములకు మాత్రము డబ్బి 1.కి ...	0.8
శ్రాంతిము కంజివ్యాధులకు ...	0.4	గ్రహణి మాత్రము డబ్బి 1.కి ...	0.8
కలరామాత్రము వాంతిభేదాలకు ...	0.6	కరోడేదన మాత్రము శిలనోపులకు ...	0.12
గజ్జీతైలము గజ్జీచీడలకు డబ్బి 1.కి ...	0.8	కాలినపుండ్లకు మాత్ర సీసా 1.కి ...	0.8
వాముకర్మము సీసా 1.కి ...	0.8	శిశువు ద్రావకము సీసా 1.కి ...	1.0
శేలకు మందు సీసా 1.కి ...	0.4	జంతుహరి మాత్రము, జంతువ్యాధులకు ...	1.0
తావన తైలము; తావన, తీటుకు ...	0.6	చుండుకు మాత్ర సీసా 1.కి ...	0.6
కుష్టుకు తైలము డబ్బి 1.కి ...	0.4	నుండరితైలము, ముఖకాంతికి ...	0.8
సురేంద్రావకము సీసా 1.కి ...	1.0	1/2 గ్రాము తైలము శిశువర్ధకు ...	0.6
కవచారి కింకల్ప దగ్ధలకు ...	1.4	కర్ణకూలహరి కెనిపోటుకు ...	0.6
కవచారిమాంసం ఉబ్బనములకు డబ్బి 1.కి ...	0.8	బాలాచి మాత్రము మలబద్ధమునకు ...	0.8
నాయువుపోటుకు మందు ...	1.0	జంతువాతహరి ఎమిడికలకు ...	0.8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

ఆత్మజిజ్ఞాస

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.
నయ్యముల సద్భావమును గురించి శాస్త్రీయ చర్చ.
గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి.ఎ.
విన్నపము చక్కనిగ్రంథము తెలుసు. 0-8-0
మనజుడు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టాఫీసు 212, బెంగళూరు.

హెచ్.టి.మహమ్మద్ అందు కో,

[728] మదన్ పురా, బెనారస్ సిటీ
కాశీభానుండు అనేక వట్టు, జరి పిచ్చిత్రమయిన
మంచినస్తువులు వీరుబహుచవుకగ సప్తయిచ్చెతురు.
ఒకసారి ఆర్జును యిచ్చిచూచినచో తమకే
పెరియగలదు.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనోడిక నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

అపరిశుభ్రత రక్తమువలన జనించు జాడ్యములకు కీరీటువలెటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను
పండ్లను, ప్రాతనిశ్చలము అన్నివిధములకలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

నవోపధిసారసపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంకోచము, సహజమైనను వాడ్యవచ్చినను అన్నివిధములైన దోషములను
పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరగదోషములను, మలబద్ధకమును కారణంబుంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును
శుభ్రపరును. శరీరాలోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవరకు వుండుటకు 4 ఔన్సుల బుడ్డిలో అమ్మబడును.

(బొంబాయి):- పి. డి. సావంత్. 144, ఫనస్వాడి, నెం 2 బొంబాయి
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

వికభాషాలిపి ప్రశంస

ఈ పుస్తకం అన్ని భాషల వికభాషలు
తెలుసు 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే
రచించినది. తెలుసు 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

సాలామిసిరి కాదని గుజువుపగువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా యియ్యబడును. అట్లు
వికారించినచో కోర్టుమూలముగా పొందవచ్చును. గుగభాగ్యమువల్ల బాల్యములోనే భాగ్యవస్త్రము
కలిగినవారికి వృద్ధాప్యమునకు బలహీనమై పురుషకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించుటకు. ఈ సాలామిసిరి
మురబ్బ సేవించినచో అట్టి దుఃఖము తొలగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు చిర
కాలము సుఖముగ జీవింతురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల భాగ్యవస్త్రములు, వృద్ధాప్యములు మానును, భాగ్యవస్త్రము
యూత్రముతో కలసిపోవును మానును, వీరుచుండు మానును, బహుమాత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము
కలుగును రక్తము వృద్ధియగును, అకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన మగును. సాలా
మిసిరిఅనునది ఒక జాతిపండు. ఇది కాలూల్, కాండహర్ శిశుములలో వైరగుచున్నది. అక్కడ జనులు

ఈ పండును విశేషముగా తినటవలన వనదేశపు 4 గురు మనుష్యుల బలము అదేదేశమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బను
సేవించి చుండు బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగ
గలదిగా వాడెట్ల తూర్తిగ గుణముకలుగును. 2-8 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు సుఖమిచ్చును.

అనుమానపూరిత పార్శ్వలతో పంపబడును.

16 తులాయి డబ్బి వల రూ. 2-0-0. తహలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు
డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవన్యూరోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

మంచుగుణము గల శాస్త్రీయాషధములు
బృహత్ మంజుష్టాదికౌఠ
రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
1/4 పౌను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవభగుటి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము

దగ్ధనకు మంచిమందు.
1/4 పౌను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు వాంగ్మయభాషలో
జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మ్యూటికల్

వర్ణా

ఆయుర్వేద యాషధముల జేయువారు
బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

శాకభక్షణము

భరతఖండవాసుల మగు మన మార్గముల
చంకజాలము; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి
నెఱిగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము దునా
ముగా పోష్టుచాడెయ్య మేమేభరించి పంపుచున్నాము.
కెంటు నేవాయుడు.

ప్రొఫెసర్ వైద్యశాస్త్రీ మనోశంకర్ గోవిందజీ,
అశోకస్థానము, వధాలయం 166, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ఆర్. సి. ఎచ్. హైస్కూలు ప్రధానోపా
ధ్యాయు డగు కూచి నరసింహముచే రచింపబడిన
యీక్రింది గ్రంథములు, పితాపురములో గ్రంథ
కర్తయొద్ద దొరకును. (882)

పోస్టేజికాక వెల

1. శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంసచరిత్రయు బోధ
ములు - పద్యకావ్యము - మొదటికూర్పు (12 ప్ర
తులు మాత్రమున్నవి) 0-8-0
2. " " " రెండవకూర్పు 0-10-0
3. శ్రీ గోరాంగ (వైశ్యస్వామి) చరిత్రము -
పద్యకావ్యము - మొదటిభాగము 1-4-0
4. " " " రెండవభాగము 1-4-0
5. రూపలత-నాటకము (క్రొత్తకథ) 0-14-0

కుంకుమపువ్వు

పువ్వు

పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు
మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును
గమనింపుడు. కరస్పాకెడన్న మొదలగునవి
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:-

ఎస్. నారాయణ అందు కంపెనీ,
(53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.